

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

Katedra cestovního ruchu



Studijní program: 6208 T Ekonomika a management

Studijní obor: obchodně podnikatelský obor

**Kulturní atraktivita mikroregionu Ladův kraj a jejich
využití v cestovním ruchu**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Autor: Pavla BARTÁČKOVÁ

Vedoucí práce: PhDr. Zdeněk VYBÍRAL

Tábor 2006

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno a příjmení: **Pavla Bartáčková**

Studijní program: M 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodně podnikatelský obor

Název tématu: **Kulturní atraktivita mikroregionu Ladův kraj a jejich využití
v cestovním ruchu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :
(v zásadách pro vypracování uveďte cíl práce a metodický postup)

Cíl práce:

Zhodnocení přínosu a využití kulturně historických památek mikroregionu Ladův kraj (Praha-Východ) pro cestovní ruch v regionu. Charakteristika kulturního významu, ekonomického zabezpečení, a perspektiv dalšího rozvoje kulturních atraktivit v daném regionu.

Metodický postup:

1. Shromáždění a studium odborné literatury
2. Získání informací o hospodaření a marketingové strategii klíčových kulturních atraktivit regionu, o jejich návštěvnosti, o spolupráci s dalšími subjekty cestovního ruchu
3. Na základě získaných dat zhodnotit dosavadní úroveň rozvoje cestovního ruchu ve zvoleném regionu
4. S využitím hodnocení doporučit možnosti zlepšení

Rámcová osnova:

1. Úvod, 2. Literární přehled, 3. Řešení problematiky, 4. Metodika, 5. Provedení analýzy, 6. Diskuse, 7. Závěr, 8. Resumé (podle potřeby), 9. Použitá literatura, 10. Přílohy.

Rozsah grafických prací: dle potřeby

Rozsah průvodní zprávy: 60 – 70 stran

Seznam odborné literatury:

Boháčová, I. – Frolík, J. – Špaček, J.: Stará Boleslav, Čelákovice: 1994

Hadrava, P. a kol.: Ondřejovská hvězdárna 1898-1998, Praha: 1998

Klempera, J.: Literární výlety do okresů Benešov u Prahy, Kutná Hora, Praha-Východ,

Říčany, Sedlčany, Vlašim, Praha 1958

Olič, J.: Josef Lada. Brno: 2003

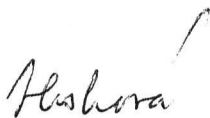
Vedoucí diplomové práce: PhDr. Zdeněk Vybíral

Konzultant:

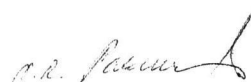
Datum zadání diplomové práce: 2. 3. 2004

Termín odevzdání diplomové práce: 30. 4. 2006

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH**
studijní oddělení
VANČUROVA 2904 390 01 TÁBOR



doc. Ing. Marie Hesková, CSc.
Vedoucí katedry



doc. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.
Děkanka

V Českých Budějovicích dne 12. 3. 2004

Prohlášení

Prohlašuji, že předkládanou diplomovou práci na téma: Kulturní atraktivita mikroregionu Ladův kraj a jejich využití v cestovním ruchu jsem vypracovala samostatně. Veškerou použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v příloženém seznamu literatury.

V Táboře, dne 28. dubna 2006



Pavla Bartáčková

Poděkování

Touto cestou bych chtěla vyjádřit svůj dík všem lidem, kteří mi ochotně poskytli podklady a cenné rady potřebné pro vypracování této diplomové práce. Především bych chtěla poděkovat vedoucímu diplomové práce PhDr. Zdeňku Vybíralovi, paní Květoslavě Naštické z Památníku Josefa Lady a panu Janu Čechovi z Astronomického muzea Vojtěcha Šafaříka za jejich ochotu a trpělivost.

OBSAH

1.	ÚVOD	1
2.	METODIKA A SBĚR INFORMACÍ	2
2.1.	Sběr dat a informací	2
2.2.	Analýza zkoumané lokality	2
2.3.	Dotazníkové šetření	3
2.4.	Stanovení problému a navržení řešení	4
3.	POPIS MIKROREGIONU	6
3.1.	Terminologie	6
3.2.	Základní charakteristika	6
3.3.	Znak	7
3.4.	Geografická charakteristika	7
3.4.1.	Geologická stavba a horopisné členění	7
3.4.2.	Vodstvo	8
3.4.3.	Přírodní stránka – fauna a flora	8
3.4.4.	Klima	9
3.5.	Socioekonomická charakteristika	10
3.5.1.	Demografie	10
3.5.2.	Cestovní ruch	14
3.6.	Josef Lada (1887-1957)	16
4.	HISTORIE MĚSTA ŘÍČAN	19
4.1.	Počátky osídlení	19
4.2.	Říčany v době Přemyslovců	19
4.3.	Říčany v době husitských válek	20
4.4.	Říčany po stavbě železnice	21
5.	VYBRANÉ KULTURNÍ ATRAKTIVITY	22
5.1.	Hláška – zřícenina hradu Zlenice	22
5.2.	Památník Josefa Lady	24
5.3.	Výstava modelů A. Jedličky	24
5.4.	Hvězdárna Ondřejov	25
5.5.	Pivovar Velké Popovice	25
5.6.	Ringhofferova hrobka	27
5.7.	Říčanský hrad	28
5.8.	Vesnická památková zóna Lensedly	29
5.9.	Zámek Kamenice	29
5.10.	Zámek Štířín	30
5.11.	Významné církevní památky	31
5.11.1.	Kostel sv. Prokopa v Čestlicích	31
5.11.2.	Kostel sv. Václava v Hrusicích	32
5.11.3.	Kostel svaté Máří Magdalény v Kunicích	33
5.11.4.	Kostel sv. Martina v Kostelci u Křížků	34
5.11.5.	Kostel Narození Panny Marie v Mnichovicích	34
5.11.6.	Kostel sv. Šimona a Judy v Ondřejově	35
5.11.7.	Kostel sv. Petra a Pavla v Říčanech	35
5.11.8.	Kostel sv. Václava v Jažlovicích	35
5.11.9.	Kaple sv. Jana Nepomuckého ve Zvánovicích	35
6.	PAMÁTNÍK JOSEFA LADY	36
6.1.	Historie	36
6.2.	Otevírací doba	36
6.3.	Vstupné	36

6.4.	Prohlídka.....	37
6.5.	Hospodaření.....	38
6.6.	Návštěvnost.....	39
6.7.	Propagace.....	40
7.	ASTRONOMICKÉ MUZEUM VOJTĚCHA ŠAFAŘÍKA	42
7.1.	Historie.....	42
7.2.	Vstupné	43
7.3.	Prohlídka.....	43
7.4.	Finance.....	44
7.5.	Návštěvnost.....	44
7.6.	Propagace.....	45
8.	REALIZAČNÍ FAKTORY CR	47
8.1.	Ubytovací zařízení	47
8.2.	Stravování	49
8.3.	Doprava.....	51
8.4.	Propagace.....	53
8.4.1.	Turistické informační centrum.....	53
8.4.2.	Internet	57
8.4.3.	Propagační materiály	58
8.4.4.	Veletrhy a výstavy	59
8.4.5.	Muzea a galerie	59
8.4.6.	Kulturní akce.....	60
9.	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	62
9.1.	Údaje o respondentech.....	62
9.2.	Hlavní důvod návštěvy	64
9.2.1.	Pobyt turistů.....	65
9.2.2.	Motivace k návštěvě	67
9.2.3.	Druh dopravního prostředku	68
9.2.4.	Návštěvnost jednotlivých atraktivit	69
9.2.5.	Dojmy z návštěvy	69
9.2.6.	Průměrný návštěvník	69
10.	Návrhy řešení.....	71
10.1.	Marketingová situační analýza mikroregionu.....	71
10.2.	Možnosti rozvoje a inovací.....	73
10.2.1.	Propagace.....	74
11.	ZÁVĚR	79
12.	SUMMARY	80
13.	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	81
14.	PŘÍLOHY	84

1. ÚVOD

Pro rozvoj cestovního ruchu¹ v destinaci je důležitá kvalitní nabídka, která je schopna přilákat návštěvníky a následně uspokojit jejich potřeby a požadavky. Nabídku cestovního ruchu je možné rozdělit na primární a sekundární. Komponenty primární nabídky cestovního ruchu jsou utvářejícími podmínkami pro uspokojení potřeb a požadavků návštěvníků destinace, struktura, rozmístění a úroveň sekundární nabídky je určujícím faktorem využitelnosti destinace pro aktivity cestovního ruchu².

Turistický region rozkládající se mezi Prahou a řekou Sázavou se nazývá podle jedné z největších osobností české kultury, Josefa Lada. Josef Lada čerpal z tohoto regionu inspiraci po celý svůj život a oblast mezi Hrusicemi a Prahou označoval za nádherný kraj. Mikroregion Ladův kraj založilo 18 obcí s cílem rozvíjet cestovní ruch a kulturu³.

Návštěvníkům tento region s romantickou kopcovitou krajinou nabízí řadu kulturních, historických a přírodních zajímavostí. Návštěvníka k nim dovedou značené turistické trasy a cyklotrasy, kterých je v oblasti na 140 km⁴. Blízkost a dostupnost hlavního města a dalších krásných míst jako je Kutná Hora a Konopiště, činí z regionu skvělé výchozí místo pro poznávací a aktivní dovolenou.

Území je součástí Středočeského kraje, který prstencovitě obklopuje hlavní město Prahu. Finanční podpora Evropské unie pomáhá odstranit bariéry rozvoje CR, ale bohužel všechny neodstraní. Důležitá je hlavně vzájemná spolupráce jednotlivých subjektů a objektů CR.

Cílem diplomové práce je analyzovat současný stav, ve kterém se mikroregion Ladův kraj nachází. Sledovaná oblast bude charakterizována z hlediska geografického, demografického, ekonomického a historického. Bude zhodnoceno využití kulturně historických památek mikroregionu a jejich význam pro cestovní ruch v regionu. Dále se zaměří na využití materiálně-technické základny a dopravní dostupnosti mikroregionu. Pokusí se definovat hlavní překážky rozvoje CR v regionu. Stěžejní část diplomové práce, kterou je dotazníkové šetření, by měla potvrdit mou domněnku o problému s jednodenní návštěvností. Navržená řešení by měla napomoci rozvoji CR v mikroregionu.

¹ Dále jen CR.

² Kiráľová, A.: Marketing destinace cestovního ruchu, Praha 2003, s.16.

³ Dostupný z <http://www.laduv-kraj.cz/> (květen 2005).

⁴ Informační leták Ladův kraj – Ubytování vydaný Dobrovolným svazkem obcí Ladův kraj, 2003.

2. METODIKA A SBĚR INFORMACÍ

2.1. Sběr dat a informací

Prvním krokem pro zpracování diplomové práce byl sběr dat a informací o problematice cestovního ruchu ve sledovaném mikroregionu. Byla shromážděna dostupná literatura týkající se historického vývoje, geografické a ekonomické charakteristiky mikroregionu, objektů a subjektů cestovního ruchu (především kulturně historických památek, ubytovacích a stravovacích zařízení, muzeí, galerií a informačních center).

V knihovně Jihočeské univerzity byly prostudovány statistické ročenky Českého statistického úřadu a spolu s tím i internetové stránky tohoto úřadu, odborné publikace a odborné časopisy týkající se problematiky cestovního ruchu. Opěrným bodem se stala četba odborné literatury o problematice cestovního ruchu. Četba byla především zaměřená na zkoumaný mikroregion. Informace byly čerpány z knih, turistických průvodců, map a časopisů bezprostředně se vztahujících ke sledované problematice. Z důvodu nedostatečných informací byl používán také internet jako jeden z hlavních zdrojů aktuálních informací o mikroregionu.

Byli také osloveni vedoucí a zaměstnanci jednotlivých objektů cestovního ruchu, městských úřadů a dalších institucí. Jmenovitě se jedná o Městský úřad v Říčanech, Turistické informační centrum v Říčanech a Informační centrum v Mnichovicích, Astronomické muzeum Vojtěcha Šafaříka, Památník Josefa Lady a Okresní muzeum Praha-východ.

Informace o současném stavu cestovního ruchu v mikroregionu, jeho silné a slabé stránky, příležitosti a omezení byly získány ze Strategického plánu rozvoje mikroregionu volně přístupného na internetových stránkách <http://www.laduv-kraj.cz>.

Po shromáždění dostupných sekundárních údajů se uskutečnilo dotazníkové šetření, o kterém bude pojednáno dále v kapitole 2.3.

2.2. Analýza zkoumané lokality

V kapitole číslo 3 byl podrobně popsán mikroregion z hlediska geografického, demografického a ekonomického. Pro popsání mikroregionu z hlediska historického bylo vybráno středisko mikroregionu Říčany. Toto rozhodnutí bylo učiněno z důvodu přehlednosti informací. Jak je dále v textu zmíněno, Říčany jsou centrem mikroregionu a také zastřešující obcí. Název regionu je odvozen od slavné osobnosti českého malířství Josefa Lady, bylo proto žádoucí stručně shrnout jeho životopis v samostatné kapitole.

Pozornost byla věnována kulturně historickým atraktivitám cestovního ruchu v mikroregionu. Důraz byl kladen hlavně na výběr jednotlivých atraktivit. Jako nejvýznamnější památky byly označeny dva objekty - Památník Josefa Lady v Hrusicích a Astronomické muzeum Vojtěcha Šafaříka v Ondřejově. Z těchto důvodů byly také těmto objektům věnovány samostatné kapitoly 6 a 7.

Důležitým faktorem pro rozvoj cestovního ruchu je také úroveň infrastruktury a poskytovaných služeb. Ubytovacím a stravovacím službám, dopravní dostupnosti, propagaci, muzeím a galeriím a kulturním a sportovním akcím se podrobněji věnuje kapitola 8.

2.3. Dotazníkové šetření

Sestavení dotazníku bylo zaměřeno na získání informací o jednotlivých aspektech návštěvy turistů v regionu. Byly sledovány jednotlivé okolnosti příjezdu do mikroregionu, účel návštěvy, zvolený druh ubytování. Dále je dotazník⁵ zaměřen na to, jaké atraktivity návštěvník hodlá při svém pobytu navštívit. Důležitou kategorií byla také délka pobytu návštěvníka, neboť hlavním problémem cestovního ruchu v mikroregionu, ale i v celém Středočeském kraji je jednodenní návštěvnost, která není spojená s dalším čerpáním služeb v mikroregionu.

Z důvodu přesnosti vyhodnocení byla volena většina otázek uzavřených, které jsou vysloveny tak, aby možnosti odpovědí byly předem dány a bylo možné je standardizovat. Respondent tak vybíral z omezeného počtu variant možných odpovědí. Dvě otázky zůstaly otevřené. Tyto otázky umožňují obsáhlejší, nestandardizované odpovědi, které tazatel musí věrně zaznamenat. Při formulaci jednotlivých otázek byl použit obecný slovník a odbornost textu byla přizpůsobena laickým znalostem termínů používaných v oblasti cestovního ruchu.

Úvodní část dotazníku je věnována pobytu turistů, především účelu návštěvy, hlavnímu sledovanému problému – opakovanosti a délce pobytu, a možnosti ubytování. Další část je zaměřena na získávání informací respondentů o navštívené oblasti a dopravní dostupnosti. Úmyslu navštívit kulturně-historické atraktivity se věnuje otázka číslo 8. Otevřené otázky se týkají pozitiv a negativ navštívené oblasti a byly do dotazníku zařazeny proto, aby se respondenti mohli konkrétněji vyjádřit k výhodám či nevýhodám mikroregionu. Na závěr dotazníku byly uvedeny otázky postihující charakteristiku respondentů. Dotazník je součástí diplomové práce jako příloha číslo 3.

⁵ Dotazník byl sestaven na základě odborné konzultace s Jiřím Vaníčkem, pedagogickým pracovníkem Jihočeské univerzity, katedry řízení.

Sledovaný vzorek čítá 200 dotazníků. Bohužel jich muselo být 12 vyřazeno z důvodu neúplných informací. Šetření probíhalo na třech místech: v Památníku Josefa Lady, 5. 6. 2005 na Dni kozla ve Velkých Popovicích a v Muzeu Vojtěcha Šafaříka v Ondřejově.

Respondenty se stali návštěvníci těchto objektů a akcí. Dotazníkové šetření probíhalo v období hlavní turistické sezóny, tedy v letních měsících červen až září. Na Dni kozla a v Astronomickém muzeu Vojtěcha Šafaříka byly dotazníky vyplňovány osobně. Dotazování v památníku probíhalo za pomoci pracovnice památníku paní Květy Naštické. Při vyplňování dotazníku byla častým jevem neochota návštěvníků se dotazníkového šetření zúčastnit.

Ke zpracování dotazníku bylo použito tabulkového kalkulátoru Microsoft Excel. Uvedené odpovědi byly zpracovány do databáze, ze které pak již nebylo složité získat odpovídající údaje. Grafy a tabulky byly rovněž vypracovány v tabulkovém kalkulátoru Microsoft Excel, prostřednictvím kontingenční tabulky a grafu. Výhodou zvoleného software je snadné používání matematických metod, přehlednost a jednotnost vypracovaných tabulek a grafů.

Konkrétní výsledky dotazníkového šetření jsou prezentovány v kapitole 9. K tabulkám a grafům byl přidán textový popis a vyvozeny hlavní zjištěné problémy, negativa a nedostatky. Možná zlepšení vycházející z výsledků dotazníkového šetření a navržené produkty popisuje kapitola 10, návrhy řešení.

2.4. Stanovení problému a navržení řešení

Jednou ze součástí situační analýzy je SWOT analýza⁶, která slouží k identifikaci stavu, v jakém se destinace nachází. Tato metoda je nazvána podle počátečních písmen anglických slov: S – Strengths (silné stránky), W - Weaknesses (slabé stránky), O - Opportunities (příležitosti) a T - Threats (ohrožení). K jejich popisu byla použita SWOT analýza zpracovaná pro Strategický plán rozvoje DSO Ladův kraj Regionální rozvojovou agenturou Střední Čechy. Na základě této analýzy a dotazníkového šetření byly charakterizovány problémy, se kterými se mikroregion potýká. Základním problémem byla stanovená jednodenní návštěvnost a malá návštěvnost jednotlivých atraktivit. Velkou příležitostí zůstává neustálá tvorba nových produktů, které zvýší atraktivitu destinace. S tím souvisí i zkvalitnění doprovodných služeb. Byly navrženy produkty, které by měly návštěvnosti v regionu napomoci.

Propagační brožura a poutače v okolí památek by měly na ně upozornit. Dále byl navržen jednodenní výlet s možností prodloužení jeho délky. Pro výpočet trasy zájezdu

⁶ Horáková, H.: Strategický marketing, Praha 2001, s. 41.

byla použita InfoMapa firmy PJsoft, s.r.o. Další možností pro prodloužení délky pobytu je i venkovský cestovní ruch, především agroturistika.

3. POPIS MIKROREGIONU

3.1. Terminologie

Mikroregion⁷ je region malého geografického měřítka. V praxi se zpravidla jedná o účelové mikroregiony sdružení obcí. V České republice jsou často vytvářeny za účelem získání společné podpory pro čerpání prostředků ze státních fondů a z fondů EU. V rámci rozvoje CR umožňují tyto mikroregiony efektivnější koordinaci rozvoje infrastruktury CR, návštěvnického managementu, regulace CR a marketingu CR. Do mikroregionů se obce sdružují i pro možnost společného čerpání prostředků na rozvoj CR

Kulturní atraktivita⁸ – typ atraktivity CR, který je založený na historickém kulturním dědictví, minulých a současných tradicích obyvatel destinace CR. Z hlediska destinace je klíčové nalézt optimální způsob a míru využití kulturní atraktivity pro CR tak, aby ani dlouhodobě nedošlo ke snížení její hodnoty fyzickým opotřebením v rámci komodifikace zdrojů cestovního ruchu a folklorizace.

3.2. Základní charakteristika

Ladův kraj je dobrovolný svazek 23 obcí ležících ve správním obvodu pověřeného obecního úřadu Říčansko a Kamenicko a ve správním obvodu Říčan jako obce s rozšířenou působností. Dobrovolný svazek obcí vznikl na základě smlouvy starostů 18 obcí 23. 11. 2000.

Mikroregion se rozprostírá v jihovýchodní části bývalého okresu Praha-východ. Území Ladova kraje je rozděleno dálnicí D1, kolem níž se v různé vzdálenosti rozkládají jednotlivé obce. Na východě sousedí svazek obcí Ladův kraj se Sdružením obcí Černokostelecka a na jihu s mikroregionem „Malé Posázaví“.

Hlavním cílem mikroregionu je rozvoj cestovního ruchu, kultury a propagace.

⁷ Pásková, M., Zelenka, J.: Cestovní ruch – výkladový slovník, Praha 2002, s. 178.

⁸ Tamtéž s.150.

⁹ Informace ke kapitole byly získány z internetových stránek <http://www.laduv-kraj.cz>, Strategický plán rozvoje DSO Ladův kraj dostupný z <http://laduv-kraj.cz> (květen 2005).

SEZNAM OBCÍ MIKROREGIONU:

- Čestlice
- Herink
- Hrusice
- Kaliště
- Kamenice
- Klokočná
- Kostelec u Křížků
- Kunice
- Louňovice
- Mirošovice
- Mnichovice
- Modletice
- Mukařov
- Nupaky
- Ondřejov
- Říčany
- Senohraby
- Struhařov
- Světice
- Svojetice
- Tehov
- Velké Popovice
- Zvánovice

3.3. Znak¹⁰

Při vytváření image destinace je důležité, aby byl vybrán určitý symbol, který by destinaci v myslích jejích návštěvníků jednoznačně identifikoval¹¹. Znakem mikroregionu je známý Ladův vodník, který sedí na vrbě u rybníka a kouří dýmku. Je to jeden z typických obrázků, které Lada nakreslil. Doplnil jím svou báseň Vodník. Je používán jako identifikační znak destinace při všech aktivitách mikroregionu.

3.4. Geografická charakteristika

3.4.1. Geologická stavba a horopisné členění¹²

Mikroregion patří geologicky k Českému masívu, který je troskou mohutného prvohorního horstva. Počátkem prvohor se do této oblasti vrátilo moře, které v Siluru a Devonu ustoupilo a nejvýznamnější prvohorní horninou se stal vápenec.

Díky horotvorným procesům na konci prvohor vzniklo hercynské horstvo. Všechny starší vrstvy byly vyzdviženy, zprohýbány a zlámány. Vrásnění bylo provázáno i

¹⁰ Znak je součástí příloh jako příloha číslo 1.

¹¹ Királ'ová, A.: Marketing destinace cestovního ruchu, Praha 2003, s. 134.

¹² Informace o geologické stavbě a horopisném členění byly získány z Lomič, V. a kol.: Okolí Prahy, Olympia 1983, s. 8-9, Kinský, J.: Československo fyzicky zeměpisně, Praha 1974, s.133 - 136.

mohutným vulkanismem, který se projevil hlavně vystoupením středočeského žulového plutonu s horninami typu žul až gaber.

Po hercynských pochodech se tato oblast stala souší a byl obnažen skalní podklad. V době křídové začal povrch Českého masívu klesat, vznikala sladkovodní jezera a jejich jílové usazeniny měly vliv na vzhled kaolinových jílovců těžených například v nedalekém Kostelci nad Černými lesy. Později přišla od severu mořská záplava, která po sobě zanechala mnohametrové vrstvy pískovců.

Ve třetihorách byla vzniklá pahorkatina porušována a koncem třetihor se opět postupně Český masív zvedal, díky tomu se zvětšil i spád řek. Ve čtvrtohorách se klima v této oblasti postupně ochlazovalo, postupně se střídala období ledová s obdobími meziledovými. Koryta řek se měnila. Řeky střídavě vymílaly a znovu zanášely koryta. V době poledové (holocénu) se v této oblasti setkáváme již s kulturními vrstvami se stopami rozvíjející se lidské činnosti.

Oblast se nachází v Poberounské vrchovině, která se dále dělí na menší horopisné celky. Pro tuto oblast je jím Pražská plošina. Pražskou plošinu tvoří plošinné denudační výběžky české křídý, pokrývající barrandienskou strukturu ležící naspodu. Říčanská plošina je tedy součástí Pražské plošiny. Plošina směrem k jihu stoupá. Částečně do této oblasti zasahuje i Benešovská plošina. Nejvyšším bodem je Pecný s nadmořskou výškou 546 metrů, který leží poblíž Ondřejova.

3.4.2. Vodstvo¹³

Územím částečně protéká řeka Sázava, do které se z větších potoků vlévají Propast a Mnichovka. Dále Jevanský potok, který protéká přírodní rezervací Voděradské bučiny. Je zde systém několika rybníků, Vyžlovský, Jan, Švýcar, Jevanský rybník a další, které vytvářejí turisticky velmi zajímavou oblast. Významným přítokem Labe je Botič a Rokytka, které v této oblasti pramení. Kamenický potok se vlévá do Sázavy u Týnce nad Sázavou. Zajímavé je i údolí říčky Mnichovka, na níž leží Hubačovský rybník.

3.4.3. Přírodní stránka – fauna a flora¹⁴

Tato oblast je zemědělsky méně výnosná než například okolí Prahy na severu. Je však turisticky i rekreačně přitažlivá díky množství lesů, které jsou jejím bohatstvím. V lesích se dá najít hojné množství lesních plodů, například borůvek, malin, jahod a mnoho oblíbených a jedlých hub. V oblasti se nacházejí i výborné lyžařské terény, hlavně pro lyžování na běžkách. Z lesní zvěře zde lze najít srnce, jeleny, daňky, muflony. Je zde

¹³ Pro popis vodstva byla použita mapa přiložená k průvodci Luřavská, V., Němec, J. a kol: Okolí Prahy, Praha 2000.

¹⁴ Ke kapitole bylo čerpáno z Lomič, V a kol.: Okolí Prahy, Olympia 1983, s. 10 – 11, pokud není uvedeno jinak.

zastoupeno i hojné vodní ptactvo, z hadů užovky a slepýši a z obojživelníků mloci, čolci a žáby. Oblast je obstojně zarybněna hlavně kapry, candáty a cejny. Květena má hojné bylinné patro. Převládají zde teplomilné rostliny. Významnými přírodními zajímavostmi jsou hlavně Voděradské bučiny, Božkovské jezírko a přírodní park Velkopopovicko.

Národní přírodní rezervace Voděradské bučiny¹⁵ byla vyhlášena roku 1955. Celková rozloha činí 658,03 ha. Hlavním předmětem ochrany jsou bukové porosty v nadmořských výškách 350 – 500 m n.m. Jedná se o rozsáhlý lesní komplex, který poskytuje vhodné prostředí pro mnoho druhů živočichů. V popředí ochrany jsou již zmiňované bukové porosty. Lze zde najít kyselé bikové bučiny s přimíšeným dubem letním, osikou, lípou a břízou. V bylinném patře se vyskytuje např. bika hajní, metlička křivolaká, pstroček dvoulistý, šťavel kyselý, mařinka vonná nebo sasanka hajní. Vedle běžné lesní zvěře zde najdeme řadu ptáků jako např. datla černého, jestřába lesního či čápa černého. Z drobné fauny se zde vyskytuje endemický druh chrostíka a severské druhy hmyzenek, roztočů a chvostoskoků.

Přírodní památka Božkovské jezírko¹⁶ byla vyhlášena chráněným územím v roce 1988 a jeho rozloha je 1,29 ha. Jde o mokřadní biotop v terénní sníženině na nepropustném podkladě, sycený srážkovou vodou. V centrální části jsou tůně s rákosinami. Součástí chráněného území jsou původní i olšové porosty. Významný je výskyt kosatce žlutého, bublinatky obecné, okřehku trojbrázdového či kruštíku širolistého. Lokalita je útočištěm ptactva a obojživelníků (např. čolka obecného nebo kuňky obecné). Vyskytují se zde i vzácné druhy bezobratlých.

Jižně od Velkých Popovic se nachází přírodní park Velkopopovicko¹⁷. Park byl vyhlášen v roce 1993 pro ochranu čistého životního prostředí a jedinečného krajinného rázu. Na území tohoto parku mají zvláštní význam porosty zdravých vzrostlých stromů, stanoviště řady zvláště chráněných druhů, i celkově dochovaná přirozená skladba jednotlivých segmentů krajiny. Oblast je cenným kolektorem podzemních vod. Území je využíváno myslivecky (výskyt daňka evropského, srnce obecného, prasete divokého).

3.4.4. Klima

Klima v této oblasti patří k těm teplejším. Vyznačuje se vegetačním obdobím, které trvá zhruba od dubna do září a průměrné teploty jsou přes 14 °C a nejvýhodnějšími klimatickými podmínkami pro rozvoj obilnářství, což dosvědčuje již její pravěká

¹⁵ Informační brožura Okres Praha východ chráněná území, vydaný Okresním muzeem Praha-východ.

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ Tamtéž.

kolonizace od samých počátků zemědělství před sedmi tisíci lety¹⁸. Podnebí v celých Čechách je označováno jako přímořské. Převládají západní proudění s převahou západních větrů.

Klimatické podmínky v celých středních Čechách jsou velice pestré. Srážky zde jsou rozvrstvené. Při povšechném pohledu vzrůstají od severozápadu k jihovýchodu. Město Říčany, které stojí na okraji Pražské kotliny, uvádí 623 mm¹⁹ za rok. Rozmanitost je dána i rozmanitostí krajiny, kde se mohou objevovat různé rozdíly.

Je zřejmé, že i když výškové rozpětí středních Čech nedosahuje v průměru vyšších hodnot, tak samo o sobě nemůže podmínit vyšší rozmanitost klimatu, přesto v něm působí řada dalších vlivů, které podstatně zpestřují místní podnební poměry, a přispívají tak k přírodní rozmanitosti a pestrosti²⁰.

3.5. Socioekonomická charakteristika

Celý mikroregion se rozkládá na území okresu Praha-východ. Pro popsání jednotlivých charakteristik bylo tedy vhodnější využít ukazatelů, které vykazují výsledky za celý okres, spíše než mapovat jednotlivé obce, což by bylo nepřehledné. Informace byly čerpány z internetových stránek Českého statistického úřadu²¹.

3.5.1. Demografie

V celém regionu byl počet obyvatel během posledních třiceti let víceméně stabilní. V posledních letech je v této oblasti patrný příliv obyvatel migrací, díky blízkosti Prahy a současnému trendu, kdy se obyvatelé Prahy stěhují do oblastí v zázemí Prahy, kde je čistý vzduch, ale ještě stále blízkost Prahy.

¹⁸ Dostupný z <http://priroda.kr-stredocesky.cz/article.asp?id=34> (květen 2005).

¹⁹ Dostupný z <http://priroda.kr-stredocesky.cz/article.asp?id=35> (květen 2005).

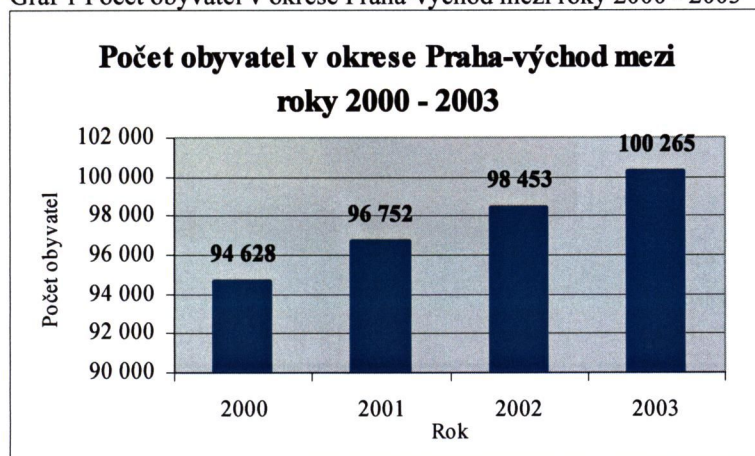
²⁰ Dostupný z <http://priroda.kr-stredocesky.cz/article.asp?id=37> (květen 2005).

²¹ Dostupný z

http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/vyvoj_vybranych_ukazatelu_v_okrese_praha_vychod_v_letech_2000_2003 (květen 2005).

Počet obyvatel a průměrný věk

Graf 1 Počet obyvatel v okrese Praha-východ mezi roky 2000 - 2003



Zdroj:

http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/vyvoj_vybranych_ukazatelů_v_okrese_praha_vychod_v letech_2000_2003 (květen 2005)

Tabulka 1 Počet obyvatel v okrese Praha-východ k 31.12.2003 a jejich průměrný věk²²

Počet obyvatel			Průměrný věk		
celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
100 265	48 853	51 412	39,6	38,2	40,8

Zdroj: www.czso.cz (květen 2005)

Z uvedené tabulky je zřejmé, že množství žen převládá nad muži, jak je tomu i v celorepublikovém průměru²³, kdy na 1 000 mužů připadá 1 052 žen. V této oblasti je to také 1 052, což je naprosto totožné. Průměrný věk v ČR činí 39,5 let, to znamená, že 39,6 let je jen mírně na průměrem za celou ČR.

Podíl obyvatel

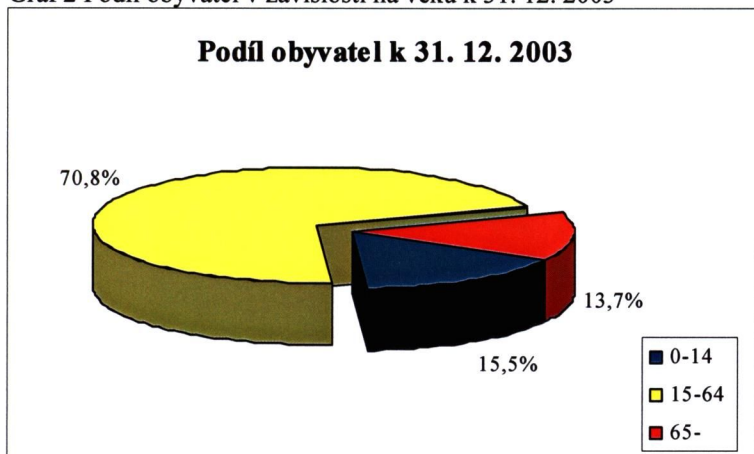
Pro stabilitu regionu je důležité udržení co nejvíce ekonomicky aktivního obyvatelstva, které v okrese tvoří téměř 71%.

²²Dostupný z:

http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/vyvoj_vybranych_ukazatelů_v_okrese_praha_vychod_v letech_2000_2003 (květen 2005).

²³Dostupný z [http://www.czso.cz/csu/edicniplan.nsf/t/F3003CA422/\\$File/13010401.pdf](http://www.czso.cz/csu/edicniplan.nsf/t/F3003CA422/$File/13010401.pdf) (květen 2006).

Graf 2 Podíl obyvatel v závislosti na věku k 31. 12. 2003



Zdroj:

http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/vyvoj_vybranych_ukazatelů_v_okrese_praha_vychod_v_letech_2000_2003 (květen 2005)

V následující tabulce lze porovnat rozdíly ve věkovém složení obyvatelstva mezi okresem Praha-východ a údaji za celou Českou republiku.

Tabulka 2 Porovnání struktury obyvatelstva v okrese a celé ČR

Věk	Okres Praha-východ	Česká republika
0-14	14,80%	15,20%
15-64	68,90%	70,80%
64 a více let	16,20%	13,90%

Zdroj: www.czso.cz

Z tabulky č. 2 je zřejmé, že okres má nepatrně méně (o 1,9 %) ekonomicky aktivního obyvatelstva, než je celorepublikový průměr a naopak má o 2,3 % více obyvatel ve věku vyšším než 64 let. Z tohoto grafu tedy vyplývá, že okres mírně zaostává za celorepublikovým průměrem.

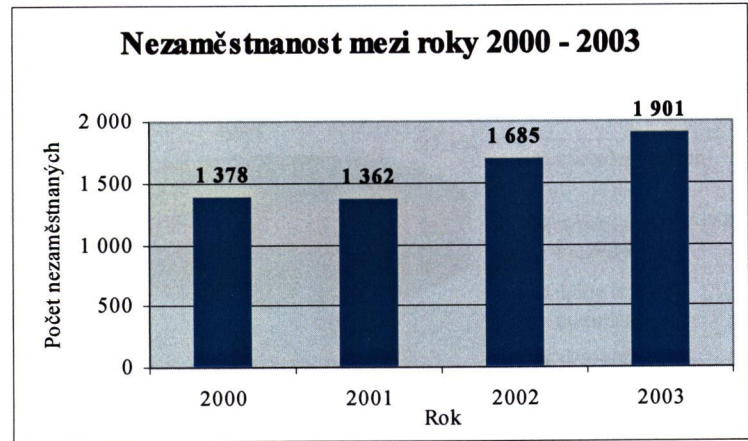
Nezaměstnanost

Nezaměstnanost v regionu je velmi nízká. Celý okres vykazuje stabilně nejnižší nezaměstnanost v republice a to díky dojíždění ekonomicky aktivních obyvatel za prací zejména za nabídkou v Praze, ale velkou absorpční kapacitu mají i podniky v okolí dálnice D1, tzv. komerční zóně.

Nad pracovní poptávkou převažuje nabídka. Je to hlavně z důvodu množství stabilizovaných firem v regionu (například Billa, Makro, Strojmetal, Mountfield)²⁴. Tyto firmy si dokonce stěžují na nedostatek pracovních sil. Následující obrázek znázorňuje, jak se vyvíjela nezaměstnanost mezi roky 2000 – 2003.

²⁴ Strategický plán rozvoje mikroregionu dostupný z <http://www.laduv-kraj.cz> (květen 2005).

Graf 3 Nezaměstnanost mezi roky 2000 - 2003



Zdroj:

http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/vyvoj_vybranych_ukazatelu_v_okrese_praha_vychod_v letech_2000_2003 (květen 2005)

K 31. 12. 2003 bylo v rámci okresu Praha - východ evidováno 1 901 uchazečů o zaměstnání, což představuje registrovanou míru nezaměstnanosti 3,76 %. To je druhá nejnižší míra nezaměstnanosti nejen v kraji, ale i republice.

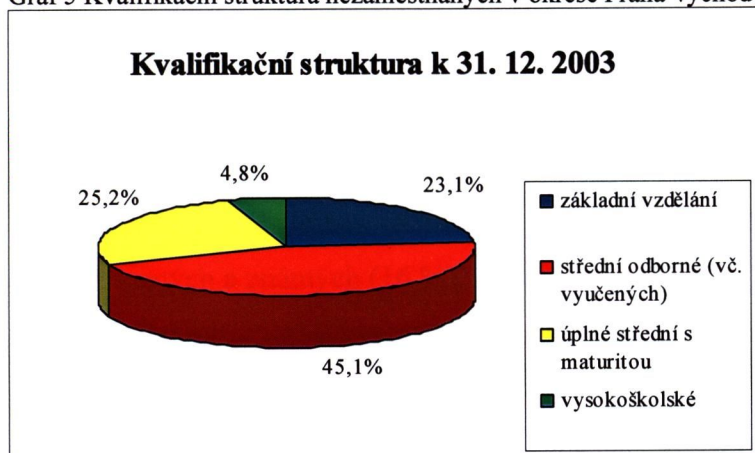
Graf 4 Věková struktura nezaměstnaných v okrese Praha-východ k 31.12.2003



Zdroj:

http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/vyvoj_vybranych_ukazatelu_v_okrese_praha_vychod_v letech_2000_2003 (květen 2005)

Graf 5 Kvalifikační struktura nezaměstnaných v okrese Praha-východ k 31. 12. 2003



Zdroj:

http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/vyvoj_vybranych_ukazatelu_v_okrese_praha_vychod_v_letech_2000_2003 (květen 2005)

Z výše uvedených grafů vyplývá, že nejvíce nezaměstnaných je ve věku 20 - 24 let a 25 - 29 let, výrazně nejvíce nezaměstnaných má střední odborné vzdělání (45,1 %).

Ladův kraj se mění stejně jako ostatní lokality Prahy-východ z průmyslové oblasti na region s převažující zaměstnaností v terciální sféře, což je způsobeno vybudováním industriálních a komerčních zón v zázemí Prahy a nárůstem pracovních příležitostí v oblasti cestovního ruchu.

Nejvyšší míra zaměstnanosti v terciální sféře je v tzv. dálničních obcích²⁵. Tedy obcích v blízkosti dálnice D1. Nízká zaměstnanost je také v zemědělství.

3.5.2. Cestovní ruch²⁶

V rámci cestovního ruchu lze mikroregion Ladův kraj nejprve zhodnotit na úrovni kraje. Středočeský kraj má významný potenciál cestovního ruchu. Vychází z přírodních i kulturně-historických předpokladů. Cestovní ruch je ovlivňován blízkostí Prahy jako hlavního turistického cíle České republiky. Oba kraje jsou konkurenty a současně mezi nimi existuje spolupráce, což je považováno za výhodu.

Celková návštěvnost sledovaná podle hostů v ubytovacích zařízeních je pod celostátním průměrem. V absolutním počtu turistů je s třemi miliony osob až na pátém místě v republice (bez Prahy). Nejvíce zahraničních turistů je z Německa (29 %), Nizozemska (12 %) a Polska (9 %). Ubytovací kapacity jsou rovněž jedny z nejnižších. Vykazováno je cca 35 tis. lůžek, z toho 14 % je jich v hotelích.

²⁵ Informace ke kapitole byly čerpány z dokumentu Strategie rozvoje DSO Ladův kraj dostupné z <http://www.laduv-kraj.cz>.

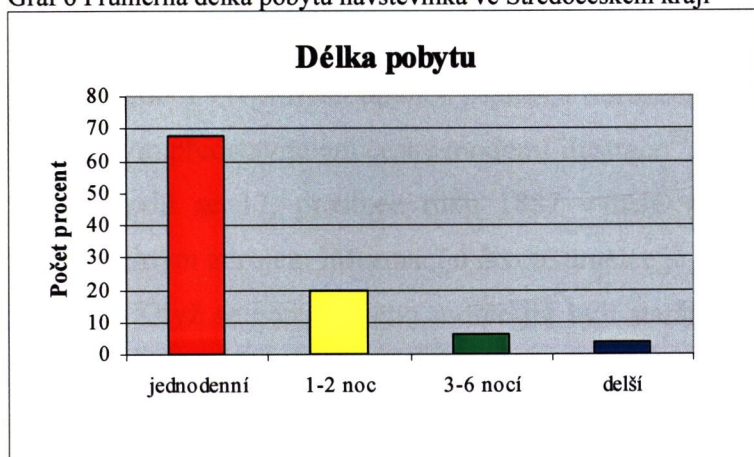
²⁶ Informace ke kapitole byly čerpány z Česká centrála cestovního ruchu: Cestovní ruch v regionech ČR, Ostrava 2003, s. 19 - 21.

Typický současný návštěvník může být charakterizován takto²⁷:

- Ze 2/3 jsou to obyvatelé Středočeského kraje. Více než z poloviny přijíždějí ze vzdálenosti 50 kilometrů.
- Nejčastěji přijíždějí automobilem (40 %), dále autobusem (29 %) a vlakem (26 %).
- Nejčastějším důvodem příjezdu je poznávací turistika (22 %), následuje návštěva příbuzných a známých (16 %).
- Asi třetina ubytovaných využívá hotelových služeb, 40 % bydlí v soukromí u příbuzných či známých.
- Jen pro 6 % návštěvníků jsou informačním zdrojem infocentra a 12 % čerpá informace z internetu. Nejčastěji se opírají o vlastní zkušenosti a informace od známých.
- Nejraději by se v regionu věnovali zábavě, pěší a poznávací turistice. Nejvíce jim schází více příležitostí pro zábavu (30 %).
- Nejlépe hodnotí úroveň stravovacích a ubytovacích služeb, nejhůře hodnotí spolu s nedostatkem příležitostí pro zábavu vybavení regionu pro sport a poskytování informací o regionu.
- Každý sedmý pokládá region za poměrně drahý. U 85 % návštěvníků naplňuje region jejich očekávání jako region turisticky atraktivní.

Průměrná délka pobytu

Graf 6 Průměrná délka pobytu návštěvníka ve Středočeském kraji



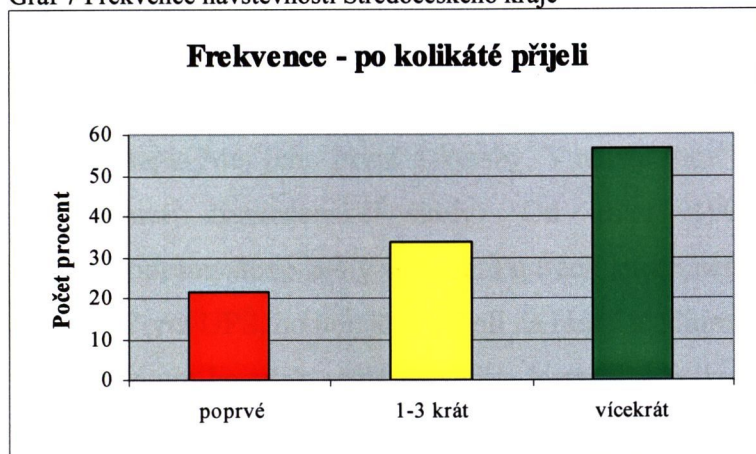
Zdroj: Česká centrála cestovního ruchu: Cestovní ruch v regionech ČR, Ostrava 2003, s. 19 - 21

Je tedy zřejmé, že problémem oblasti je jednodenní návštěvnost, která snižuje výdaje návštěvníků regionu.

²⁷ Česká centrála cestovního ruchu, Cestovní ruch v regionech ČR, Ostrava 2003, s. 19 - 21.

Frekvence

Graf 7 Frekvence návštěvnosti Středočeského kraje



Zdroj: Česká centrála cestovního ruchu: Cestovní ruch v regionech ČR, Ostrava 2003, s. 19 - 21

Graf dokazuje, že návštěvníci již v této oblasti byli několikrát a vracejí se do ní. Pokud tedy do této oblasti již jednou zavítají, je velká pravděpodobnost, že se do ní budou chtít ještě někdy vrátit.

Cestovní ruch ve Středočeském kraji je strategicky zaměřen na tuzemské návštěvníky, kteří přijíždějí z celé ČR. Významnou turistickou skupinu tvoří návštěvníci Prahy, kteří preferují pobyt mimo město a projíždějící turisté. Významnou skupinou jsou také obyvatelé Prahy, kteří vyhledávají nabídku časově dostupnou ve svém okolí pro krátkodobé pobyty.

3.6. Josef Lada (1887-1957)²⁸

Josef Lada byl významným českým malířem, ilustrátorem a spisovatelem. Byl členem Spolku výtvarných umělců Mánes a Sdružení českých umělců a grafiků Hollar. Je významným představitelem české moderní ilustrace²⁹.

Narodil se 17. prosince roku 1887 v malé vesničce Hrusice v domku číslo 15. Neocenitelným zdrojem informací o životě umělce je jím napsaná publikace Kronika mého života³⁰. Když se narodil, jeho rodiče již byli starší. Otec byl ševcem a trpěl rozedmou plic. Byl rozený optimista. Tento optimismus po něm Lada nejspíš podědil. Maminka byla o 3 roky starší než otec, avšak trpěla neurastenií, která je pro Ladu také typická. Vyrůstal v chudé rodině. Otci často pomáhal roznášet jím opravenou obuv.

Jeho nadání si první všiml jeho učitel. Kreslení ve škole ho však nebavilo, kreslily se

²⁸ Informace ke kapitole byly čerpány z Hlaváček, L.: Josef Lada. Praha 1986, pokud není uvedeno jinak. Podrobné informace o životě Josefa Lada, J.: Kronika mého života, Praha 1974.

²⁹ Všeobecná encyklopedie Diderot ve 4 svazcích, díl 2 G - L, Praha 1997, s. 286.

³⁰ Lada, J.: Kronika mého života, Praha 1974.

tam jen strohé vodorovné a svislé čáry. Rozvoj přišel, když dostal první barvy. Již v dětství ho uchvátily kresby Mikoláše Alše. První základy kreslení získal od místního faráře. V roce 1901 ukončil školní docházku a nastoupil do učení v Praze, kde se učil malířem pokojů a později knihařem. Zde získal také značné vědomosti o literatuře. V roce 1904 otiskl časopis Máj jeho první 4 kresby. V témže roce ukončil s vyznamenáním 2. ročník pokračovací živnostenské školy. Od roku 1905 navštěvoval večerní kurzy Uměleckoprůmyslové školy v Praze. Po třech letech neúspěšných pokusů, kdy navštěvoval pouze večerní UPŠ, ho konečně přijali na řádné studium.

Studium ho však příliš nebavilo. Nesměl publikovat, proto jeho díla vycházela pod různými pseudonymy. Chtěl dělat vlastní ilustrace a návrhy plakátů. Na podzim roku 1906 se stal ilustrátorem časopisu Svítlna, kde se také seznámil s Jiřím Mahenem. Po neshodách s profesorem opustil UPŠ a už se tam nevrátil. Také vyšla první jím ilustrovaná knížka Pohádka o Honzíčkovi a zlatovlasé Isole³¹, kterou napsal Jaroslav Havlíček na Ladovu žádost.

Díky tomu, že vídeňský časopis Die Muskete uveřejnil některá jeho díla, se mu začalo dařit i v Čechách. Roku 1910 se stal redaktorem humoristického časopisu Karikatury, kam přispíval i Jaroslav Hašek, se kterým se seznámil již dříve. Postupně se časopis rozšiřoval a přispívaly do něj i známé osobnosti (jako např. V. H. Brunner a Z. Kratochvíl, J. Wenig, atd.). V tomto časopise se také poprvé objevily příběhy dobrého vojáka Švejka. Časopis však kvůli finančním těžkostem přestal vycházet již v roce 1911.

V témže roce vydal také svou první knížku pro děti Moje abeceda³². Během 1. světové války prožíval těžké časy. Bydlel spolu s Haškem až do podzimu roku 1915, kdy byl Hašek odveden na frontu.

Během svého života přispíval do časopisů Kopřivy, Šibeničky, večerníku Právo lidu, přílohy nedělního Českého slova - Kvítka z čertovy zahrádky a dalších. V roce 1920 poprvé vystavoval na výstavě kreslířů časopisu Šibeničky.

V roce 1920 vytvořil ilustrace pro Erbenova národní říkadla a o 2 roky později navrhl obálku k sešitovému vydání Osudů dobrého vojáka Švejka³³. Počet kreseb pro tuto sérii se postupně rozrůstal a nakonec se ustálil na počtu 927 kreseb (z toho 226 barevných). Díky odlehčení redaktorských povinností v roce 1940 se mohl věnovat samostatné malířské práci.

³¹ Havlíček, J.: Pohádka o Honzíčkovi a zlatovlasé Isole, Praha 1998.

³² Lada, J.: Moje abeceda, Praha 1960.

³³ Hašek, J.: Osudy dobrého vojáka Švejka 1. – 4. díl, Praha 2000.

Ve své tvorbě směřoval od secesního tvarosloví k osobité stylizaci založené na pevné souvislé linii plošného pojetí. Celkově se podílel na výzdobě 121 dětských knížek, z nichž 6 sám napsal.

Rodný kraj mu zůstal nevyčerpatelnou inspirační studnicí, z níž vydatně čerpal po celý svůj život. Těžištěm jeho díla byla vlastní knižní tvorba. K řadě námětů se často vracel. Jedním z nejčastěji opakujících se námětů byla hospodská rvačka. Vůdčí úlohu v jeho výjevech hrály děti, jako tomu bylo například v Roku na vsi. Celý rok dýchá radostnou pohodou české vesnice, jak ji měl stále v srdci a jak ji tolikrát v různých obměnách s láskou zpodobnil³⁴. Mezi jeho nejčastěji používané techniky patřily kolorované kresby, kvaše a tempery. Za život vytvořil přes 400 obrazů. Spolupracoval také s divadlem

V malířském díle vytvořil jedinečný výtvarný obraz české vesnice, spojující idealizaci s humorně parodickým akcentem³⁵. Ve svém díle Lada často uplatňoval personifikaci zvířat, odmýtizované tradiční pohádkové bytosti a situace. Směřoval k výrazné typizaci postav a venkovského prostředí. Pro jeho prózy je příznačná dějovost, situační komika a sklon k satíře. Naproti tomu v autobiografickém vyprávění je zdůrazněn význam citových pout k domovu. Zemřel 14. prosince 1957 v Praze a pohřben byl na Olšanech.

Josef Lada byl poetou a zároveň humoristou. Byl básníkem krajiny v okolí svého rodiště Hrusic. Ladův kraj známe z obrázků od dětství - zalesněné kopce a stráně, řeka Sázava, vesnické kostelíky, zříceniny hradů³⁶. Lada má v českém umění zvláštní postavení, jeho zobrazení dodnes reprodukováná na pohledech či kalendářích se stala symbolem českého venkova, přírody a vánoc³⁷.

³⁴ Ladová, A.: Můj táta Josef Lada, Praha 1999.

³⁵ Dostupný z <http://literatura.kvalitne.cz/lk.htm> (červen 2005).

³⁶ Tamtéž.

³⁷ Churaň, M.: Kdo byl kdo v našich dějinách ve 20. století, díl 1 A - M, Praha 1998, s. 390.

4. HISTORIE MĚSTA ŘÍČAN³⁸

Přestože se mikroregion skládá z více obcí, je v této kapitole popsána historie největšího člena sdružení, města Říčan, které je zároveň i pomyslným střediskem mikroregionu a zastřešující obcí.

4.1. Počátky osídlení

Nejstarší osídlení dokládají v Říčanech archeologické nálezy - osady neolitických zemědělců, střepy keltské keramiky, zbytky železářských pecí doby římské i hroby prvních Slovanů.

Vznik jména Říčan vysvětlují rozličné lidové legendy. Souvisí však pravděpodobně už s gótským slovem reiks a reiky, která znamenala král a bohatý. Významově lze jméno vyložit jako označení majetku někoho, kdo byl bohatý, např. jako Říčany – ves lidí Rikových.

Karavany se solí z Halstadtu zde měly na úsvitu dějin poslední zastávku před jednodenním pochodem do Prahy. Strategické místo na křižovatce dvou významných zemských cest, jižní - linecké solné stezky a východní, směřující do Moravy, Polska a Uher, posloužilo v době šíření křesťanství za sídlo církevní správy, jednoho z prvních děkanátů v Čechách.

4.2. Říčany v době Přemyslovců

První zmínky o prastarém původu Říčan se objevují v pověsti, kterou zachytil ve své kronice Václav Hájek z Libočan³⁹. Zmínka se vztahuje k roku 748. Tehdy prý došlo k bitvě mezi vyšehradským knížetem Nezamyslem a kouřimským knížetem Rozhoněm na poli řečeném Strhov, což je dnešní Tehov. V tomto boji udeřil vévoda kmene Zličanů na říčanský dvorec jakožto na pomezí pevnůstku vyšehradského knížectví, tj. knížectví Čechů, ale byl poražen. Je tedy pravděpodobné, že už tenkrát byly Říčany důležitým strategickým místem.

Ve 13. století věnoval Přemysl Otakar I.⁴⁰ Říčany Pánům ze Všechrom⁴¹, kteří

³⁸ Informace ke kapitole byly čerpány z Kyzlík, F. a kol: Říčany. Praha 1975, blíže o historii Říčan Kolektiv autorů: Kapitoly z dějin Říčan, Říčany 1997.

³⁹ Blíže k tomuto tématu Hájek z Libočan, V.: Kronika Česká 1 - Úvod r. 644 – 904 Doba Pohanská, Praha 1918 podle originálu z roku 1514.

⁴⁰ O vládě Přemysla Otakara I. blíže pojednává Žemlička, J.: Přemysl Otakar I.: panovník, stát a česká společnost na prahu vrcholného feudalismu, Praha 1990.

⁴¹ Blíže k pánům ze Všechrom Kolektiv autorů: Kapitoly z dějin Říčan, Říčany 1997, s. 23 – 32.

zastávali v království vysoké úřady. Kolem r. 1270 vybudoval pan Ondřej, komoří království českého, prostřednictvím královské stavební hutě honosný gotický hrad a s ním i celé předhradí. Od Ondřeje se jeho potomci nazývali Pány ze Říčan. Gotickou krásu města dnes připomíná jen torzo hradní zříceniny⁴². V děkanském kostele sv. Petra a Pavla na náměstí jsou zachovány v nenápadné kapli, která byla podnožím jedné z věží gotického kostela, zajímavé fresky přibližně z roku 1400. Pro návštěvníka zůstává prakticky neviditelný půdorys nejstarší části města, jehož ranně gotická parcelace je předmětem památkové ochrany.

4.3. Říčany v době husitských válek

Středověkou slávu Říčan ukončily husitské války⁴³. Snad jedinou chvílí, kdy se sjednotila všechna tři křídla husitských vojsk, bylo obležení říčanského hradu roku 1420. Po krátkém obléhání uzavřeli Říčanští s oblehateli dohodu⁴⁴, podle které měli otevřít brány hradu a nechat se odvést s nejnutnějším majetkem do Prahy. Dohodě patrně nerozuměly všechny strany stejně. Po otevření bran se někteří táborité dali do drancování a jejich ženy prý šacovaly říčanské paní "až na kůži". Proti dohodě nebylo zacházeno se všemi stejně. Devět kněží, kteří hledali v Říčanech azyl, Žižka vydal svým práčatům, aby je upálila v dřevěné chalupě.

Po husitských válkách vystřídal říčanské panství řadu majitelů. Nejprve to snad bylo město Praha a po ní rod Popelů z Vestce, od roku 1486 Trčkové z Lípy, kteří panství vrátili hospodářskou prosperitu, po nich 1551 Ostrovci z Královic a roku 1572 koupili Říčany Smiřičtí ze Smiřic. Jaroslav Smiřický sice po sedmi letech své sídlo přenesl do nově vystavěného zámku v Uhříněvsi, ale vymohl Říčanům od císaře Maxmiliána II.⁴⁵ roku 1575 potvrzení městských práv, nový znak a pečeť. V této době doznalo město nového stavebního a hospodářského rozmachu. Po stavovském povstání opět mění městečko i celé panství majitele a hrad je již uváděn jako pustý.

Během třicetileté války⁴⁶ byly Říčany téměř úplně zničeny, řada obcí v okolí zcela zanikla. Již ve druhé polovině 17. století měšťané říčanští obnovili městskou radu s hejtmánem v čele a úřad dvanácti konšelů.

⁴² Zmíněno dále v kapitole 5.1.

⁴³ O husitských válkách se blíže zmiňuje Čornej, P.: Tajemství českých kronik: cesty ke kořenům husitské tradice, Praha 2003.

⁴⁴ Ženám na hradě přítomným dovoleno bylo, aby odešly oděvše se všemi svými rouchy. Když pak ty z hradu vycházely, ženy tábořské vznešenému fraucimóru všechna roucha strhaly a nadto všechny až po kůži prohlížely hledající pokladů. Sebravše skvostné jehlice a stříbrné pásy, ještě oloupené napomínaly, aby se daly k jejich jednotě a společné chudobě (Sedláček, A.: Hrad, zámky a tvrze české, díl 15, Praha 1998, s. 200).

⁴⁵ O vládě Maxmiliána II. Habsburského pojednává blíže Vorel, P.: Velké dějiny zemí Koruny české, svazek 7, 1526 - 1618, Praha 2005.

⁴⁶ O třicetileté válce se blíže zmiňuje Englund, P.: Nepokojná léta : historie třicetileté války, Praha 2000.

4.4. Říčany po stavbě železnice

Význam starých zemských cest se znovu projevil při stavbě železnice roku 1869. Říčany se za přispění nové dráhy staly opět hospodářským centrem oblasti. Výhodná komunikace podnítila i rozvoj nových podnikatelských činností. Blízkost Prahy podpořila stavební rozvoj Říčan a nedalekých Radošovic, které později s městem splynuly. Pražané si zde stavěli luxusní vily, místní budovali příležitosti pro letní byt a rekreaci. Nová koupadla i úpravy rybníků pocházejí právě z tohoto období. Na počátku našeho století se Říčany obklopily věncem zelených vilových čtvrtí.

Více než sto let, od roku 1896⁴⁷, je součástí Říčan i Oliveum - Olivovna. Za účasti Pražské obce jí založili manželé Olivovi jako "vychovatelnu pro mravně ohrožené děti". Světové války ji proměnily nejprve na ozdravovnu, druhá pak na tuberkulosní sanatorium. Podivuhodně čisté životní prostředí umožnilo využití Olivovny jako dětské léčebny respiračních onemocnění. Vychovatelná, dnes léčebna dětských respiračních chorob, se řadí mezi nejstarší ústavy sloužící dětem a současně je prvním nestátním zdravotnickým zařízením v ČR.

Kvalita životního prostředí, které odpovídá ve všech parametrech nej přísnějším normám Evropské unie, blízkost lesů, půvab krajiny a příjemné prostředí dává Říčanům naději na další rozvoj, zejména v oblasti turistiky a rekreace. Přesto, že byl po roce 1960 zrušen říčanský okres, zůstalo město do dnešních dnů správním a kulturním střediskem pro široké okolí.

⁴⁷ Dostupný z <http://www.ricany.cz/historie> (červenec 2005).

5. VYBRANÉ KULTURNÍ ATRAKTIVITY

Kulturní atraktivita je typ atraktivity CR, založený na historickém kulturním dědictví, minulých a současných tradicích obyvatel destinace CR. Z hlediska destinace je klíčové nalézt optimální způsob a míru využití kulturní atraktivity pro CR tak, aby ani dlouhodobě nedošlo ke snížení její hodnoty fyzickým opotřebením v rámci komodifikace zdrojů cestovního ruchu a folklorizace⁴⁸.

Kulturně-historický potenciál destinace tvoří uměle vytvořené, lokalizované složky produktu. Patří sem ty atraktivity cestovního ruchu, které svou hodnotou přitahují určitý okruh návštěvníků.

V této souvislosti jde o:

- hrady a zámky,
- muzea, skanzeny, rezervace lidové architektury,
- sakrální památky,
- městské památkové rezervace,
- národně-historické památky,
- zábavní a tematické parky⁴⁹.

V celé oblasti se nachází hned několik možností k návštěvě některých z těchto druhů kulturních atraktivit. Jedná se zejména o hrady a zámky, muzea a sakrální památky. V následujícím textu jsou stručně shrnuty některé z těchto atraktivit i s jejich popisem.

5.1. Hláška – zřícenina hradu Zlenice⁵⁰

Zřícenina hradu Zlenice se nachází jižně od obce Senohraby na ostrohu nad soutokem Sázavy a Mnichovky. Hrad byl založen kolem roku 1300. Zřícenina se stala oblíbeným motivem Josefa Lady, místem, kde rád pokušoval jeho vodník.

⁴⁸ Pásková, M., Zelenka, J.: Cestovní ruch – výkladový slovník, Praha 2002, s. 150.

⁴⁹ Királková, A.: Marketing destinace cestovního ruchu, Praha 2003, s. 42.

⁵⁰ Informace byly čerpány z Durdík, T.: Ilustrovaná encyklopedie Českých hradů, Praha 1999, s. 629 - 630, <http://www.zlenice.cz>.

Historie

Rok založení hradu Zlenice (dnes zvaného též Hláška) není znám. První písemná zmínka pochází z roku 1318, ve kterém je zmiňován soudní spor Oldřicha ze Zlenic spolu s Ctiborem z Kozlí. Není však zcela zřejmé, zda se jedná o jméno zaniklé osady na druhém břehu Sázavy, podle níž byl později hrad zván, nebo zda prameny hovoří o opevnění na protějším svahu, jehož terénní relikty jsou patrné dodnes, či vztahuje-li se zpráva na zříceniny dnešního hradu.

Vznik hradu v dnešní podobě lze zařadit do 1. pol. 14. století. Ondřej IV. z Dubé⁵¹ a ze Zlenic, který si zlenické statky držel v letech 1361 - 1412, je dodnes považován za jednoho z nejvýznamnějších členů českého panstva za vlády Karla IV.⁵² Páni z Dubé⁵³ měli v posázavském regionu zcela specifickou roli. Větev však vymřela právě Ondřejem ze Zlenic. Smrtí Ondřeje ze Zlenic se osud zlenického hradu začíná vyvíjet velice špatně. Následující majitelé panství se velice rychle střídali a hradu se nedostávalo náležité péče. Roku 1412 hrad připadl jako léno králi. Vlastníky se stali Boček starší z Poděbrad a Půta z Častolovic. Ti později svá práva prodali Kuneši z Kozojed. Kvůli Kunešovu úpadku zůstal hrad v majetku pánů z Postupic.

Krátce před svým zánikem přešlo panství do rukou bratrů Buriana, Zdeňka a Mikuláše Trčků z Lípy, avšak nedlouho poté se vrátil zpět do držení Zdeňkovi z Postupic. K úplnému zániku hradu došlo mezi roky 1464 - 66 právě za jeho vlády. Zánik hradu není bohužel zcela vysvětlen. Pravděpodobně k tomu došlo při zelenohorských válkách, které řešily vleklý spor kališnického krále Jiřího z Poděbrad a katolické Zelenohorské jednoty vedené Zdeňkem Konopištským ze Šternberka⁵⁴.

Popis hradu

Stavební vývoj hradu dodnes není jednoznačně vysvětlen a nelze tedy určit ani hradební typ. Příchozí musel nejprve nejspíše skrz předložené zemní opevnění přes čelní příkop projít věžovitou branou přístupným předhradím s hospodářskou zástavbou na straně nad řekou. Pak po mostě přes čelní příkop jádra vstoupil na první nádvoří hradu. Součástí jeho ohrazení byla i okrouhlá, nejspíše studniční věž. Do vnitřního hradu se vstupovalo branou mezi obytnou věží se zaobleným nárožím a čelem palácového křídla. Palácová křídla zřejmě tvořila tři strany vnitřního hradu. Jižní křídlo bylo zřejmě srostlé s obytnou věží. Jihovýchodní stranu obíhal ještě parkán.

⁵¹ O rodu pánů ze Zlenic blíže Sedláček, A., Hrady, zámky a tvrze království českého, Praha 1998, s. 52.

⁵² O životě Karla IV. blíže pojednává Spěváček, J.: Karel IV. : Život a dílo (1316 - 1378), Praha 1979.

⁵³ Sedláček, A., Hrady, zámky a tvrze království českého, Praha 1998, s. 52 - 53.

⁵⁴ K tomu Urbánek, R.: Věk poděbradský, 4.díl, Čechy za králování Jiříka z Poděbrad, léta 1460 - 1464, Praha 1962.

Současnost

Podle Dobroslava Líbala hrad představuje skvělý příklad středověkého hradu vrcholné gotiky a současně i prvořadou, vysoce působivou krajinnou dominantu⁵⁵ Posázaví⁵⁶.

Ze zlenického hradu dnes zůstala jen zřícenina, která se podle dominantního zbytku věže nazývá Hláška. Věž dodnes tvoří dominantu zříceniny, má obdélníkový až lichoběžníkový půdorys. V dochované části jsou patrné zbytky podlaží s okny. Zřícenina je chráněnou památkou 1. kategorie.

5.2. Památník Josefa Lady

Stálá expozice díla Josefa Lady a jeho dcery Aleny Ladové. Tato atraktivita je součástí diplomové práce v samostatné kapitole číslo 6.

5.3. Výstava modelů A. Jedličky⁵⁷

Modely hrusických domků a postav z Ladovy tvorby jsou umístěné v budově obecního úřadu. Antonín Jedlička se narodil v Hrusicích, jeho matka byla sestrou Josefa Lady. Přes silný revmatismus se panu Jedličkovi podařilo vytvořit ojedinělou sbírku modelů zabývajících se tématy z tvorby Josefa Lady.

Expozice je otevřena každou sobotu a neděli od 9:00 do 12:00 a od 13:00 do 16:00. Cena vstupného je velice příznivá. Vstupné se dělí na 2 kategorie:

- o Základní Kč 8,-
- o Snížené Kč 5,-

Exponáty, které muzeum nabízí:

- Model rodného domku malíře Josefa Lady – tento model pochází z roku 1964, zobrazuje rodný dům J. Lady, který byl zbourán v roce 1932. Model má rozměry 70 x 168 cm, výška hřebenu střechy je 67 cm. Vedle tohoto modelu Jedlička vytvořil řadu menších modelů. První pochází z roku 1948 a je vystaven v Památníku J. Lady.
- Model rodné světnice – v místnosti jsou dvě postele s peřinami, stůl, tři židle, ševcovský stůl se třemi verpánky, lavice, kachlová kamna s pecí, stolička a mnoho dalších předmětů.

⁵⁵ Obrázek zříceniny v současnosti je součástí příloh.

⁵⁶ Dostupný z <http://www.zlenice.cz> (červenec 2005).

⁵⁷ Ke kapitole bylo čerpáno z informační brožury obecního úřadu Hrusice Průvodce stálou výstavou modelů A. Jedličky, Praha 1999.

- Zimní model rodného domku malíře Josefa Lady - jedna z variant modelu rodného domku.
- Model farního kostela sv. Václava v Hrusicích – je vytvořen v měřítku 1 : 100. Model znázorňuje původní podobu kostela, obklopeného hřbitovem, na kterém se přestalo pohřbívat v roce 1832.
- Model hubačovského mlýna – model je věrnou kopií bývalého hrusického mlýna u rybníka Hubáčov. Model byl zhotoven v šedesátých letech, kdy mlýn ještě stál.
- Model návsi a kostela v Hrusicích z doby kolem roku 1890 – model zachycuje podstatnou část Hrusic koncem 19. století. Model byl dokončen kolem roku 1960.
- Model čertova kola z přelomu 19. a 20. století.
- Model dobového kolotoče z přelomu 19. a 20. století.
- Model hrusické lokality „Jedličkova louže“.

5.4. Hvězdárna Ondřejov

Hvězdárna byla založena roku 1898 Josefem Fričem, dnes zde sídlí Astronomický ústav AV ČR. Secesní hvězdárny jsou přeměněny na muzea, v nové hvězdárně je umístěn jeden z největších dalekohledů v Evropě. Hvězdárna je zmíněna v kapitole číslo 7 této práce.

5.5. Pivovar Velké Popovice⁵⁸

Pivovar byl založen v roce 1874, jeho historická část byla vyhlášena národní kulturní památkou. Je zde chován živý talisman - černý kozel.

Historie pivovaru

První pivo uvařili ve Velkých Popovicích už ve 14. století, kdy při zdejší tvrzi stával pivovar a vařili ho zde téměř 400 let. První oficiální zpráva o pivovaru pochází z poloviny 16. století, kdy Popovice vlastnili Hýzrlové z Chodů.

Po neklidných dobách třicetileté války přešlo vlastnictví pivovaru pod správu církevní. Nejdříve patřil strahovskému klášteru a v poslední třetině 17. století klášteru U

⁵⁸ Informace byly čerpány z Burian, V., Tichák, T.: Velkopopovický kozel, Olomouc 1993, http://www.kozel.cz/cz/o_pivovaru/historie.html (srpen 2005).

svatého Mikuláše na Starém Městě pražském. Po zrušení kláštera vydražil statek v roce 1785 c. k. major Bedřich ze Schiedburtů a po několika majitelích ho koupil roku 1870 František Ringhoffer, známý pražský průmyslník.

Moderní éra Velkopopovického pivovaru začala v roce 1871, kdy se Ringhoffer rozhodl postavit nový pivovar. První dávka piva se v něm uvařila roku 1874. Bohužel se jí baron Ringhoffer nedočkal, protože zemřel rok předtím. Továrnu vybavil špičkovou technologií, která pocházela především z jeho továren.

Emblém Velkopopovického kozla vytvořil potulný francouzský malíř jako výraz díky za pohostinství, kterého se mu v Popovicích dostalo. V roce 1875 bylo vystaveno 18 000 hl piva a v roce 1902 po rozsáhlé rekonstrukci už to bylo 90 000 hl. První světová válka znamenala pokles výroby, ale zanedlouho po válce se pivovar vrátil na svou pozici. Tento vývoj byl opět přerušen 2. světovou válkou, kdy pivovar přišel o možnost přístupu k surovinovým zásobám.

V roce 1945 byl podnik znárodněn a začleněn do několika výrobně organizačních celků, přesto výrobek zůstal jedním z nejoblíbenějších českých piv. V roce 1991 získal pivovar svou samostatnost a v roce 1992 se stal akciovou společností. V roce 1995 získal v pivovaru rozhodující vliv Pivovar Radegast, a.s. a 1999 byla potvrzena fúze Pivovaru Radegast, a.s. s Plzeňským Prazdrojem, a.s. Od téhož roku má společenství nového vlastníka - Jihoafrické pivovary (South African Breweries, plc.). Od roku 2002 patří pivovar do skupiny druhého největšího světového výrobce piva - společnosti SABMiller.

Pivovar dbá na svou historickou tradici, ale rovněž je zde rozvíjena tradice být moderní. V současnosti patří mezi architektonicky nejkrásnější pivovary.

Prohlídka

Pivovar poskytuje prohlídky v pracovních dnech od pondělí do pátku v době od 10 do 15 hodin. Mimo stanovenou návštěvní dobu lze sjednat prohlídku předem na základě písemné objednávky. O víkendu se provádí jen pro skupiny větší 10 osob. Prohlídku nelze uskutečnit v cizím jazyce, proto je nutné, aby si zahraniční skupiny vzaly sebou tlumočníka. Exkurzi je třeba si dohodnout alespoň 14 dní předem s oddělením styku s veřejností.

Délka prohlídky je cca 90 minut a součástí je i ochutnávka. Ochutnávku pivovar poskytuje pouze osobám starším 18 let.

Trasa vede přes historické nádvoří, varnu z roku 1928, novou varnu, která pochází z roku 1975. Zde se vaří mladina. Prohlídka dále vede do ležáckého sklepa, kde pivo zraje,

dále do stáčírny lahví a sudů. Prohlídka pivovaru končí u živého maskotu pivovaru, tedy velkopopovického kozla.

Každý rok pořádá pivovar počátkem června tzv. Den kozla, kdy si lze pivovar prohlédnout, ochutnat pivo a koná se zde mnoho hudebních vystoupení známých českých interpretů i další kulturní akce.

Vstupné

Následující tabulka zobrazuje ceník vstupného do pivovaru.

Tabulka 3 Ceník vstupného platný pro rok 2005

Kategorie	Cena
Dospělý	60,-
Důchodce, student	30,-
Dítě od 6 do 15 let (bez ochutnávky)	15,-
Dítě do 6 let (pouze v doprovodu rodičů)	zdarma

Zdroj: http://www.kozel.cz/cz/o_pivovaru/exkurze.html (srpen 2005)

5.6. Ringhofferova hrobka

Hrobka rodiny Ringhofferových se sochou Ukřižovaného od J. V. Myslbeka je architektonicky cennou památkou na rodinu, která v 19. století významně ovlivnila hospodářský rozvoj oblasti. Baron Ringhoffer mj. založil pivovar ve Velkých Popovicích, jak již bylo zmíněno v předchozím textu.

Hrobka se rozkládá na Zaječím vrchu nad Kamenicí. Byla postaven v letech 1887 - 1892⁵⁹ J. Stibralem se sochou „Ukřižovaný“⁶⁰ zhotovenou J. V. Myslbekem v roce 1890. Samotná hrobka je tvořena půlkruhovou zdí s kovanými mísami, uprostřed je socha ukřižovaného Krista. V dolní části hrobky je obdélná kovová deska s rodovým znakem Ringhofferů.

Místo bohužel není volně přístupno. Areál je v majetku rodiny Ringhofferovy. Je ohraničen zachovalou kamennou zdí, vstup do areálu tvoří kovaná vrata vsazená mezi dva hranolové pilíře zakončené kamennými kříži.

K hrobce lze dojít cestou lemovanou alejí stromů, kterou je spojena s areálem novogotického zámku Kamenice⁶¹. Místo je ideální k procházce.

⁵⁹ David,P. a kol.: Průvodce po Čechách, Moravě a Slezsku – Dolní Posázaví, Praha 2004, s. 73.
⁶⁰ Předlohou k Myslbekovu Ježíši prý byla mrtvola v patologickém ústavu, kterou nechal posmrtně ukřižovat a podle této předlohy pak své dílo tvořil.
⁶¹ Zámek Kamenice je zmíněn dále v této kapitole 5.9.

5.7. Říčanský hrad⁶²

Historie

Hrad byl založen v druhé polovině 13. století Ondřejem ze Vsechrom. Říčany se v písemných pramenech zmiňují poprvé v roce 1289. Hrad zůstal v majetku pánů ze Říčan až do roku 1420, kdy byl na hradě Diviš z Říčan obležen husitskými vojsky. Poté, co se po několika dnech posádka hradu vzdala, hrad přešel do rukou pražských měst. Než se koncem 15. století dostal do rukou Trčků z Lípy, byl v majetku několika šlechtických rodů, za kterých stále klesal jeho význam. Poté byl hrad zcela ponechán svému osudu.

Mezi lety 1544 - 50 získali Říčany Ostrovcové z Kralovic, v té době však již hrad byl údajně pustý. Roku 1572 byly Říčany prodány Jaroslavu ze Smiřic. Jeho potomci je pak připojili k uhřetovskému panství. Po porážce stavovského povstání bylo Albrechtu Janovi ze Smiřic panství zabaveno a roku 1623 jej koupil Karel z Lichtenštejna. Knížecímu rodu patřilo do roku 1945, kdy byl rodu český majetek na základě Benešových dekretů vyvlastněn.

Popis hradu

Hrad má přibližně oválný tvar. Stál na širokém ostrohu. Byl chráněn nevysokým srázem, mohutnou hradbou o výšce dvou podlaží, ze tří stran důmyslně vybudovanou soustavou rybníků. Z nich už dnes funguje jen jediný. Proti městu byl chráněn hlubokým příkopem s valy. Celý areál byl bohužel pohlcen městskou zástavbou, která z něj příliš nezanechala. Jádro hradu dominovaly dvě stavby: donjon⁶³ a palác. Obě jsou dodnes částečně dochované. Donjon stál v místě vstupu z předhradí.

Na západě stojí téměř v plné výši dvě stěny dvoupatrového lichoběžného paláce. Hlavní raně gotický palác hradu byl dvoupatrovou budovou z lomového kamene se zdmi silnými 1,8 m. Přízemí tvořila jediná prostorná místnost, která sloužila jako zásobárna potravin, skladiště potravin, zbraní a střeliva. V prvním patře byla stejná místnost. Vstupovalo se do ní z dřevěné nádvorní pavlače spojující palác se sousední nižší jednopatrovou palácovou stavbou. Nad síní měl palác hlavní sál zaklenutý třemi poli křížové žebrové klenby s krbem v severovýchodním koutě. Sál byl vytápěný krbem. Zde se soustředil veškerý život hradního pána a jeho rodiny. Místnost byla vybavena nejnútnejším

⁶² Informace byly čerpány z Durdík, T.: Ilustrovaná encyklopedie Českých hradů, Praha 1999, s. 495 - 496, <http://hrady.dejiny.cz/ricany/>, informační leták - Říčanský hrad Městského úřadu v Říčanech.

⁶³ Donjon je obytná věž, v Čechách nejčastěji čtverhranná. Její rozlehlé vnitřní prostory většinou osvětlují okna se sedátky ve výklencích, bývá opatřena otopným zařízením a vybaveny prevéty. (Durdík, T.: Ilustrovaná encyklopedie Českých hradů, Praha 1999, s. 117).

nábytkem. Jako například truhlice, které sloužily jako šatníky a prádelníky, zpočátku i jako postele, dále několik židlí a stůl. Součástí vybavení byl i prevét⁶⁴. V této místnosti se spalo, jedlo i pracovalo. Říčany reprezentují jeden z absolutních vrcholů šlechtické hradní produkce 13. století.

Současnost

Ze zříceniny se, na rozdíl od většiny jiných hradů tohoto typu a stáří, ze kterých se dodnes zachoval jen půdorys a nanejvýš torzo věže, dochovalo skoro celé dvorní průčelí a jedna příčná zeď hlavního paláce. Mimo to se zachovalo nároží donjonu, nepatrná část dvorního zdiva nižší palácové stavby a studna ve středu nádvoří.

Zřícenina hradu je veřejnosti volně přístupná.

5.8. Vesnická památková zóna Lensedly⁶⁵

Vesnická památková zóna je komplexem původních roubených venkovských stavení se zvoničkou a památnými lípami na návsi. Převažuje zde roubená zástavba s dochovanými cennými detaily, najdeme zde však i zděné usedlosti se zajímavě ztvárněným průčelím ve stylu lidového baroka, stavby ve zdejším regionu již poměrně vzácné⁶⁶. V bedněném roubení jedné z nich je letopočet 1787. Z roubených staveb vynikají hlavně budovy č. 2, 13, 14 a 22. Zděné objekty mají štítý členěné lizénami⁶⁷. Na zatravněné návsi rostou 4 řady památných lip starých 140 let. Největší z nich má obvod 340 cm. Na nejvyšším místě stojí sloupová zvonička.

5.9. Zámek Kamenice⁶⁸

Historie

Zámek stojí na místě někdejší tvrze z 13. století. V 15. století byla tvrz majetkem Nového Města. Z této tvrze se dodnes dochovala jen šestiboká bašta, která byla koncem 19. století upravena na pseudogotický pavilonek. Zámek byl postaven ve stylu anglické gotiky. Na tvrzi se postupně vystřídali různí majitelé, mezi jinými i Lobkovicové, Pavel

⁶⁴ Prevét je nejpokročilejší forma středověkého záchodu, nejčastěji ve formě arkýře opatřeného kamennou sedačkou s otvorem či podobně vybaveného výklenku ve zdi (Durdík, T.: Ilustrovaná encyklopedie Českých hradů, Praha 1999, s. 495 - 496).

⁶⁵ Kocourek, J. a kol.: Český atlas, Střední Čechy, Praha 2001, s. 196 – 197, Průvodce po Čechách, Moravě a Slezsku, Dolní Posázaví, Praha 2004, s. 33.

⁶⁶ David, P., Soukup, V.: 555 památek lidové architektury ČR, Praha 2000, s. 82.

⁶⁷ Lizéna je svislý plochý výstupek na čelní straně budovy bez hlavice a patky (David, P., Soukup, V.: 777 kostelů, klášterů, kaplí České republiky, Praha 2002, s. 305).

⁶⁸ Ke kapitole bylo čerpáno z Holec, F.: Hrad, zámek a tvrz v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Praha 1988, s. 134 - 135, internetových stran dostupných z [http://cs.wikipedia.org/wiki/Kamenice_\(okres_Praha-v%C3%BDchod\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Kamenice_(okres_Praha-v%C3%BDchod)) (srpen 2005).

Michna z Vacínova, Arnošt z Valdštejna a další. Roku 1751 koupil sídlo rod Salm-Reifferscheidů. Ti jej přestavěli na honosné, pozdně barokní sídlo, otevřené do upraveného parku. V roce 1860 se zámek dostal do vlastnictví Ringhofferů a v letech 1875 - 80 byl přestavěn v reprezentativní sídlo ve stylu novoanglické gotiky. V současnosti je patrový, obdélný a v průčelí má ploché rizality⁶⁹, které jsou ukončeny cimbuřím.

V areálu parku stojí kaple sv. Františka Serafinského, která pochází ze 14. století. Kaple byla v roce 1898 přestavěna podle návrhu architekta J. Stibrala. V období 1949 - 1997 sloužil areál jako základní škola a v roce 1998 byl obcí prodán do soukromého vlastnictví. Vlastníkem kaple je římsko-katolická farnost Kostelec u Křížků.

Popis

Areál je tvořen budovou zámku, okolním parkem, altánem, kaplí sv. Františka Serafinského, opěrnými zdmi, bránou, oplocením a křížem. Před kaplí, kde býval kdysi hřbitov, je dnes „Kříž s Ukřižovaným“ z roku 1810. Kromě kaple je areál nepřístupný. V kapli probíhají sobotní bohoslužby.

5.10. Zámek Štířín⁷⁰

Historie

Počátkem 15. století byla na místě současného zámku postavena tvrz, kde roku 1562 nocoval král Maxmilián Habsburský při své první panovnické cestě do Prahy. Po 30leté válce došlo k přestavbě v zámek se zahradou. V roce 1750, kdy byl v majetku hraběcího rodu Salm-Refferscheid, byl přestavěn na vznosné trojkřídlé jednopatrové pozdně barokní sídlo. Středové křídlo zámku ústí mohutným schodišťovým rizalitem s balkonem do čestného dvora, který tvoří boční křídla. K severozápadnímu křídlu je připojena obdélná kaple. Zahradní průčelí zámku má otevřené dvouramenné francouzské schodiště zdobené kamennými vázami. Z původní tvrze se zachovaly 3 klenuté místnosti v přízemí.

Roku 1882 se zámek a přilehlé panství dostalo do majetku knížete Rohana a o devět let později hraběte Nostic-Rheineka. Za působení tohoto hraběte došlo k dalším stavebním úpravám. Roku 1870 koupil Štířín s panstvím František Ringhoffer, jehož rod vlastnil zámek až do roku 1945. Během této éry došlo k poslední přestavbě zámku. Konkrétně bylo přestavěno severní křídlo a vstupní části. Bylo zde také zavedeno elektrické osvětlení.

⁶⁹ Rizalit je vysunutá část stavby, vystupující v celé výšce budovy i se střechou z líce průčelí a zdůrazňující střed nebo okraje fasády, proto bývá často odlišně členěna (David, P., Soukup, V.: 777 kostelů, klášterů, kaplí České republiky, Praha 2002, s. 307).

⁷⁰ Ke kapitole bylo čerpáno z Holec, F.: Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Praha 1988, s. 168 - 169, internetových stránek <http://www.stirin.cz/cze/history.php> (srpen 2005).

Historicky nejceněnější a nejzachovalejší místnosti v zámeckém interiéru jsou v prvním patře. V současnosti slouží jako konferenční sály a salonky pro hosty. Zámek byl upraven na hotel a jako první v ČR byl přijat do Asociace evropských zámeckých hotelů a restaurací.

Popis

Největší a nejlépe udržovaná památka ve Štíříně je tvořena samostatným zámkem se zámeckou kaplí a hospodářským dvorem, který prochází rozsáhlou a nákladnou rekonstrukcí. Zámek nabízí hotelovou kapacitu, gastronomické a sportovní zázemí. Kolem zámku je krásný anglický park, který se částečně využívá jako golfové hřiště. Upravená a provozovaná část areálu patří dnes k nejlépe udržovaným zámeckým areálům v České republice. Na zámku se pořádá řada společenských a kulturních podniků, konferencí apod. Při zámku působí Nadace Štířín, jejímž prezidentem je houslový virtuóz Josef Suk. Čestným členem je i potomek rodiny Ringhofferů, pan Emanuel Ringhoffer.

5.11. Významné církevní památky

Zvláštní kategorii kulturních atraktivit tvoří sakrální památky. V Ladově kraji se nachází řada významných církevních památek, které jsou spjaté s nejstarším obdobím české historie. Říčany byly sídlem jednoho z prvních děkanství v Čechách. Vznik mnoha míst, jako např. Mnichovic, je spojen s jejich polohou mezi Sázavským klášterem a Prahou a s cestou, kterou vykonávali mniši z tohoto tehdy významného kulturního centra země. Bohužel jsou tyto kostely veřejnosti přístupné jen při církevních bohoslužbách.

5.11.1. Kostel sv. Prokopa v Čestlicích⁷¹

Historie

Kostel byl z větší části postaven mezi roky 1863 - 1864. Původně zde stál malý kostelík, o kterém je zmínka již ze 14. století. Pověst vypráví, že zde svatý Prokop chodívaje od Sázavy do Prahy sloužil svatou mši. Roku 1863 byl zbořen a byl z něj ponechán pouze presbytář⁷². K němu byl roku 1864 napříč od severní strany přistavěn nový kostel. Ve stejném roce byl také slavnostně posvěcen.

⁷¹ Ke kapitole bylo čerpáno z internetových stránek <http://www.cestlice-obec.cz/histor.htm> (září 2005).

⁷² Presbytář (presbyterium, kněžiště) je závěr kostela, prostor určený pro hlavní oltář a kněze, od lodi oddělený vítězným obloukem. U orientovaných kostelů se umísťuje vždy na východní stěnu (David, P., Soukup, V.: 777 kostelů, klášterů, kaplí České republiky, Praha 2002, s. 305).

Popis

Lod' má rovný strop, presbytář je zakončený třemi boky a opatřen klenbou bez žeber. Bývalý presbytář byl přestavěn na kapli Panny Marie. Kaple má křížovou žebrovanou klenbu. Hlavní oltář je barokního původu a na nynější podobu byl upravený roku 1869. Je na něm zobrazen sv. Prokop namalovaný Josefem Keszlerem. V hořejším nástavku je kopie Chrudimského obrazu sv. Salvátora. V lodi je na straně epištolní postranní oltář. Naproti je kazatelna s barokními soškami (nahore z mrtvých vstavší Spasitel a dva evangelisté a na řečništi další dva evangelisté). Do zdi lodi jsou zasazeny čtyři náhrobní kameny z let 1610 - 1613 členů rodu Mosaurů z Valdova, kteří bývali pány v Dobřejovicích.

5.11.2. Kostel sv. Václava v Hrusicích⁷³

Historie

První zmínku o sakrální stavbě lze nalézt již před rokem 1200, kdy na místě nynějšího kostela stála kaple sv. Vojtěcha. V první polovině 13. století zde byl vystavěn kostel zasvěcený sv. Václavu. Ve 14. století měli k tomuto farnímu kostelu tzv. podací právo páni z Dubé, sídlící na hradě Zlenice⁷⁴ u řeky Sázavy. V roce 1446 se stal kostel součástí panství Komorní Hrádek. V 16. století byl kostel přесvěcen sv. Mikuláši a poté opět zasvěcen sv. Václavu v roce 1785.

V druhé polovině 16. století byly provedeny vnitřní stavební úpravy: zvýšení podlah, nahrazení původních románských a gotických oken současnými a náhrada dřevěného stropu klenbou. Později byly prováděny ještě drobné barokní úpravy.

Popis

Architektonicky se jedná o původně románský kostel zakončený typickou apsidou⁷⁵. Zdaleka nejceněnější součástí kostela sv. Václava je románský ústupkový portál⁷⁶ se sloupy a rustikální dekorativní výzdobou archivoly a figurální výzdobou tympanonu⁷⁷. Celý portál byl vytesán z červeného pískovce a je dílem mnichů z kláštera sv. Prokopa v Sázavě

⁷³ Informace o kostele sv. Václava v Hrusicích byly získány z informačního letáku Vítají Vás Ladovy Hrusice vydaného Okresním muzeem Praha-východ, internetových stránek <http://hrusice.pragmatic.cz/historie.html>.

⁷⁴ Zlenice zmiňovány již v předchozím textu v kapitole 5.1.

⁷⁵ Presbyterium nebo jeho závěr v podobě půlválcového nebo podkovovitého útvaru, vystupujícího plasticky z kostelní stěny. Užívá se hlavně u románské nebo z ní odvozené architektury. Bývá zaklenutá konchou (klenbou) (David, P., Soukup, V.: 777 kostelů, klášterů, kaplí České republiky, Praha 2002, s. 304).

⁷⁶ Tento portál v severní stěně kostela byl pravděpodobně zazděn v 16. století v souvislosti se stavebními úpravami, neboť bylo nutné posílit severní stěnu ve vztahu k zaklenutí stropu. Objeven byl náhodně, když 9. 6. 1853 při silné bouři uhodil blesk do kostelní věže a severní stěna kostela praskla.

⁷⁷ Horní část portálu ohraničená půlkruhovým, lomeným nebo jiným obloukem (David, P., Soukup, V.: 777 kostelů, klášterů, kaplí České republiky, Praha 2002, s. 308).

(na portále je umístěn i rodový znak opata Reginharda). Postavy zřejmě představují bud' sv. Cyrila a Metoděje, nebo sv. Václava a sv. Vojtěcha. Ve vnitřním vybavení dominuje hlavní barokní oltář z druhé třetiny 18. století. Je opatřen sochami P. Marie, sv. Vojtěcha a sv. Prokopa.

5.11.3. Kostel svaté Máří Magdalény v Kunicích⁷⁸

Historie

Na místě dnešního kostela byla již roku 970 postavena dřevěná kaple. Do dneška se tuto skutečnost bohužel nepodařilo potvrdit. Později (snad ve 12. či spíše ve 13. století) zde byl postaven románský kostel, později přestavěný na gotický.

V roce 1404 založil kanovník u sv. Jiří Václav, syn Vítka ze Strančic, nadaci při kunickém kostele, jež ročně vynášela půl kopy pražských grošů⁷⁹. Od dob husitských válek zde působili nekatoličtí kněží, kteří byli roku 1621 vyhnáni, ale pro nedostatek katolických kněží zůstala fara neobsazena a tak se po nějaký čas v kostele nesloužily mše. V této době také bylo mnoho pozemků, především filiálních kostelů zabráno či rozprodáno a tak i kunický kostel a fara přišly o své pozemky. Později byly Kunice přifařeny k Uhříněvsi, pak k Říčanům a nakonec 14. 11. 1789 k Velkým Popovicům.

V roce 1728 byl kostel na přimluvu faráře Pečeného a kněžny Marie Terezie z Lichtenštejna opraven. Opravy pokračovaly ještě v roce 1732 pod patronátem Lichtenštejnským a práci zaplatili občané. Další opravy probíhaly i během dalších let.

Popis kostela

Jedná se o románskou stavbu pocházející asi ze 13. století. Skládá se ze tří přístaveb. Nejmenší je sakristie, která byla nejspíše později přistavěna k presbytáři. Má čtvercový presbytář s křížovou klenbu, v jejímž svorníku je vytesána hlava Krista. Žebra jsou po hranách mírně prohloubena a dole spočívají na prostých krakorcích⁸⁰. Na epištolní straně je výklenek nahoře překlenutý polokruhem – bývalé sedadlo pro kněze a menší výklenek pro konvičky. Na protější straně je výklenek opatřený mříží. Vítězný oblouk je mírně lomený a je na něm nápis z roku 1884, zřízený dle starého, frakturou psaného nápisu na témž místě, hlásající, že tento kostel byl založen r. 970, opraven r. 1680, pak r. 1728 a r. 1793, potom

⁷⁸ Informace o kostele svaté Máří Magdalény v Kunicích byly čerpány z internetových stránek <http://kunice.realitniportal.cz/ou/kostel.php> (srpen 2005).

⁷⁹ Za to byl povinen kněz sloužit v určité dny mši svatou a konat modlitby za spásu darovatele, jeho rodičů, sester i jiných příbuzných. Mimoto byl kněz povinen z výtěžku nadace rozdělit každý rok jistou část pro chudé.

⁸⁰ Krakorec (konzola) je konstrukce vystupující z plochy stěny, nesoucí další stavební prvek (např. římsu, klenební žebra apod.) (Durdík, T.: Ilustrovaná encyklopedie Českých hradů, Praha 1999, s. 273).

roku 1821, důkladněji opraven r. 1850 a 1867. Loď původně mívala plochý strop, který byl později přestavěn na valenou klenbu. Původní úzká okna byla později zvětšena. Klenutí bylo v roce 1884 nahoře staženo mohutnými železnými šlisnami. Do kostela se vchází věží, jejíž přízemí tvoří nízkou síň valeně klenutou, nad níž se nachází kruchta⁸¹.

5.11.4. Kostel sv. Martina v Kostelci u Křížků⁸²

První svatyni zde založil sv. Vojtěch. Tato svatyně byla přebudována ve 12. století na kamennou stavbu děkanem vyšehradské kapituly. Je to jedna z 24 rotund, která se v Čechách dochovala. Je považována za čtvrtou nejstarší rotundu té doby⁸³. Raritou této rotundy je, že apsida vybočuje z půlkruhu. Z tohoto období se datují i staré malby. K nejstarším malířským památkám patří fresková malba Matky Boží s Ježíškem z počátku 13. stol., která byla namalována do surového zdiva.

První přestavba proběhla v roce 1264, kdy se zdivo po úderu blesku začalo dělit na dvě části. V té době byla přistavěna kamenná věž a na druhé straně malá čtvercová loď, která podpírala rotundu. Do rotundy byl probourán otvor a vznikl tak vítězný oblouk. Světitel tohoto rozšířeného kostela byl biskup Jan III. z Dražic, který při této příležitosti řekl, že „proto si této svatyně tak velice váží, poněvadž dle neklamných důkazů byla vysvěcena sv. Vojtěchem“. V době husitských válek byla fara neobsazena. Do roku 1782, kdy příkazem císaře Josefa II. byla fara opět obnovena, byl zdejší kostel přičleněn k farnosti Jílovské a čas od času zde řeholníci z tamního kláštera konaly bohoslužby.

Roku 1685 byl ulit velký zvon Martin jako dar zdejšímu chrámu. Roku 1902 byly z bývalé kaple Lojovické převezeny do Štířína a odtud do Kostelce sochy svatých – Jana Nepomuckého, sv. Václava, šesti andělíčků a dvou řeholnic, které vrchnost štířínská (Ringhofferové) darovala spolu s obrazem bílé holubice v ozdobném rámu ze 14. století, pocházející z konviktu v Bartolomějské ulici.

5.11.5. Kostel Narození Panny Marie v Mnichovicích⁸⁴

Kostel je nejvýznamnější památkou obce Mnichovice. Původní románská trojlodní bazilika sv. Michaela, kterou zde postavil opat sázavského kláštera Silvestr již kolem roku 1140, byla kolem roku 1330 přestavěna na gotický kostel. Při velkém požáru byl kostel

⁸¹ Kruchta je hudební dvůr. Obvykle je umístěn v patře na západní straně kostela, případně podél bočních stěn lodi (David, P., Soukup, V.: 777 kostelů, klášterů, kaplí České republiky, Praha 2002, s. 305).

⁸² Informace ke kapitole byly čerpány z internetových stránek

<http://www.ricany.cz/org/farnost/cz/ceska/kostelec/kostelec/hiskos.htm> (září 2005).

⁸³ Starší jsou pouze Luková, Bíteš, sv. Longin v Praze.

⁸⁴ Informace o kostele narození Panny Marie byly získány z Kolektiv autorů: Mnichovice, Mnichovice 2000, s. 15.

zasažen a byl přestavován během následujících let do podoby selského baroka. Jedná se o jednolodní stavbu s bočními kaplemi. Má rozložitý štít se zdobnou fasádou, slunečními hodinami a hranolovou věží ve středu. Interiér kostela má barokní a rokokové zařízení. Zajímavá je barokní kazatelna, která má podobu rozevřené velrybí tlamy.

5.11.6. Kostel sv. Šimona a Judy v Ondřejově⁸⁵

Původně románská stavba pochází z doby před polovinou 13. století. Byl několikrát upravován. Hranolová věž byla zvýšena roku 1876. Je podélný s apsidou, v presbyteriáři je gotická křížová klenba se žebry. Lod' má plochý strop.

5.11.7. Kostel sv. Petra a Pavla v Říčanech⁸⁶

Původně gotický kostel byl silně zbarokizován roku 1719. Později byla zaklenuta a prodloužena lod'. Za pozornost stojí barokní zpovědnice a figurální náhrobníky. V kostele se nacházejí fresky z období kolem roku 1400.

5.11.8. Kostel sv. Václava v Jažlovicích⁸⁷

Součástí kostela je rotunda z 12. století, která byla později rozšířena o lod'. Dnešní podoba je však převážně barokní s klasicizující úpravou části lodi. Zajímavé jsou nově objevené nástěnné malby z 15. století.

5.11.9. Kaple sv. Jana Nepomuckého ve Zvánovicích

Kaple s věžičkou byla postavena v letech 1887 – 1936⁸⁸.

⁸⁵ David, P., Soukup, V.: 777 kostelů, klášterů, kaplí České republiky, Praha 2002, s. 78.

⁸⁶ [Http://www.ricany.cz/\(září 2005\)](http://www.ricany.cz/(září 2005)).

⁸⁷ Kocourek, J.: Střední Čechy – obrazový vlastivědný průvodce, Praha 2001, s. .64.

⁸⁸ Lufavská, V., Němec, J. a kol.: Okolí Prahy, Praha 2000, s. 140

6. PAMÁTNÍK JOSEFA LADY

Hrusice jsou známé jako rodiště Josefa Lady, po kterém se celý mikroregion nazývá. V jeho památníku, který byl Ladovým domovem, lze najít rozsáhlou expozici zevrubně informující o Ladově životě a díle. Řadu exponátů věnovali či zapůjčili dědici Josefa Lady. V památníku je představena tvorba a život tohoto malíře a spisovatele. Idylické venkovské prostředí rodné obce bylo Ladovi celoživotní inspirací⁸⁹.

Jednotlivé místnosti se věnují oblastem tvorby a života umělce. Jedna místnost je také věnována tvorbě dcery Josefa Lady Aleně Ladové, která o jeho dílo pečovala. Expozici, ve které jsou nainstalovány Ladovy obrazy, kresby, ilustrace a mnohé předměty z jeho osobní pozůstalosti, navštěvuje ročně značné množství návštěvníků.

6.1. Historie⁹⁰

Dům si Josef Lada začal stavět v roce 1935 pro sebe a svou rodinu. Kvůli některým těžkostem a propuknutí 2. světové války byl dům dokončen až v roce 1945. Lada zde žil až do své smrti v roce 1957. Po jeho smrti dům zdědila jeho dcera Alena, která jej v roce 1962 věnovala státu s tím, že má sloužit k uctění jejího otce. Teprve v roce 1972 byla v objektu zřízena Pamětní síň Josefa Lady, která si přes skromnost získala přízeň mnohých návštěvníků Hrusic. Po rekonstrukci v roce 1986 byl dům přeměněn v Památník Josefa Lady, který dodnes spravuje Okresní muzeum Praha-východ⁹¹ jako jednu ze svých expozic. Mezi jejich další expozice patří mimo jiné i zřícenina hradu Jenštejn, Staroboleslavská brána a další expozice.

6.2. Otevírací doba

Památník Josefa Lady je otevřen celoročně od úterý do neděle. Prohlídky probíhají každou celou hodinu mimo polední pauzy (12:00 – 13:00). Délka prohlídky činí cca 45 minut. V zimních měsících je otevírací doba pouze od středy do neděle. Objektem provází pouze jedna průvodkyně s občasnou výpomocí brigádnice. Od března 2006 zde budou provázet 2 průvodkyně.

6.3. Vstupné

Tabulka 4 Ceník vstupného platný do 31. 12. 2005

⁸⁹ Kolektiv autorů: Muzea a galerie v České republice, Praha 1999, s. 55.

⁹⁰ [Http://hrusice.pragmatic.cz/historie.html](http://hrusice.pragmatic.cz/historie.html) (září 2005).

⁹¹ Dále jen OMPV dostupný z <http://www.ompv.cz>.

Kategorie	Cena
Děti od 3-15 let	15 Kč
Dospělí	20 Kč
Hromadné vstupenky dospělí	15 Kč
Hromadné vstupenky děti	10 Kč

Zdroj: vlastní šetření

Tabulka 5 Ceník vstupného platný od 1. 1. 2006

Kategorie	Cena
Děti do 10 let	20 Kč
Děti od 10 do 15 let	25 Kč
Studenti/Důchodci	30 Kč
Dospělí	40 Kč
Hromadné vstupenky dospělí	20 Kč
Hromadné vstupenky děti	15 Kč

Zdroj: vlastní šetření

Jak je z uvedených tabulek zřejmé, na přelomu roku 2005 a 2006 došlo ke zvýšení cen a rozšíření kategorií vstupného. Přibyla kategorie „Studenti/Důchodci“ a rozdělila se kategorie „Děti“. Cena za hromadné vstupenky platí od počtu 20 osob a více.

6.4. Prohlídka⁹²

Prohlídka památníku probíhá organizovaně. Je umístěna v celé dvoupatrové budově. V přízemí jsou expozici věnovány dvě místnosti (z toho jedna dceři J. Lady Aleně Ladové) a v prvním patře čtyři. Jednotlivé místnosti jsou tématicky zaměřené na jednotlivé oblasti Ladovy tvorby.

Jedna z místností v přízemí je zaměřena na samotného Ladu a jeho život, jsou zde vystaveny osobní předměty, rodinné fotografie a jiné zajímavosti.

První patro je už zcela zaměřeno na Ladovu tvorbu. První místnost se věnuje Ladovu ilustrovanému kreslenému humoru, který vycházel v Kvítku čertovy zahrádky - příloze Českého slova. Další místnost se věnuje Ladovým ilustracím k pohádkám. Svě místo si našla i Ladova tvorba pro děti, tedy knihy, které sám ilustroval a napsal, které je tedy také věnována samostatná místnost, jsou zde vystaveny ukázky Ladových děl přeložených do různých světových jazyků.

Jedna z místností je samozřejmě věnována i jeho ilustracím k Haškovu Švejkovi a ostatní tvorbě pro dospělé. V této místnosti si může návštěvník prohlédnout kuriozní účet,

⁹² Informace o průběhu prohlídky byly získány vlastním šetřením a řízeným rozhovorem s průvodkyní v Památníku Josefa Lady paní Naštickou.

který zaslal Jaroslav Hašek Josefu Ladovi za jeho ošetřování v nemoci. Poslední místnost, kterou návštěvník navštíví, je věnována tvorbě Ladovy dcery Aleně Ladové. Jsou zde ukázky z jejích osobních předmětů, její tvorby i fotografií z osobního života.

V současnosti bohužel expozici tvoří pouze kopie Ladových děl. Po dvou krádežích byly originály nahrazeny kopiemi. Majitelem sbírky je vnuk Josefa Lady. Pro zahraniční návštěvníky byly vypracovány písemné průvodce v jazyce anglickém, německém a francouzském.

6.5. Hospodaření

Památník je objektem pod správou OMPV, který je částečně financován ze státních dotací. Bohužel lze získat pouze informace o finančním hospodaření za celé oblastní muzeum. Informace o hospodaření a hospodářském výsledku lze vysledovat z následující tabulky⁹³. Okresní muzeum hospodáří s kladným hospodářským výsledkem. Provozní dotace v roce 2004 činily Kč 6 119 000,-. V roce 2005 se tato dotace zvýšila na Kč 6 235 000,-.

Tabulka 6 Finanční hospodaření Okresního Muzea Praha – východ za rok 2004

Náklady		Výnosy	
spotřební nákupy	1.182.080,-	provozní dotace	6.119.000,-
prodané zboží	286.170,-	výnosy z vlastní činnosti	452.400,-
opravy a údržba	828.170,-	ostatní příjmy	587.610,-
služby	1.790.410,-	zúčtování fondů	866.570,-
mzdové náklady	2.445.310,-		
zákonné sociální pojištění	811.950,-	celkem	8.025.580,-
zákonné sociální náklady	46.850,-		
ostatní náklady	98.420,-		
odpisy DHM	255.790,-		
celkem	7.745.150,-		
výsledek hospodaření		+ 280.430,-	

Zdroj: Výroční zpráva za rok 2004 dostupná z internetových stránek [http:// www.ompv.cz](http://www.ompv.cz)

⁹³ Výroční zprávy OMPV za rok 2004 a 2005 dostupné z <http://www.ompv.cz>.

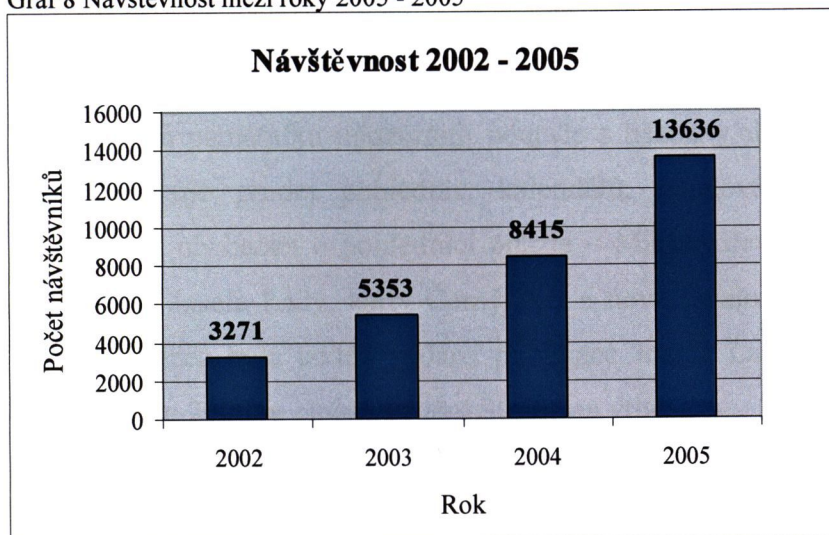
6.6. Návštěvnost

Jak je patrné z následujících grafů, tak návštěvnost památníku rok od roku roste a roční přírůstek se neustále zvyšuje. Meziroční přírůstek v roce 2005 tvořil 62 %.

Zatímco v roce 2002 se návštěvnost zastavila na hodnotě 3 271, v roce 2005 to bylo 13 636 návštěvníků. Největší návštěvnost pravidelně vykazují letní měsíce⁹⁴. Muzeum navštěvuje hojné množství návštěvníků ze zahraničí a to zejména turistů z Japonska⁹⁵, kde je Josef Lada velmi znám a oblíben.

Návštěvnost⁹⁶ památníku byla v roce 2004 celkem 8 415 návštěvníků, což tvořilo asi 64 % celého vybraného vstupného OMPV. V roce 2005 se tento podíl zvýšil dokonce na 77 %, je tedy vidět znatelný nárůst návštěvníků.

Graf 8 Návštěvnost mezi roky 2002 - 2005



Zdroj: výroční zprávy OMPV za rok 2004 a 2005 dostupné z <http://www.ompv.cz>, elektronická komunikace s pracovníci OMPV paní Evou Novákovou

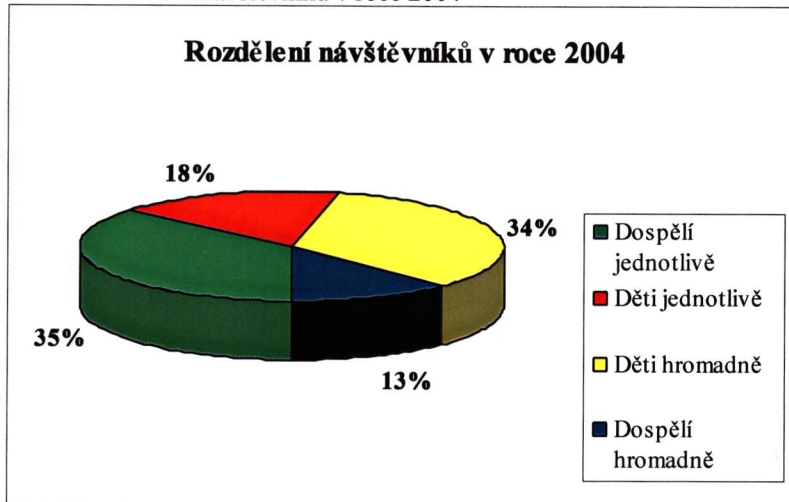
Rozdělení návštěvníků vykazuje téměř stejný podíl mezi kategoriemi Děti a Dospělí. Nejvíce však navštěvují památník dospělí jako jednotlivci, hned další jsou děti navštěvující památník hromadně, tedy v rámci školních exkurzí.

⁹⁴ Informace získané telefonickým rozhovorem s pracovníci Okresního muzea paní Evou Novákovou.

⁹⁵ Informace získaná řízeným rozhovorem s pracovníci v Památníku paní Naštickou.

⁹⁶ Informace o počtu návštěvníků byly získány z výročních zpráv OMPV přístupných z internetových stránek <http://www.ompv.cz> a elektronickou komunikací s pracovníci OMPV paní Evou Novákovou.

Graf 9 Rozdělení návštěvníků v roce 2004



Zdroj: výroční zprávy OMPV za rok 2004 a 2005 dostupné z <http://www.ompv.cz>

6.7. Propagace⁹⁷

Památník je propagován hlavně v rámci OMPV, které se snaží o zlepšení propagace. Na existenci památníku upozorňují poutače s liškou v okolí. V roce 2005 byl sortiment, který zahrnuje prodej pohlednic, kalendářů, omalovánky, pexeso, dětské knihy a reprodukce, obohacen o pohlednici puzzle – Mikeš, dřevěné přívěsky s Mikešem, tužky s podpisem Josefa Lady, karty Černý Petr a nové omalovánky nakladatelství AKIM. Na náklady muzea byla taktéž vydána publikace Josefa Lady Ilustrovaná frazeologie a na počátek roku 2006 se chystá vydání Straky na vrbě.

Na internetových stránkách je památník prezentován hlavně v rámci OMPV <http://www.ompv.cz> a díky Agentuře PragMatic je dostupný také z <http://hrusice.pragmatic.cz>. Lze zde nalézt popis objektu, informace o otevírací době a dalších zajímavostech. Objekt je taktéž propagován v rámci mikroregionu Ladův kraj, které na tento objekt také upozorňují na svých internetových stránkách <http://laduv-kraj.cz>. V rámci mikroregionu je památník propagován i dále v rámci jejich činnosti. Odkazy na památník lze nalézt i na mnoha vyhledávacích webových stránkách.

V rámci OMPV je památník reprezentován na výstavách a veletrzích, například na Regiontour v Brně. V památníku probíhá den otevřených dveří a také akce pro děti. V roce 2005 se zde konaly pro děti z mateřských škol akce Za Mikešem do Hrusic a Památník Josefa Lady patří dětem - loučení s prázdninami.

Prezentace v rámci televize či rádia je obtížná. Byl však prezentován například v pořadu rádia Blaník v pořadu S Čechem po Čechách. V mnoha časopisech a novinách byly

⁹⁷ Informace o propagaci památníku byly získány řízeným rozhovorem s průvodkyní paní Květou Naštickou a z výročních zpráv OMPV dostupných z <http://www.ompv.cz>.

vydány články o památníku.

Vedení památníku se snaží navázat kontakty s některými subjekty, potenciálními marketingovými zprostředkovateli, aby byl památník přiblížen konečnému spotřebiteli. Památník spolupracuje s turistickými informačními centry v regionu, které tento památník doporučují k návštěvě. Také spolupracuje s několika cestovními kanceláři, které pořádají výlety do památníku. Je také členem České asociace muzeí a galerií České republiky a zapojen do projektu Ladova kraje – Cesta kocoura Mikeše a Pohádkové Hrusice.

V roce 2006 hodlá OMPV v zahradě památníku instalovat nové informační tabule. Měla by také začít příprava projektu herny v památníku.

7. ASTRONOMICKÉ MUZEUM

VOJTĚCHA ŠAFAŘÍKA

Hvězdárna je součástí Astronomického ústavu Akademie věd ČR. Byla založena před více než sto lety Dr. Josefem Janem Fričem na malebném kopci zvaném Manda. Dodnes zde probíhají astronomická pozorování. Hvězdárna v Ondřejově je největším profesionálním astronomickým pracovištěm České republiky.

7.1. Historie⁹⁸

Stavba hvězdárny byla započata v roce 1898, kdy Josef Frič zakoupil zalesněný pozemek na vrcholu Manda, vysokém 525 metrů, u města Ondřejova, aby zde vybudoval hvězdárnu. Uctil tak památku svého bratra Jana, se kterým si vzali za životní cíl vybudování české observatoře. Místo zvolené Fričem bylo velmi vhodné. Astronomická pozorování zde probíhají dodnes. Jako první observatoř sloužila dřevěná bouda na svahu. S výstavbou se však začalo až roku 1905 podle projektu architekta Fanty.

Nejprve byla postavena centrální budova. Postupně se zde instalovaly astronomicko-geodetické přístroje (např. cirkumzenitál, diazenitál a radiozenitál) pro měření zeměpisných souřadnic.

V roce 1911 byla postavena západní kopule. Zde byl také v roce 1920 nainstalován dvojitý Fričův astrograf s průměry objektivů 16/72 cm, 21/95 cm a s pointerem 13,5/117 cm, který sloužil plných 43 roků, než byl nahrazen 65cm reflektorem pro stelární astronomii (spektroskop). V roce 1912 byla dokončena stavba centrální kopule s 8" Clarkovým eqatorealem (20,8/283 cm), který byl v roce 1961 nahrazen reflektorem o průměru zrcadla 65 cm a výsledným ohniskem 11,4 m.

V roce 1913 byla na observatoři zřízená první rádiová stanice v Čechách pro příjem časových signálů. V roce 1928 nabídl Frič observatoř Československému státu pro účely Karlovy univerzity, avšak s podmínkou ryze českého samostatného ústavu. Po převzetí do státní správy byla ondřejovská observatoř pojmenována Žalov, hvězdárna bratří Josefa a Jana Friče při UK. Prvním ředitelem se stal profesor Nušl. Od roku 1929 začala hvězdárna pracovat celoročně, avšak se skromným personálem a slabým materiálním a finančním zajištěním.

⁹⁸ Informace ke kapitole byly získány z internetových stránek <http://www.asu.cas.cz/cesky/info/history.htm> (září 2005), podrobnější informace o historii hvězdárny Hadrava,P.: Ondřejovská hvězdárna 1898-1998 - sborník o české a moravské astronomii uspořádaný ke 100. výročí, Praha 1998.

V roce 1945 se hvězdárna stala opět součástí Státní hvězdárny. Po ustavení ČSAV přešla observatoř v roce 1952 pod její řídicí správu.

Později došlo k dalšímu rozšiřování. V letech 1952 - 1955 byla realizována výstavba nové sluneční laboratoře s kopulí Zeiss o průměru 6 metrů. Budovaly se nové mechanické dílny (1963) a výstavba vrcholila v roce 1967 otevřením dvacetimetrové kopule pro ondřejovský dvoumetr. Zde byl instalován hlavní a zároveň největší dalekohled observatoře, výrobek firmy Zeiss-Jena, s průměrem hlavního zrcadla 2 metry, s Newtonovým ohniskem 9 metrů. V Cassegrainově soustavě dosahuje ohnisko 29 metrů a v systému Coude dokonce 64 metrů. Hmotnost celého přístroje činí 80 tun. Dalekohled se využívá pro fotografii, fotografickou fotometrii a spektroskopii. Byl modernizován v roce 1987. Roku 1998 byla provedena celková rekonstrukce. Soustředí 100 000krát více světla než lidské tělo.

Muzeum je otevřeno pouze sezónně od května do září každou sobotu a neděli. Ve všední dny se prohlídky konají od dubna do října. Otevírací doba je od 7 do 17 hodin. Začátky prohlídek jsou v 9:00, 11:00, 13:30, 15:30. Délka prohlídky je asi 120 minut. V současnosti zde provází pouze 1 pracovník. O prázdninách však přibírají studenty na výpomoc. Mimo tuto dobu lze skupinové prohlídky ve všední dny domluvit předem telefonicky.

7.2. Vstupné

Tabulka 7 Ceník vstupného platný v roce 2005

Skupina	Cena
jednotlivci	40 Kč
děti (7-15 let)	20 Kč
prohlídka v angličtině	100 Kč
hromadné skupin	400 Kč
večerní pozorování	40 Kč

Zdroj: <http://www.asu.cas.cz/cesky/prohlidk.html>

Vstupenky je nutné zakoupit 15 minut před začátkem prohlídky.

7.3. Prohlídka⁹⁹

Muzeum bylo zřízeno 100 letěch po založení hvězdárny v roce 1998 ve staré části ondřejovské observatoře. Nachází se v centrální kopuli V. Šafaříka a západní kopuli J. Friče, kde je zachycena biografie zakladatele, vznik a vývoj hvězdárny, vystavují se historické dokumenty a přístroje vztahující se k vývoji astronomie v ČR, aj. Ve verandě muzea V. Šafaříka je umístěn tubus Fričova dalekohledu, jehož optika, více než 150 let

⁹⁹ Informace o prohlídce byly získány řízeným rozhovorem s pracovníkem muzea panem Čechem, Kolektiv autorů: Muzea a galerie České republiky, Praha 1999, s.124 – 125 a vlastním šetřením, pokud není uvedeno jinak.

stará, slouží dále ve slunečním oddělení k pozorování slunečních skvrn. Prohlídka zahrnuje také procházku anglickým parkem, který je plný vzácných dřevin. V parku byla také mezi lety 1998 - 2001¹⁰⁰ umístěna výstava jménem Hvězdy a kameny. Do areálu zahrady byly zabudovány kamenné skulptury. Asi nejznámější z nich je žulová skulptura "Od slunovratu ke slunovratu", která dokáže přesně odhalit chvíli, kdy nastává nové roční období.

Další zastávkou je stelární oddělení, kde si návštěvníci mohou prohlédnout tzv. dvoumetrovy dalekohled. Návštěvníkům je v době návštěv přístupná galerie uvnitř kopule. Astronomický ústav také nabízí večerní pozorování oblohy dalekohledem z kopule J. Friče. Noční obloha se pozoruje z historické západní polokoule. Zde jsou umístěny 2 dalekohledy, zrcadlový o průměru 20 cm a čočkový o průměru 10 cm. Bohužel je pozorování možné jen za jasného počasí.

7.4. Finance

Astronomický ústav bohužel neposkytuje informace o financování ani o hospodářském výsledku. Lze získat pouze výroční zprávu Akademie věd, pod kterou astronomický ústav spadá. Údaje jsou však za celou Akademii věd, tedy pro účely této práce nevhodné. Akademie věd získává prostředky na provoz ze státního rozpočtu. Podle vyjádření správy muzea je muzeum finančně soběstačné.

7.5. Návštěvnost¹⁰¹

Návštěvnost astronomického ústavu se pohybuje na přibližně stejné úrovni. V níže uvedených přehledech však není uveden počet návštěvníků ve Dnech otevřených dveří a dalších akcích, kdy se návštěvnost pohybuje ve stovkách návštěvníků. Údaje jsou tedy pouze v počtech platících návštěvníků.

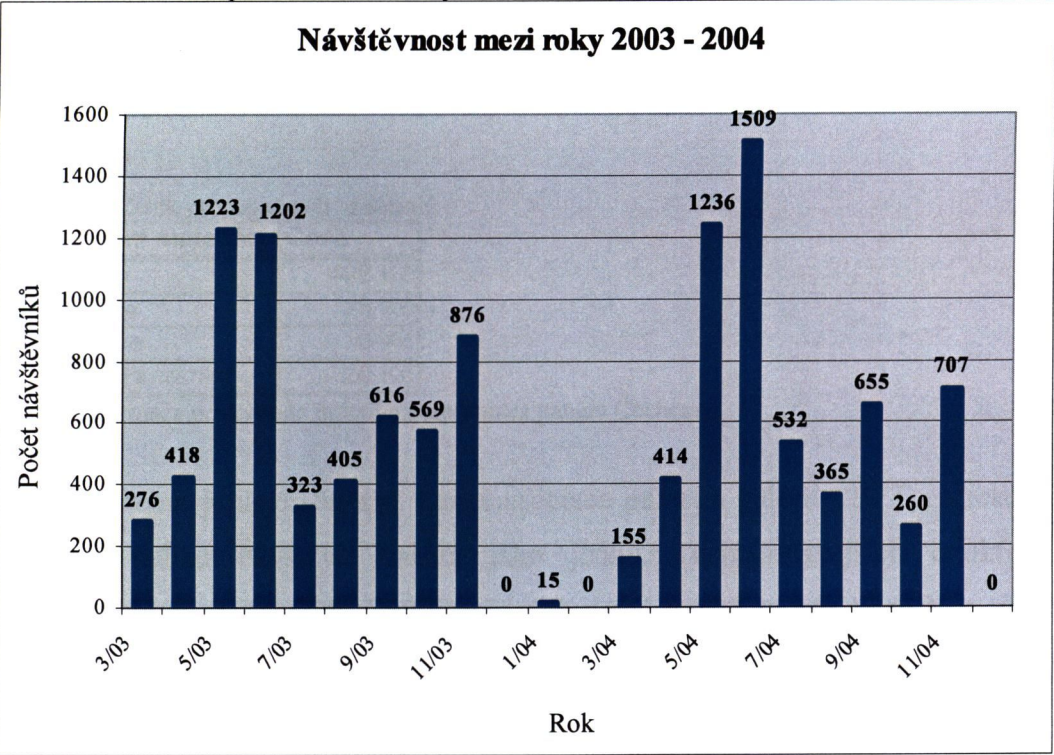
Na následujících grafech lze vidět vývoj návštěvnosti v letech 2003 až 2004. Z grafu je zřejmé, že největší návštěvnost pociťuje muzeum v letních měsících. V zimních měsících, kdy je hvězdárna pro veřejnost uzavřena, se tedy návštěvnost pohybuje na nulové hranici. V roce 2005 byl počet návštěvníků 5 838, tedy vyrovnaný trend předchozích let, kdy v roce 2004 navštívilo muzeum celkem 5 848 návštěvníků a v roce 2003 5 909 zůstal zachován.

Z hlediska struktury návštěvníků mírně převažují dospělí návštěvníci. V roce 2005 se zde uskutečnila Noc vědců, při které se odhaduje návštěvnost cca 600 - 700 osob. Ta však, jak již bylo zmíněno v předchozím textu, do počtu návštěvníků nebyla zahrnuta.

¹⁰⁰ Informační leták Kameny a Hvězdy vydaný Astronomickým ústavem Akademie věd ČR, 1998.

¹⁰¹ Informace o návštěvnosti poskytl pracovník muzea pan Čech.

Graf 10 Návštěvnost památníku mezi roky 2003 - 2004



Zdroj: informace poskytnuté pracovníkem muzea panem Čechem

Graf 11 Struktura návštěvnosti památníku mezi roky 2003 - 2004



Zdroj: informace poskytnuté pracovníkem muzea panem Čechem

7.6. Propagace¹⁰²

V současnosti je propagace muzea omezena pouze na internetové stránky <http://www.asu.cas.cz>, odkaz na hvězdárnu poskytují i internetové stránky <http://laduv-kraj.cz> a samozřejmě také obec Ondřejov nabízí odkaz na hvězdárnu na svých internetových stránkách <http://ondrejov.hyperlink.cz/>. Řada vyhledávacích stránek také nabízí odkaz na toto muzeum.

¹⁰² Vlastní šetření.

Na hvězdárnu upozorňují také cedule v obci. Ze suvenýrů muzeum nabízí obrázkovou skládačku, odbornou publikaci o historii hvězdárny, pohlednice a turistickou známku. Jejich orientační ceník je uveden níže.

Tabulka 8 Ceník propagačních materiálů

Propagační materiály	Cena
Publikace	498 Kč
Skládačka	25 Kč
Pohlednice	6 Kč
Turistická známka	20 Kč

Zdroj: Informace poskytnuté pracovníkem muzea panem Čechem

Muzeum je také součástí České asociace muzeí a galerií ČR. Turistické informační centrum nabízí návštěvu muzea jako jednu z nejzajímavějších atraktivit v okolí. Každoročně se zde pořádá Den otevřených dveří a také se zde koná Noc vědců, kdy je povolen přístup na pozorovací pracoviště.

8. REALIZAČNÍ FAKTORY CR

8.1. Ubytovací zařízení

Ubytovací zařízení poskytuje přenocování nebo přechodné ubytování účastníkům CR mimo místo jejich trvalého bydliště¹⁰³. Ubytovací zařízení se zařazují podle druhů do kategorií a podle převažujícího vybavení a úrovně poskytovaných služeb do tříd. Třídy se označují hvězdičkami.

Ubytovací zařízení jsou členěna na:

- a) Hromadná ubytovací zařízení – dále se člení podle kategorizace WTO (Světová organizace turismu):
 - Hotely a obdobná zařízení (s možností stravování) – hotel, garni hotel, motel, hotel, penzión
 - Jiná hromadná ubytovací zařízení – kemp, chatová osada, turistická ubytovna.
- b) Individuální ubytovací zařízení (mimo hromadná ubytovací zařízení).

Z těchto kategorií zde můžeme najít rozmanité množství ubytovacích zařízení. Ubytovací kapacity v mikregionu lze považovat za relativně dostatečné. V oblasti se nachází rozmanité kategorie hotelů. Region disponuje jak hotely velkými, tak i hotely relativně malými. Avšak většina velkých hotelů v regionu se zaměřuje na klientelu kongresového cestovního ruchu, která má velké možnosti v nedalekém hlavním městě.

Dobrovolným sdružením Ladův kraj byl v roce 2003 vydán informační prospekt, který doporučuje ubytování v 10 ubytovacích zařízeních, jejichž přehled je uveden v tabulce č. 7. Tento prospekt byl vytvořen za účelem propagace ubytovacích zařízení, která spolupracují s turistickým informačním centrem a také Dobrovolným sdružením obcí, avšak nezahrnuje všechny ubytovací zařízení v oblasti.

¹⁰³ Oriška, J.: Technika služeb cestovního ruchu, Praha 1999, s. 45, Doporučení upravující základní ukazatele pro kategorizaci hostinských a ubytovacích zařízení vydané Ministerstvem hospodářství, Českým statistickým úřadem, Českou centrálou cestovního ruchu a.j., 1994.

Tabulka 9 Seznam ubytovacích zařízení doporučených DSO Ladův kraj

Název	Lokalita	Kapacita	Cena	Co nabízí?
Hotel zámek Štířín	Štířín	83	3711,-	zámecká restaurace se zahrádkou, vinárna Selský salónek, restaurace Dům Atis se zahrádkou, vinárna Klub, konferenční sály a zámecké salonky s maximální kapacitou až 240 osob, zámecká kaple pro svatební obřady a koncerty, golfové hřiště v unikátním zámeckém parku, vnitřní golfový simulátor s odpališti, driving range, sauna, solárium, fitness, whirlpool, masáže, cyklus koncertů klasické hudby, klubové hudební večery
Hotel S.E.N	Senohraby	107	3650,-	hotelová restaurace, zámecká francouzská restaurace, noční bar, 7 kongresových místností, největší kongresový sál pro 200 osob, nejmenší salonek pro 10 osob, svatební a obřadní síň pro 60 osob, ve všech místnostech je klimatizace, vnitřní a venkovní bazén, hydromasážní vířivka Whirlpool, sauna, solárium, masáže, posilovna, biliár, stolní tenis, tenisové kurty, squashové kurty
Hotel Horizont	Říčany	87	1300,-	pokoje vybavené sprchou, WC, telefonem, TV a satelitem, hotelová restaurace, možnost pořádání rautů, banketů, svatebních hostin, promócí, salonky, letní terasa, konferenční a seminární služby, hotelový bazén, sauna, hydromasážní vana, parkoviště pro osobní auta a autobusy, mycí linka, možnost využití sportovních areálů v blízkém okolí
Legner hotel Jevany	Zvánovice	130	1900,-	konferenční sál pro 140 osob, salonky, originální restaurace, kamenná terasa s venkovním krbem a grilem, tenisové kurty, volleyball, venkovní koupaliště, jedinečný lesní areál pro open air akce
Pension Turistické zátíší	Klokočná	16	400,-	pokoj s vlastní sprchou a WC, společenská místnost s TV a satelitem, bar, parkoviště ve dvoře pod uzavřením, velká zahrada s možností grilování a petangu
Hotel U koně	Klokočná	10	650,-	restaurace pro 60 osob, formanka pro 25 osob, zahrádka, vinárna pro 25 osob - možnost jako salonek, svatební a rodinné hostiny, firemní večírky, školení, restaurace je vyhlášena vynikající kuchyní
Hotel Myšlín	Mnichovice	50	595,-	restaurace se zahrádkou, africký bar, konferenční sál, galerie, salonky, hřiště, vlastní rybník s možností rybaření, vlastní les
Hotel Slavoj	Velké Popovice	54	500,-	pokoje vybavené sprchou, WC, TV a satelitem, možnost snídaně v areálu hotelu a plná penze v restauraci zimního stadionu, možnost využití ledové plochy zimního stadionu, kulečnicku, fotbalového hřiště
Hotel Pavilon	Říčany	52	1250,- /1550,-	restaurace se zahrádkou, squash - 2 klimatizované kurty, internet na pokojích, 2 učebny (konferenční místnosti), salonek, TV se satelitem, možnost pořádání školení, firemních i soukromých oslav
Oáza Říčany	Říčany	73	1250,-	restaurace s letními terasami, 3 tenisové kurty v hale, 6 venkovních tenisových kurtů, tréninkové hřiště s nahrávací zdí, plážový volejbal, aerobic, venkovní bazén, dětské hřiště, půjčovna kol, sauna, hydromasážní vířivka Whirlpool, masáže a kometika, pořádání firemních akcí a školení

Zdroj: Informační prospekt Ladův kraj – ubytování¹⁰⁴

Ceny jednotlivých ubytovacích zařízení jsou odstupňované podle počtu lůžek a období, kdy se návštěvník hodlá ubytovat. Pro lepší srovnání byly vybrány ceny za 1 lůžko v hlavní sezóně (tedy léto). Ceny jsou uvedeny včetně snídaně, kterou většina hotelů poskytuje automaticky. Pouze Hotel Pavilon má uvedeny 2 cenové kategorie, toto zařízení

¹⁰⁴ Informace o ceně ubytování v jednotlivých objektech byly získány z internetových stránek jednotlivých hotelů a díky elektronické komunikaci s vedením těchto ubytovacích zařízení.

rozlišuje cenu pokojů od pondělí do čtvrtka, kdy je cena pokoje 1550,- Kč a o víkendech 1250,- Kč a to z důvodu již dříve zmíněného zaměření na kongresovou turistiku, která probíhá většinou během týdne.

Není v něm například zmíněn¹⁰⁵ hotel Zvon v Modleticích, hotel Bellevue v Kamenici, hotel Hrušov v Senohrabech, hotel Marta v Říčanech, hotel U Dvou pštrosů v Mnichovicích, hotel U Svatého Huberta, hotel René ve Štíříně, hotel U Věže v Dobřejovicích, hotel Čihák v Ondřejově, pension Centrum Říčany, penzion Sedmikráska z Tehovce, hotel Relaxas v Mukařově, motel Best v Říčanech, motel Ježov a další.

Bohužel chybí dostatečný počet tábořišť a ubytoven pro turisty. Z ubytoven lze jmenovat pouze ubytovnu při sportovní hale města Říčan a ubytovnu zimního stadionu ve Velkých Popovicích. Z kempů lze uvést Eurocaravan kemp v Dobřejovicích.

Vedle hromadných ubytovacích zařízení existují i ubytování individuální, tj. ubytování v soukromí¹⁰⁶.

8.2. Stravování

Stravování umožňuje uspokojování základních potřeb výživy účastníků cestovního ruchu během jejich přepravy i pobytu v cílovém místě¹⁰⁷.

Hostinská zařízení se dělí do kategorií. Zařazují se do nich dle převažujícího charakteru jejich činnosti¹⁰⁸:

a) Restaurace

- restaurace,
- samoobslužné restaurace (jidelny),
- rychlé občerstvení, ryby, hranolky,
- železniční jídelní vozy a jiná zařízení pro přepravu cestujících.

b) Bary

- bary,
- noční kluby,
- pivnice,
- vinárny,
- kavárny, espressa.

¹⁰⁵ Vlastní terénní šetření.

¹⁰⁶ Oriška, J.: Technika služeb cestovního ruchu, Praha 1999, s. 47.

¹⁰⁷ Oriška, J.: Technika služeb cestovního ruchu, Praha 1999, s. 58.

¹⁰⁸ Doporučení upravující základní ukazatele pro kategorizaci hostinských a ubytovacích zařízení vydané Ministerstvem hospodářství, Českým statistickým úřadem, Českou centrálou cestovního ruchu a.j., 1994.

V regionu se nachází velké množství těchto stravovacích zařízení. Jejich počet se neustále zvyšuje. Nacházejí se zde nejen běžné restaurace, ale i podniky se speciální nabídkou italské či čínské kuchyně.

V každé vesnici zároveň funguje stravovací zařízení typu hostinec. Tato zařízení navštěvují převážně místní obyvatelé. Hostince jsou zaměřeny hlavně na prodej piva. Jejich nevýhodou je, že mají často velmi hlučné a zakouřené místnosti.

V následující tabulce je uveden přehled 16 vybraných restaurací v mikroregionu. Tyto restaurace jsou zapojeny do sítě doporučených restaurací Ladova kraje. Jejich přehled je uveden na internetových stránkách mikroregionu¹⁰⁹.

Tabulka 10 Restaurace Ladova kraje

Název restaurace	Lokalita
BISTRO U HASTRMANA	Menčice
DOLTON RANCH	Svojetice
HOSPODA U SEJKŮ	Hrusice
HOSTINEC NA KLOKOČNÉ	Klokočná
HOSTINEC U CÍSAŘE	Mirošovice
HOTEL HORIZONT	Říčany
HOTEL MYŠLÍN	Mnichovice
HOTELOVÁ RESTAURACE HOTELU S.E.N.	Senohraby
OÁZA ŘÍČANY	Říčany
PIVOVARSKÁ RESTAURACE U VELKOPOPOVICKÉHO KOZLA	Velké Popovice
RESTAURACE ČAJOVNA	Říčany
RESTAURACE DŮM ATIS	Štířín
RESTAURACE SLAVOJ	Velké Popovice
RESTAURACE U KONĚ	Klokočná
RESTAURACE DÉLICATESSE	Čestlice
U MLÝNSKÉHO KAMENE - LEGNER HOTEL ZVÁNOVICE	Zvánovice

Zdroj: <http://www.laduv-kraj.cz>

V oblasti se jich však nachází ještě několik desítek. Z nich lze jmenovat například hostinec V Údolí ve Velkých Popovicích, hospodu U Rybníků, restauraci Florián v Březí a mnoho dalších.

Větší pozornost si zaslouží zejména hospoda U Sejků, která leží přímo na návsi v Hrusicích. Hospoda byla častým motivem Josefa Lady. Byla námětem pro Ladovu známou a velmi oblíbenou kresbu, tzv. Hospodskou rvačku. Samotná hospoda je dnes

¹⁰⁹ Dostupný z <http://www.laduv-kraj.cz> (říjen 2005).

vyzdobená výjevy z Ladových ilustrací. Nabízí pochoutky s názvy Hrusická bašta nebo Husa po hrusicku.

8.3. Doprava

Doprava je jedním ze základních předpokladů rozvoje cestovního ruchu. Překlenuje prostorové rozdíly mezi místem bydliště občana a místem cestovního ruchu, přivádí účastníka k objektům a zařízením cestovního ruchu a vytváří tak možnosti spotřeby cestovního ruchu¹¹⁰.

Poloha oblasti významně ovlivňuje systém dopravy a jeho charakteristiky. Úzká vazba s hlavním městem a hustá dopravní síť činí mikroregion z hlediska dopravy mimořádně významným¹¹¹.

Železniční

Železniční spojení v této oblasti je na velmi dobré úrovni. Velmi využívanou je trať Praha - České Budějovice, neboli železniční koridor IV (220,221), která je dále napojena v Praze na široký uzel dalších tratí. V současnosti se začíná v této oblasti budovat tranzitní koridor číslo IV, který by měl dopravu na této trati zrychlit a zpohodlnět. V budoucnu se na této trati počítá s využitím nejmodernější vlakové soupravy řady 680, označované jako Pendolino, které je schopné jezdit rychlostí až 230 km/hod.

Letecká

Mikroregion nedisponuje žádným velkým letištěm. V nedaleké Praze se však nachází mezinárodní letiště Praha-Ruzyně, které je v současnosti přestavované, aby mu byly zvětšeny kapacity. V současnosti toto letiště odbavuje 94 % cestujících. Dále je k dispozici veřejné vnitrostátní letiště Vlašim a letiště s mezinárodním provozem v Bystřici-Nesvačilech.

Silniční

Osou dopravního systému se s rozvojem silniční sítě staly dálnice. Přímo přes region vede dálnice D1, která je nejvíce využívanou dálnicí v ČR. D1 Praha – Brno (Slovensko, Rakousko, Maďarsko, Polsko). V budoucnu by měl být vybudován směr na Jižní Čechy. Předpokládá se, že současně s otevřením dálnice D3 se sníží zatíženost kapacity dálnice D1, jejíž současná kapacita je nedostatečná. Mimo tyto dálniční tahy, vede přes

¹¹⁰ Oriška, J.: Technika služeb cestovního ruchu, Praha 1999, s. 19.

¹¹¹ Dostupný z <http://www.kr-stredocesky.cz/index.asp?thema=1867&category=> (prosinec 2005).

mikroregion ještě silnice 1. třídy číslo 2. Současně by v těchto místech měla vést rychlostní silnice, tzv. pražský okruh.

Regionem také prochází mezinárodní komunikace E55 Praha – Benešov – Tábor - České Budějovice – směr Linec. Poměrně hustá je i síť místních komunikací, které jsou však často ve špatném technickém stavu. Právě horší stav by mohl ohrozit cestovní ruch v regionu.

Vodní doprava

Vodní doprava je v této oblasti nevyužívaná z důvodu neexistence velkých řek. Jižní částí oblasti teče řeka Sázava, která se hojně využívá pro vodní turistiku.

Ostatní

Za ostatní dopravu lze považovat městskou hromadnou dopravu. V oblasti funguje systém PID, tedy Pražské integrované dopravy, která se rozvíjí i mimo oblast hlavního města Prahy a zasahuje tedy i do okresů Praha-východ a Praha-západ, ale i dalších okresů ve Středočeském kraji. Tento systém funguje na základě páteřní kolejové dopravy (tedy metro, tramvaje, železnice), na kterou navazují jednotlivé autobusové linky¹¹². Tento dopravní systém se v současnosti velice rychle rozvíjí.

Cyklotrasy Ladova kraje navazují na dálkové cyklotrasy Praha - Vídeň č.11, Praha - Brno č.1 a na Posázavskou stezku č.19. Jsou vedeny převážně po lesních cestách a místních komunikacích. Tvoří hustou síť, která každému umožňuje vybrat si vlastní okruh. Trasy jsou vhodné pro rodiny s dětmi, převýšení nepřesahuje 270 m. Jedná se o trasy Klubu českých turistů 0020 – 0030.

Dopravní dostupnost jednotlivých památek

Z hlediska dopravní dostupnosti jednotlivých atraktivit je nejvhodnější využít možnosti Pražské integrované dopravy¹¹³. Do obcí jezdí linky regionálních autobusů. Do Hrusic linka 490 a Ondřejova 383, 393, 403, 490. Pro cestu je nejvýhodnější využít kombinované dopravy, kdy se turista do regionu dopraví díky vlakovému spojení Českých drah a k jednotlivému objektu ho doveze regionální autobus. V současné době je také hojně využívána osobní silniční doprava. Říčany mají nejlepší dopravní dostupnost. Pro cestu lze využít jak vlaku, osobního automobilu nebo autobusu. Přes město vedou trasy mnoha linek autobusů (např. 303, 383, 428, 469, 489, 494, 496, 497, 498, 499).

¹¹² [Http://www.ropid.cz/](http://www.ropid.cz/) (říjen 2005).

¹¹³ Informace byly získány z <http://www.dp-praha.cz> (leden 2006).

8.4. Propagace

8.4.1. Turistické informační centrum

Informační kanceláře představují neodmyslitelnou součást destinace. Rozsah jejich činnosti závisí na rozsahu působnosti (místní, regionální, národní, apod.). Často jsou první zastávkou návštěvníka v destinaci a mohou v podstatné míře ovlivnit jeho rozhodování ohledně délky pobytu a výše útraty v destinaci¹¹⁴.

V mikroregionu se nacházejí dvě zastřešující informační centra, která poskytují turistům informace a služby spojené s cestovním ruchem. Pracují pod záštitou mikroregionu. Obě informační centra jsou členy Asociace turistických informačních center ČR¹¹⁵.

TURISTICKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM ŘÍČANY

Zřizovatelem TIC je Městský úřad Říčany, který také poskytuje finanční prostředky na jeho provoz. Sídlí na Masarykově náměstí v Říčanech, v budově staré radnice. Vzniklo v červnu v roce 2000¹¹⁶.

Otevírací doba:

Informační centrum je otevřeno každý všední den a v sobotu.

Tabulka 11 Otevírací doba Turistického informačního centra

Otevírací doba		
Po - Pá	9:00 - 12:00	12:30 - 17:00
So	9:00 - 12:00	

Zdroj: vlastní šetření

Poskytované služby:

Předmět činnosti infocentra lze rozdělit takto:

- cestovní ruch
- propagace
- kultura
- mezinárodní vztahy
- kulturní akce

¹¹⁴ Kírářová, A.: Marketing destinace cestovního ruchu, Praha 2003, s. 44.

¹¹⁵ Informace získaná z internetových stránek A.T.I.C dostupných z <http://www.atic.cz> (leden 2006)

¹¹⁶ Informace o informačním centru byly získány řízeným rozhovorem s vedoucí informačního centra paní Jitkou Bahenskou.

Služby, které infocentrum poskytuje¹¹⁷:

- informace o historických a přírodních zajímavostech,
- tipy na výlety,
- informace o ubytování a stravování,
- zprostředkování ubytování,
- informace o kulturních a sportovních akcích,
- prodej turistických map a průvodců,
- prodej knih, reprodukcí a upomínkových předmětů z Ladova kraje,
- prodej pohledů,
- informace o dopravních spojkách,
- prodej jízdenek Pražské integrované dopravy

Služby poskytované v rámci TIC lze považovat za dostatečné. Chybí však lepší jazyková vybavenost pracovníků. Jako problémem se ukazuje i špatná komunikace s ostatními subjekty cestovního ruchu. TIC nabízí dostatek propagačních materiálů o mikroregionu. Nechybí ani množství průvodců a map. Informační centrum se podílí na přípravě letáků, které mají reprezentovat mikroregion. Každoročně je informačním centrem organizováno mnoho zajímavých akcí. Mezi jinými například Dětský den, Petropavelská pouť nebo Koloběžková Grand Prix. Pravidelnou akcí je také Říčanský nos.

Spolupracuje s řadou institucí. Mezi nejvýznamnější partnery patří: Regionální rozvojová agentura Střední Čechy, Ministerstvo pro místní rozvoj, Středočeský krajský úřad, Česká centrála cestovního ruchu, Asociace turistických informačních center, Klub českých turistů, Holandská turistická informační kancelář, okresní úřady, informační centra, podnikatelské subjekty¹¹⁸.

Návštěvnost TIC

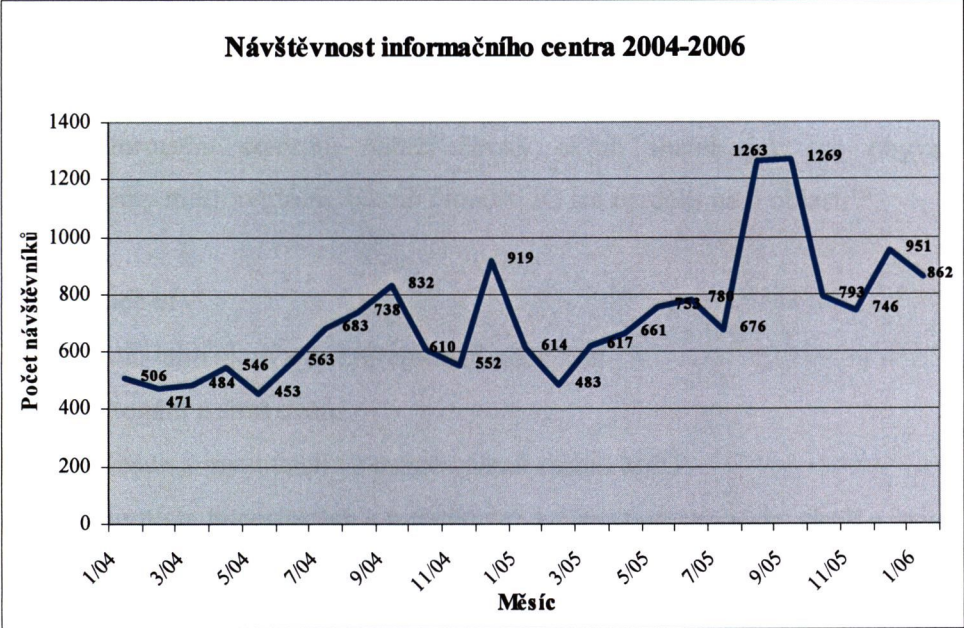
Z níže uvedené tabulky vyplývá, že trend návštěvnosti TIC je vzrůstající¹¹⁹. Největší návštěvnost mají letní měsíce. Nejvyšší návštěvnost za sledovanou dobu měly měsíce srpen a září 2005, kdy se návštěvnost vyšplhala přes 1 200 návštěvníků za měsíc. Nejvíce návštěvníků přijde do informačního centra dopoledne, tedy mezi 9:00 až 11:00. Od ledna 2004 do ledna 2006 navštívilo informační centrum 17 825 návštěvníků.

¹¹⁷ http://www.ricany.cz/info/laduv_kraj/cyklo.html (prosinec 2005).

¹¹⁸ http://www.ricany.cz/info/laduv_kraj/cyklo.html (prosinec 2005).

¹¹⁹ Interní materiály TIC.

Graf 12 Návštěvnost informačního centra mezi lety 2004-2006



Zdroj: Informace poskytnuté Turistickým informačním centrem

INFORMAČNÍ CENTRUM MNICHOVICE

Informační centrum bylo slavnostně otevřeno 24. 6. 2005. Sídlí v budově Městského úřadu na Masarykově náměstí v Mnichovicích¹²⁰.

Vybudování Informačního centra bylo spolufinancováním Evropskou unií ze Společného regionálního operačního programu, priorita 5.4. Rozvoj cestovního ruchu, opatření 5.4.2. Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch. Cílem projektu bylo zrekonstruovat a vybavit prostory. Evropská unie podpořila tento projekt částkou 2 937 000¹²¹, což je 75 % užitelných nákladů na realizaci tohoto projektu.

Otevírací doba TIC

Infocentrum je otevřeno každý všední den a v sobotu. Otevírací doba je upřesněna v následující tabulce.

Tabulka 12 Otevírací doby Informačního centra v Mnichovicích

Otevírací doba		
Po - Pá	9:00 - 12:00	12:30 - 17:00
So	9:00 - 12:00	

Zdroj: Vlastní šetření

¹²⁰ Informace byla získána z informačního letáku o informačním centru.

¹²¹ Tamtéž.

Předmět činnosti

Nabídka služeb:

Informační centrum nabízí široký okruh služeb jak pro obyvatele, tak pro návštěvníky mikroregionu. Okruh činnosti IC lze rozdělit na 3 oblasti¹²².

Informace o:

- městě, jeho okolí a mikroregionu Ladův kraj
- ubytování a stravování
- službách a institucích ve městě včetně služeb MěÚ
- kulturních, historických a turistických zajímavostech města, okolí a regionu
- telefonních číslech, o vlakových a autobusových spojích
- možnostech kulturního a sportovního vyžití

Prodej:

- mapy, plány měst, pohlednice
- propagační materiály
- knihy
- jízdenky PID
- upomínkové předměty, vztahující se k městu a okolí
- filmy

Nové služby:

- průvodcovská služba v oblasti cestovního ruchu
- provoz stálé výstavní expozice
- pořádání výstav, přednášek
- veřejný internet
- ověřování listin a podpisů, výdej formulářů sociálních dávek a metodická pomoc pro jejich vyplnění
- kopírovací služby, faxová stanice
- zajišťování vstupenek na divadelní představení
- veřejná WC

¹²² [Http://www.mnichovice.info/Mestsky-urad/Struktura-uradu/Infocentrum.html](http://www.mnichovice.info/Mestsky-urad/Struktura-uradu/Infocentrum.html).

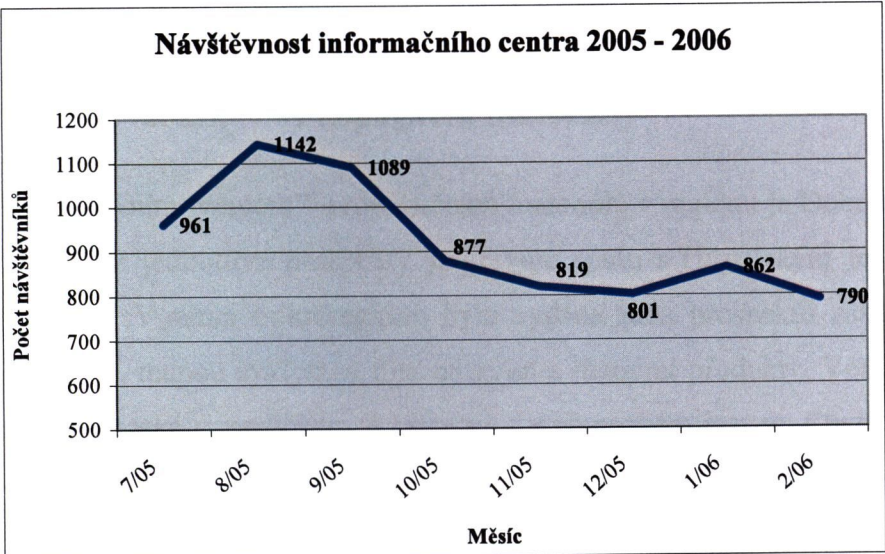
Jak je z předchozího textu vidět, informační centrum poskytuje velký okruh služeb. Informace jsou poskytovány také v jazyce anglickém. Návštěvníky je velmi oceňován veřejný internet, který je zcela zdarma.

Návštěvnost IC Mnichovice

Od svého vzniku v červnu 2005 zaznamenalo informační centrum nejvyšší návštěvnost v letních měsících, tedy v srpnu a září, kdy informační centrum navštívilo přes tisíc osob v každém měsíci. Celkově tedy památník navštívilo až do února 2006 7 341 osob.

Počet zahraničních turistů je zanedbatelný. Nejvyšší návštěvnost byla v měsíci srpnu, kdy IC poskytlo své služby 1 142 návštěvníkům.

Graf 13 Návštěvnost informačního centra



Zdroj: Interní materiály IC v Mnichovicích

8.4.2. Internet

Internet patří k nejrychleji se rozvíjejícím komunikačním nástrojům současnosti a přináší zásadní změny do klasické komunikace mezi destinací, jejími návštěvníky, obchodními partnery, veřejností, apod. Služba www umožňuje zveřejnit na internetu informace o destinaci. Webové stránky jsou v současnosti jednou z nejpopulárnějších informačních služeb na internetu.

Zřizovatelem webových stránek Ladova kraje¹²³ je Dobrovolný svazek obcí. Původní stránky byly zřízeny již v roce 2000 a v roce 2004 prošly kompletní rekonstrukcí. Na webových stránkách se snaží přiblížit mikroregion potenciálním návštěvníkům. Pokouší se

¹²³ [Http://www.laduv-kraj.cz](http://www.laduv-kraj.cz).

jím představit jak samotný mikroregion (jak vznikl, kolik obcí je součástí mikroregionu, kde se nachází a další podrobnosti), ale také i jednotlivé atraktivity, pořádané kulturní akce, seznam stravovacích zařízení zapojených do sítě Restaurace Ladova kraje. Na stránkách lze najít i tipy na výlet, různé produkty vytvořené s tematikou Ladova kraje (např. Cesta kocoura Mikeše, Krajinou barona Ringhoffera...). Lze tedy říci, že jsou webové stránky příkladem dobře odvedené práce. Kromě jazyka českého jsou webové stránky přístupné také v jazyce anglickém.

Jednotlivé obce zapojené do mikroregionu se také prezentují na internetu. Na svých webových stránkách také většina z nich propaguje památky, které se vyskytují v jejich obci. Se samotnými památkami je to již horší. Své webové stránky mají jen některé. Památník Josefa Lady své samostatné webové stránky nemá, pouze v rámci OMPV¹²⁴. Své webové stránky má také Astronomické muzeum Vojtěcha Šafaříka¹²⁵ a zřícenina hradu Zlenice¹²⁶.

8.4.3. Propagační materiály

Hlavním tvůrcem¹²⁷ propagačních materiálů v regionu je Dobrovolné sdružení Ladův kraj, které jednotlivé prospekty připravuje spolu s Turistickým informačním centrem v Říčanech. V rámci mikroregionu byla vydána řada prospektů zabývajících se možnostmi ubytování, mapou cyklotras, tipy na výlet a různými produkty. Většina z těchto materiálů je vydána také v anglickém a částečně i v německém jazyce. Chybí zde však propagační materiály jednotlivých atraktivit. Takový prospekt byl vydán pouze o zřícenině hradu v Říčanech.

Za pozornost stojí prospekt vydaný v rámci pohádkově naučné stezky podle knihy Josefa Lady Mikeš, ve kterém je trasa podrobně popsána a je v něm také místo pro razítka jednotlivých razítkovacích míst. Pokud se návštěvníkovi podaří získat 9 z 16 razítek¹²⁸, může se zúčastnit slosování a získat jednu z cen.

Řadu brožur si vydávají i jednotlivé obce mikroregionu. Nejvíce propagačních materiálů vydává město Říčany, jako například Přírodní mozaika Říčanska, jež informuje o rostlinách a živočiších, které lze při procházce v okolí Říčan potkat. Stejnou tematikou se zabývá také Naučná stezka Říčansko.

¹²⁴ [Http://www.ompv.cz](http://www.ompv.cz).

¹²⁵ [Http://www.asu.cas.cz](http://www.asu.cas.cz).

¹²⁶ [Http://www.zlenice.cz](http://www.zlenice.cz).

¹²⁷ Vlastní šetření.

¹²⁸ Informační prospekt Dobrovolného svazku obcí Ladův kraj, Mladá Boleslav 2004.

8.4.4. Veletrhy a výstavy

Ladův kraj se prezentuje na veletrzích cestovního ruchu Regiontour a Holidayworld. Mikroregion zde má svůj prezentační stánek a v jeho rámci jsou poskytovány tištěné materiály o celém mikroregionu nebo zodpovídány otázky kladené přímo účastníky těchto veletrhů. Také Památník Josefa Lady je v rámci OMPV prezentován na Regiontour, kde mohou zájemci získat řadu informací o památníku, ale také další propagační materiály.

8.4.5. Muzea a galerie

Galerie 9

Galerie sídlí na návsi v Klokočné č.p. 9¹²⁹. Je otevřena pro všechny zájemce kdykoliv po telefonické domluvě. Galerie se nachází v renovované stáji selského stavení. Byla založena v roce 1998. Je v ní vystaveno hlavně současné umění.

Městské Mudruňkovo vlastivědné muzeum

Muzeum bylo založeno k šedesátému výročí panování císaře Františka Josefa I. dne 15. října 1908¹³⁰. Muzeum nese jméno svého prvního ředitele, kulturního iniciátora a řídícího učitele Aloise Mudruňky¹³¹.

Prezentuje svou činnost stále se měnící instalací, řadou výstav, přednášek a besed či účastí a referáty v odborných seminářích i mezinárodních konferencích. Nedílnou součástí se staly tematické nebo autorské výstavy současného umění, osvětové a informační expozice, besedy, vycházky a školní exkurze po městě i okolí, kulturní setkání nebo komorní koncerty v sálku muzea.

Expozice, výstavy a většina akcí muzea jsou umístěny ve vile Růženka v ulici Rýdlova 14 v Říčanech. Je položena cca 7 minut volné chůze od nádraží ČD a z náměstí stejně daleko. Muzeum lze navštívit ve všední dny od 9 do 17 hodin, v sobotu, neděli a svátky 13 – 17 hodin. Pro objednané skupiny zájemců pořádá muzeum vlastivědné vycházky (historické zajímavosti města, příroda nejbližšího okolí apod.). Trasu a časovou náročnost vycházky upravuje průvodce podle věkové kategorie nebo požadavků účastníků

¹²⁹ Informace byly získány z internetových stránek <http://www.galerie9.com/cz.htm> (listopad 2005).

¹³⁰ Informace byly získány z internetových stránek <http://www.ricany.cz/org/muzeum> (listopad 2005), pokud není uvedeno jinak.

¹³¹ Muzea a galerie v České republice, Praha 1999, s. 171.

Tabulka 13 Ceník vstupného

Kategorie	Cena
základní vstupné (za jednu osobu)	10,-
snížené vstupné pro děti a sociálně slabší návštěvníky	5,-
rodinná vstupenka (pro tři a vícečlenné rodiny)	22,-
hromadné a školní výpravy, členové smluvních klubů	3,-

Zdroj: <http://www.ricany.cz/org/muzeum/index.htm>

Cena vstupenky na vlastivědnou vycházku (bez použití hromadné dopravy) je dvojnásobek vstupného do muzea.

Vstupné na koncerty, přednášky a jiné se může měnit s každou konkrétní akcí. První den v měsíci lze žádat vstup do expozic zdarma.

8.4.6. Kulturní akce

V průběhu celého roku se v oblasti koná mnoho kulturních akcí. Mezi nejzajímavější patří:

Říčanský nos

Historická slavnost připomínající bitvu o říčanský dvůr v roce 748¹³². Vítěz prý uřezal velmožům nosy. Z toho vychází i název. Každoročně konaná akce je o nějakém historickém období. V roce 2004 to byla vrcholná gotika a v roce 2005 třicetiletá válka. V roce 2006 to budou Keltové. Akce se koná vždy poslední prázdninovou sobotu. Hlavním organizátorem je Městský úřad Říčany. Akce se koná na Masarykově náměstí a je volně přístupná všem zájemcům. Konají se zde vystoupení historických skupin. Probíhají zde trhy a vystoupení hudebních skupin. Organizaci přebírá Turistické informační centrum Říčany.

Petropavelská pout'

Koná se nejbližší sobotu k svátku sv. Petra a Pavla. Organizátorem je Městský úřad Říčany spolu s Radiem Blaník. Příprava je v kompetenci Radia Blaník¹³³. Tyto akce jsou každoročně velmi navštěvované. Objevuje se na nich množství prodejních stánků od obvyklých cukrářských artiklů a normálního prodejního zboží až ke stánkům poněkud specifickým, poskytujícím nejružnější rukodělné výrobky, včetně stánku Městského muzea

¹³² Informace byly získány z Svěží vzduch kousek od Praha – Říčany, Náš region, 2006, č. 8, s. 1

¹³³ Tamtéž.

a stánku s železnými suvenýry, které hned vedle vykovává kovář s výhní a kovadlinou. Celý den zde probíhají také různá vystoupení ať už děti ze zájmových kroužků nebo ze škol, nebo i již známých umělců.

Mariánská pout'

Stejně jako Petropavelská pout' i Mariánská pout' je připravována Městským úřadem v Mnichovicích spolu s Radiem Blaník¹³⁴. Její průběh je velice podobný jako v předchozím případě.

Den Kozla ve Velkých Popovicích

Den Kozla se koná vždy první víkend v červnu¹³⁵. Do Velkých Popovic se lze dostat ze Strančic a to buď historickým parním vlakem nebo autobusem. Obzvláště oblíbená je cesta parním vlakem. Slavnosti se konají po celých Velkých Popovicích. Přímo v pivovaru lze absolvovat prohlídku do výroby i do míst, kam se obvykle návštěvník nedostane. Před pivovarem jsou umístěna dvě pódia, kde probíhají vystoupení umělců. Doprovodnou akcí je také fotbalové utkání veteránů české kopané. Tuto akci každoročně navštíví mnoho návštěvníků a patří mezi již zavedené tradice.

¹³⁴ Vlastní šetření.

¹³⁵ Vlastní šetření.

9. DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

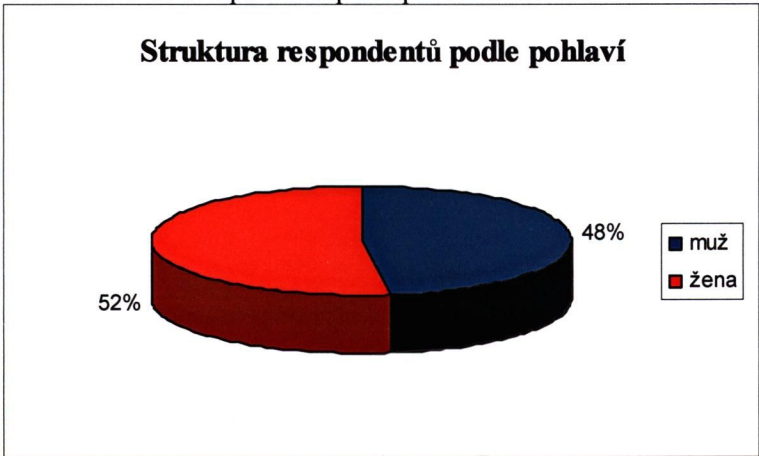
Dotazníkové šetření je stěžejní částí diplomové práce. Díky němu lze zjistit jednotlivé aspekty cestovního ruchu v mikroregionu. Dotazníkové šetření probíhalo v letních měsících, kdy se v oblasti vyskytuje nejvíce turistů. Bylo zaměřeno na domácí návštěvníky. Pro potřeby dotazníkového šetření byl náhodně vybrán vzorek 200 respondentů. Bohužel muselo být 12 dotazníků vyřazeno kvůli neúplnosti údajů. Šetření probíhalo na 3 místech. 80 dotazníků bylo vyplněno v Památníku Josefa Lady, 70 dotazníků bylo vyplněno 5. 6. 2005 na Dni kozla ve Velkých Popovicích a 50 dotazníků bylo vyplněno v Muzeu Vojtěcha Šafaříka v Ondřejově.

9.1. Údaje o respondentech

V dotazníku byly umístěny i údaje, které měly upřesnit informace o struktuře návštěvníků. Z důvodu výstižnější prezentace jsou tyto údaje uvedeny úvod, přestože v dotazníku byly umístěny až na závěr.

Struktura návštěvníků podle pohlaví ukázala, že nepatrně více respondentů tvoří ženy tedy 98, počet mužů byl 89.

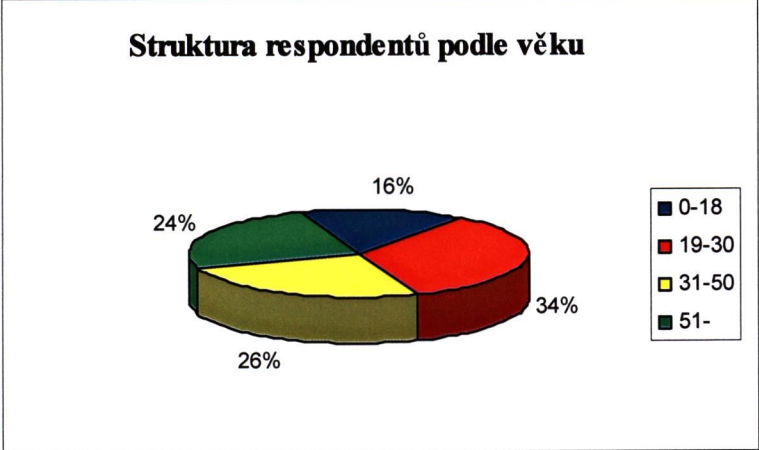
Graf 14 Struktura respondentů podle pohlaví



Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Důležitým údajem byla i struktura podle věku, tu zobrazuje graf číslo 17. Podle výsledků lze říci, že věk dotázaných byl rozložen rovnoměrně. Největší zastoupení bylo z kategorií 19 – 30 a druhé nejvyšší zastoupení měla kategorie 31 - 50.

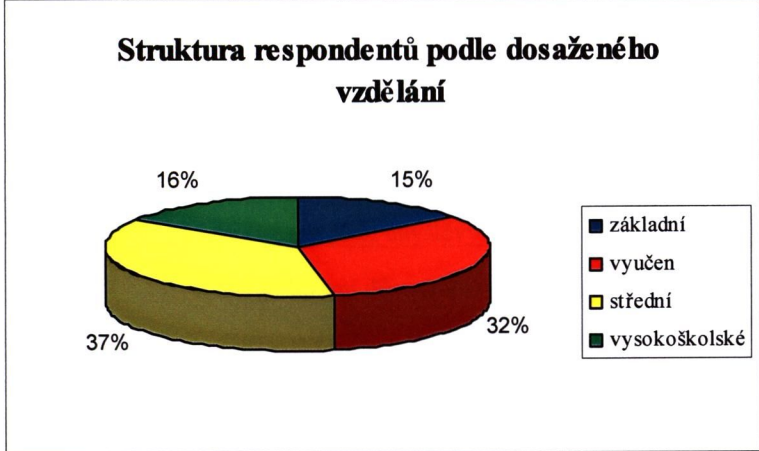
Graf 15 Struktura respondentů podle věku



Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Z následujícího grafu lze vysledovat, že stejně jako věkové složení respondentů i struktura respondentů podle dosaženého vzdělání je rozmístěna relativně rovnoměrně. Největší zastoupení měla kategorie „střední“, ke které se hlásilo 70 respondentů a jako druhá v pořadí se umístila kategorie „vyučen“, u které to bylo 60 respondentů.

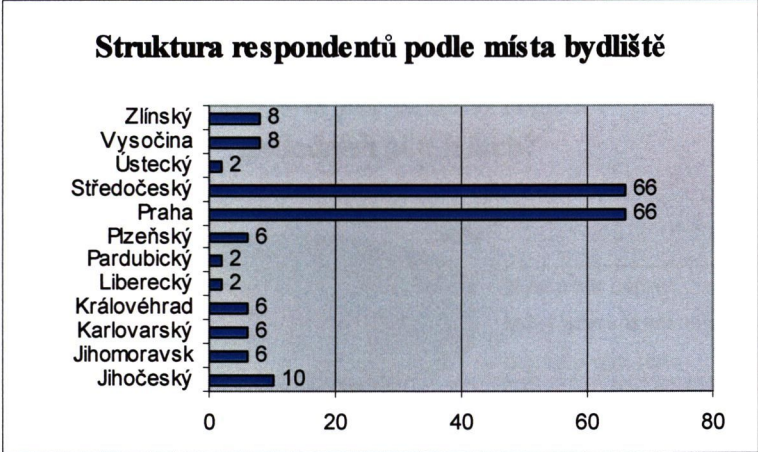
Graf 16 Struktura respondentů podle dosaženého vzdělání



Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Respondenti byli dotázáni i na místo (respektive kraj) jejich trvalého bydliště. Podíl turistů z různých oblastí republiky znázorňuje graf 19.

Graf 17 Struktura respondentů podle místa trvalého bydliště



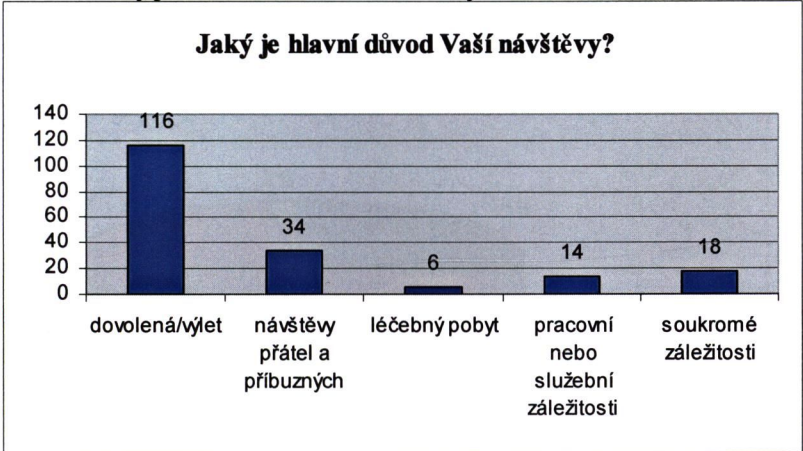
Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Mikroregion leží ve Středočeském kraji a jeho obyvatelé tvoří převážnou část návštěvníků. Vedle Středočeského kraje získal stejné hodnoty i kraj Praha. To dokazuje i shodný počet respondentů, kteří z těchto dvou krajů pocházeli (66 respondentů). Ostatní kraje mají jen malé zastoupení. Největší z nich má Jihočeský kraj (10 respondentů), dále Zlínský a Vysočina (shodně po 8 respondentech). Proto lze konstatovat, že památky mají spíše regionální charakter.

Pokud tyto údaje porovnáme s údaji, které se uvádí za celý Středočeský kraj (jak již bylo uvedeno dříve), jsou tyto údaje totožné.

9.2. Hlavní důvod návštěvy

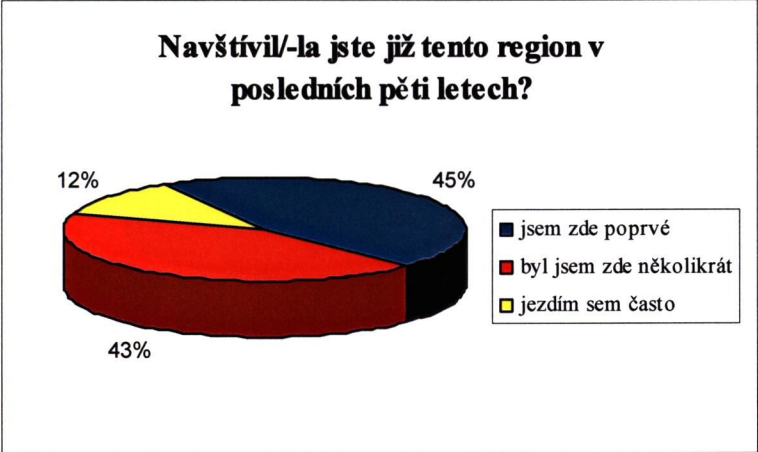
Obrázek Jaký je hlavní důvod Vaší návštěvy?



Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Z provedeného dotazníkového šetření bylo také zjištěno, za jakým účelem návštěvníci do mikroregionu cestují. Jako hlavní důvod návštěvy uvedlo 116 turistů dovolenou/výlet. Dalším důvodem je návštěva přátel a příbuzných, jak se vyjádřilo 33 respondentů. Na dalších pozicích se umístily soukromé záležitosti, pracovní nebo služební a pouze 6 účastníků označilo jako hlavní důvod své návštěvy léčebný pobyt.

Graf 18 Navštívil/-la jste již tento region v posledních pěti letech?



Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Otázka číslo 2 zjišťovala, zda se v této oblasti vyskytují návštěvníci poprvé, nebo se do této oblasti vrací. Skoro polovina dotazovaných (86 respondentů) uvedla, že oblast navštívila poprvé. S téměř stejným výsledkem, kdy se k této kategorii vyjádřilo kladně 80 respondentů, skončila kategorie „byl jsem zde několikrát“. Pouze 22 respondentů uvedlo, že do této oblasti jezdí často. Tyto výsledky se naprosto vymykají údajům, které vykazuje Středočeský kraj jako celek, kdy je nejhojněji udáván častý návrat (viz graf č. 7).

9.2.1. Pobyť turistů

Graf 19 Hodláte zde přenocovat?



Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

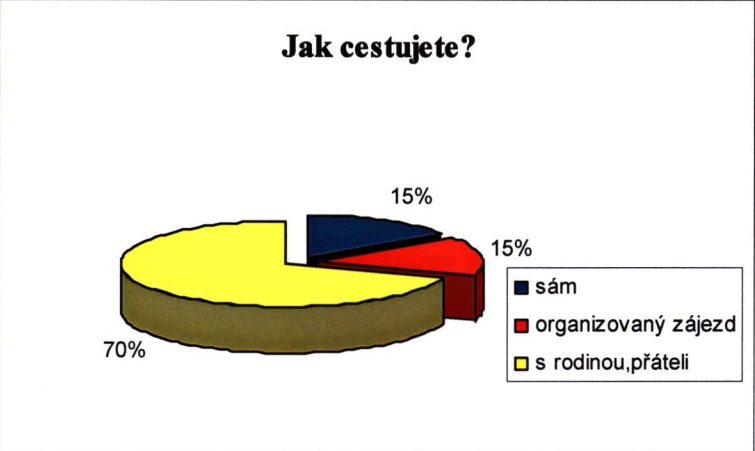
Graf 20 Délka pobytu



Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Grafy č. 21 a 22 bohužel dokazují dlouhodobý problém, kterému čelí Středočeský kraj jako celek (viz graf č. 6), kdy návštěvníci volí pouze jednodenní výlet. Souvisí to i se strukturou návštěvníků (viz graf č. 19), protože do této oblasti cestují návštěvníci z blízkého okolí. 130 respondentů odpovědělo, že zde stráví pouze 1 den.

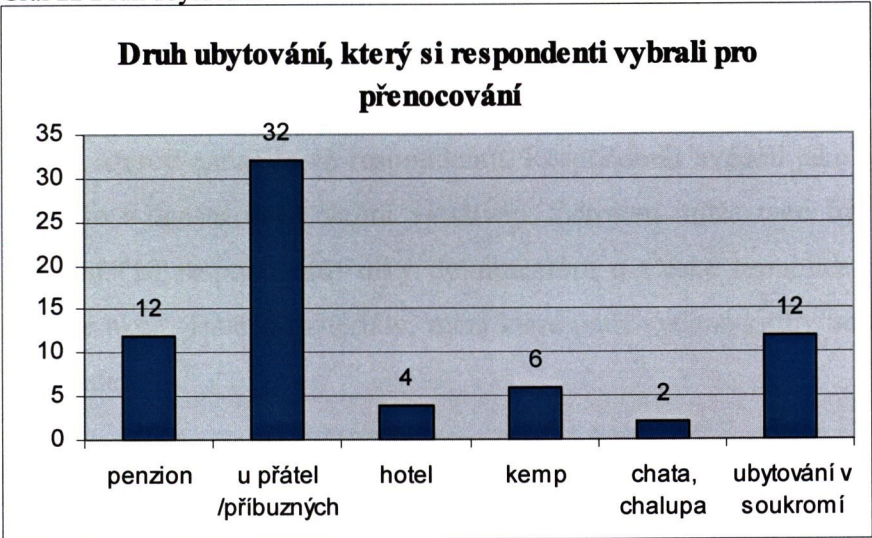
Graf 21 Organizovanost



Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Z předchozího grafu je zřejmé, že turisté při svém pobytu v mikroregionu nejčastěji volí návštěvu spolu s rodinou nebo přáteli. Zbývající kategorie, tedy „organizovaný zájezd“ nebo „sám“ uvedlo shodně 15 %, tedy 28 respondentů.

Graf 22 Druh ubytování



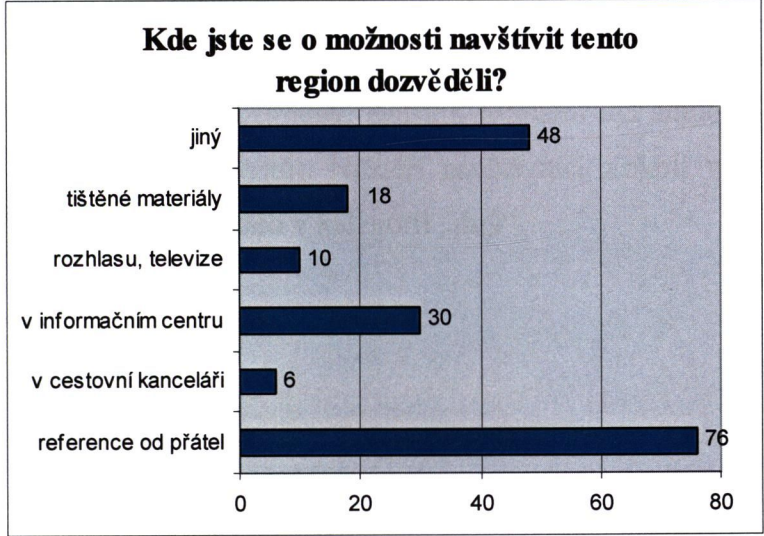
Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Pokud se návštěvníci rozhodnou zde přenocovat (58 respondentů), volí raději ubytování u přátel a příbuzných, jak také uvedlo 32 respondentů, nebo v soukromí, což uvedlo 12 respondentů. Často také volí ubytování v penzionu, kterou uvedlo 12 respondentů. Na dalších místech se umístili kemp, hotel a chata nebo chalupa.

9.2.2. Motivace k návštěvě

Na následujícím grafu jsou vyhodnoceny odpovědi na otázku, kde se návštěvníci dozvěděli o možnosti navštívit tento region. Dominantním zdrojem informací byly reference od přátel, které uvedlo 76 dotázaných.

Graf 23 Kde získali návštěvníci informace o možnosti navštívit region



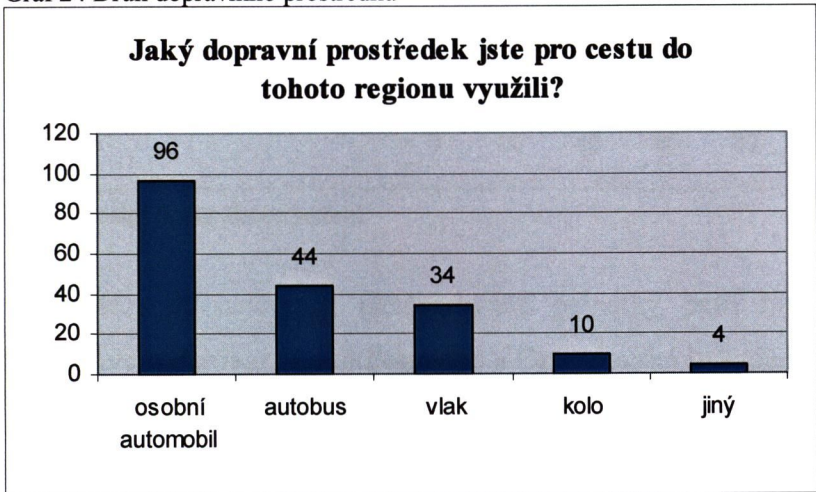
Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Skutečnost, že respondenti získali informace od svých přátel nebo známých, je shodná s údaji za celý Středočeský kraj, které jsou blíže shrnuty v kapitole 3.5.1.

Informačním zdrojem bylo informační centrum ve 30 případech. V případě kategorie „jiný“, kterou označilo 48 respondentů. Respondenti uváděli jako zdroj informací internet, který je v dnešní době velmi využíván. Zdrojem může také být rozhlasové a televizní vysílání (10 respondentů) díky dokumentům o České republice nebo v upoutávkách na konané akce. Tištěné materiály, mezi které patří vydané knihy nebo průvodce, využilo 18 respondentů.

9.2.3. Druh dopravního prostředku

Graf 24 Druh dopravního prostředku

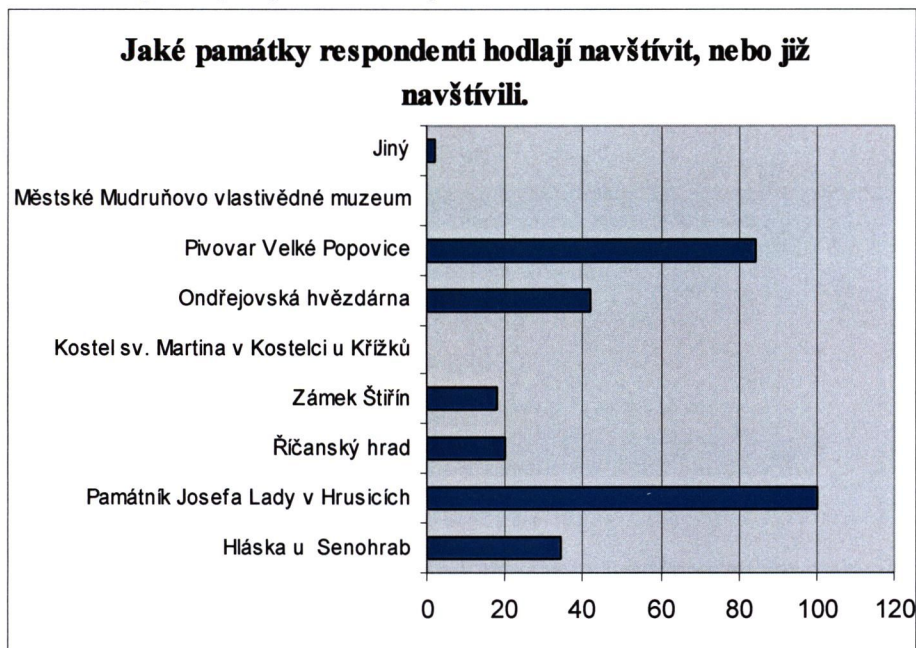


Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

V rámci dotazníkového šetření bylo také zjišťováno, jaký druh dopravního prostředku využili návštěvníci při cestě do mikroregionu. Pro cestu nejčastěji návštěvníci využili ve více než polovině případů (96 respondentů) osobní automobil jako nejpohodlnější prostředek. Dalšími formami byl autobus, který použilo 44 respondentů a vlak (34 respondentů). Někteří návštěvníci z okolí využili jízdní kolo nebo procházku pěšky, kterou uváděli v kategorii „jiný“.

9.2.4. Návštěvnost jednotlivých atraktivit

Graf 25 Jaké památky respondenti hodlají navštívit



Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Mezi tři nejčastěji navštěvované památky patří hlavně Památník Josefa Lady v Hrusicích, Pivovar Velké Popovice a Ondřejovská hvězdárna. Z dalších lze uvést Hláška u Senohrab, Říčanský hrad nebo Zámek Štířín. Městské Mudruňkovo vlastivědné muzeum a Kostel sv. Martina v Kostelci u Křížků se navštívit nerozhodl ani jeden respondent.

9.2.5. Dojmy z návštěvy

Návštěvníci měli možnost odpovídat na otázky, co se jim v mikroregionu líbí. Mezi nejčastější odpovědi patřila příroda a krajina téměř ve třetině případů. Na otázku, co je nejvíce zklamalo zněla nejčastější odpověď kvalita silnic a infrastruktury. Často se vyjadřovali, že neví, nebo že se jim vše líbilo, i že by nic nevytkli.

9.2.6. Průměrný návštěvník

Z provedeného dotazníkového šetření lze vyvodit, jak vypadá průměrný návštěvník mikroregionu Ladův kraj. Pochází ze Středočeského kraje nebo z Prahy. Stráví zde pouze jeden den. Přijíždí autem a většinou nevyužije žádného z ubytovacích zařízení v okolí. Návštěvníkův věk se pohybuje nejčastěji v rozmezí od 19 do 30 let a převažují ženy. Klient, který do této oblasti zavítá, se většinou k návštěvě oblasti vrátí a i do budoucna má v úmyslu ji opětovně navštívit.

Hlavním účelem cesty je dovolená nebo výlet spolu s jeho rodinou a přáteli. Návštěvník nejčastěji získal informace od svých známých nebo z internetu. K návštěvě jednotlivých atraktivit ho motivovaly také informace získané v turistickém informačním centru.

10. Návrhy řešení

10.1. Marketingová situační analýza mikroregionu

Součástí situační analýzy je SWOT analýza¹³⁶. Zkratkové slovo SWOT jsou začáteční písmena příslušných anglických termínů. První znamená silné stránky, druhé písmeno vyjadřuje slabé stránky, třetí je výrazem pro příležitosti a čtvrté písmeno pro ohrožení.

SWOT analýza je tedy analýza vnitřních silných a slabých stránek mikroregionu a vnějších příležitostí a hrozeb pro naplnění strategické vize jeho dlouhodobého rozvoje. Tvoří tak logický rámec vedoucí k systematickému zkoumání vnitřních předností a slabin, vnějších příležitostí a ohrožení i k vyslovení základních strategických alternativ. Při rozboru vnitřních stránek se mluví o S-W analýze, při rozboru faktorů vnějšího prostředí se hovoří o O-T analýze. Vhodné strategie by měly vycházet ze silných stránek a využívat dobrých příležitostí. Pro potřeby stanovení základních problémů sledované oblasti bylo využito SWOT analýzy, která je součástí Strategického plánu rozvoje DSO Ladův kraj¹³⁷. Tento strategický plán byl vytvořen Regionální rozvojovou agenturou Střední Čechy a schválen 27. ledna 2004 na shromáždění starostů. Strategický tým provedl SWOT analýzu mikroregionu s následujícími výsledky:

Tabulka 14 SWOT analýza mikroregionu

Silné stránky	Slabiny
• dobré přírodní podmínky a z toho plynoucí atraktivita regionu • kulturní dědictví, historické památky • životní prostředí bez zásadních devastací • lidský potenciál (věkové složení, nadprůměrná sociální, vzdělanostní a ekonomická struktura obyvatel) • rozvojové plochy pro další výstavbu v souladu se strategií rozvoje mikroregionu, specifikované v	• zanedbaná technická infrastruktura (voda, kanalizace, odpady) • struktura ubytování v rámci tur. ruchu (počet a rozmístění) • nedostatečná občanská vybavenost • dopravní přetížení a z toho plynoucí špatná kvalita cest, zanedbané silnice i místní komunikace • příliv nových obyvatel s nízkým povědomím o regionu bez historických a rodových vazeb

¹³⁶ Horáková, H.: Strategický marketing, Praha 2001, s. 41.

¹³⁷ Strategický plán rozvoje DSO je dostupný z <http://www.laduv-kraj.cz>.

územních plánech členských obcí • dobrá dostupnost hromadnou dopravou z hl. města Prahy	• finanční problémy obcí, nedostatek peněz pro realizaci plánovaných projektů • silná dojíždka za prací mimo mikroregion • malá nabídka výchovných a vzdělávacích možností pro děti a mládež • nedostatek sportovních a volnočasových zařízení
--	---

Příležitosti	Hrozby
• blízkost Prahy (dobrá možnost rozvoje rekreační funkce mikroregionu) • dobrá poloha při dálnici D1 • řešení dopravní obslužnosti oblasti • možnosti získání zdrojů financí z fondů Evropské unie • společné projekty a dotace • možnost získání sponzorských prostředků od velkých společností • lidský potenciál obyvatel mikroregionu	• rozvoj Prahy (možnost, že se mikroregion stane průmyslovou zónou či obytnou oblastí s vysokou koncentrací obyvatel, což by nutně vedlo ke změně vzhledu krajiny a rekreační funkce by se vytratila) • negativní zásahy do přírodního a životního prostředí (rozvoj regionu může ohrozit umístění nevhodné ekologické zátěže v podobě výroby, těžby surovin a pod.) • nedostatek finančních prostředků především na projekty malých obcí • prosazování nadregionálních zájmů • možná likvidace drobného podnikání po vstupu do EU spojené s jejich malou konkurenceschopností na evropském trhu, pokud nabudou podporovány státem

Zdroj: Strategický plán rozvoje DSO Ladův kraj

Strategický tým také vymezil jednotlivé pracovní skupiny, které rozpracovaly následující čtyři problémové okruhy strategie dlouhodobého rozvoje mikroregionu:

- Cestovní ruch a kultura
- Technická, dopravní a správní infrastruktura
- Životní prostředí
- Občanská vybavenost

Ve strategii jsou dále tyto okruhy podrobně rozpracovány a vytvořeny jednotlivé akční programy.

10.2. Možnosti rozvoje a inovací

Mikroregion disponuje relativně dobrou materiálně-technickou základnou cestovního ruchu. Problémem však zůstává nízká a jednodenní návštěvnost. Pro prodloužení pobytu návštěvníků je tedy nutné rozšíření a zkvalitnění nabídky služeb v oblasti ubytování, stravování či průvodcovských služeb.

Mikroregion je spojován s osobou Josefa Lady, proto zůstává důležitým úkolem vytváření produktů spojených s touto osobou. V současnosti již probíhá projekt Cesta kocoura Mikeše a 22. dubna bude otevřena stezka Krajinou barona Ringhoffera.

V současné době se velmi rozvíjí oblast venkovského cestovního ruchu. Jeho součástí je i agroturistika, při které se účastníci zapojí do téměř všech činností vykonávaných rolníkem. Současně s tím je poskytováno i přiměřené ubytování. Bylo by vhodné vytvořit koncepci venkovského statku, kde by byli účastníci ubytováni. Získali by informace o životě na venkově v minulosti. Setkali by se s nástroji, které lidé dříve používali, např. s mlátičkou obilí nebo pluhem. Řadu činností by si současně vyzkoušeli. Součástí by bylo i stravování, které by bylo zaměřené na české speciality. Na tento program by bylo možné použít také prostředky z Programu Leader ČR, který vychází z programu Evropské unie Leader+, kdy je možné získat až 80% potřebných prostředků u nepodnikatelských subjektů nebo 50 % u podnikatelských, maximálně však 3 000 000,- Kč.

Velmi problematickou oblastí se ukázala infrastruktura, a zejména dopravní infrastruktury v oblasti. Tento problém nese dlouhodobý charakter. V dotazníkovém šetření měli respondenti možnost se vyjádřit, co se jim v oblasti nelíbí. Celkem 22 respondentů si stěžovalo na špatnou úroveň dopravní infrastruktury.

Již při vytváření Strategického plánu rozvoje DSO Ladův kraj, byl tento problém rozebírán. Je třeba vytvořit takový systém, který by vyhovoval všem, obyvatelům, obchodníkům, i návštěvníkům. Zdá se potřebné zahájit rozsáhlou opravu komunikací,

jejichž kvalita je nedostačující. Je nutné vytvořit dostatečný počet parkovacích ploch, předcházet nadměrnému hluku a znečištění. V programu DSO Ladův kraj se s tímto problémem počítá. Do této oblasti byly v rámci Strategického plánu rozvoje DSO Ladův kraj zahrnuty konkrétní výstupy: nové asfaltové povrchy, nové a opravené chodníky, opravení vodorovných značení přechodů, vybudování retardérů na komunikacích, vybudování světelné signalizace na křižovatkách a vybudování kruhových křižovatek atd. Tato oblast je však velmi investičně i časově náročná.

Stejně důležitá je i oblast ubytování a úroveň a kvalita turistických stezek. Spolu s rozvojem cyklistických stezek bude nutné vytvořit pro tyto cyklostezky také potřebné zázemí (síť opraven a další zázemí). Velmi důležitá je i výstavba stojanů na kola před jednotlivými objekty. Současné ceny stojanů se pohybují okolo 3 000,- Kč¹³⁸. Tato investice by se však vyplatila. Cyklisté tak mohou navštívit při své cestě řadu objektů s tím, že je jejich dopravní prostředek chráněn před krádeží.

V následující kapitole budou navrženy některé produkty, které by měly této oblasti napomoci k rozvoji cestovního ruchu a jeho propagaci.

10.2.1. Propagace

Velmi důležitou součástí strategie rozvoje cestovního ruchu je vhodný a efektivní marketing a propagace. Jak vyplynulo z marketingového průzkumu, většina návštěvníků (76) se dozvěděla o mikroregionu od svých přátel a známých. To tedy vypovídá o skutečnosti, že by se měl mikroregion zaměřit na efektivnější propagaci.

Mikroregion je propagován v rámci DSO Ladův kraj, ale tato propagace se jeví jako částečně nedostatečná. Byla vytvořena řada produktů i řada propagačních materiálů. Chybí zde však podrobnější informace o jednotlivých památkách Ladova kraje. Většina památek je volně přístupná, chybí však informace o těchto objektech, které by byly volně dostupné pro návštěvníky. Ke zvětšení propagace jednotlivých památek by mělo dopomoci také vytvoření brožury o těchto objektech, informačních tabulí, dalších produktů a služeb uvedených v následujícím textu.

Sestavení brožury Za krásami Ladova kraje

Cílem by bylo sestavení a vydání brožury, která by byla volně dostupná na informačních centrech a v jednotlivých objektech CR pro potenciální zájemce. Tato brožura by byla vytvořená zároveň i v jazyce anglickém a německém. Obsahovala by informace o jednotlivých památkách, o jejich historii a zajímavostech. Pokud by tento

¹³⁸ Dostupný z http://mujobchod.atlas.cz/shop/category.aspx?id_cat=7&id_language=19&id_shop=468 (únor 2006).

propagační materiál získal návštěvník do ruky, mohl by se dozvědět i o ostatních zajímavostech a atraktivitách této oblasti.

Počet výtisků:

v českém jazyce	1000 ks
v anglickém jazyce	300 ks
v německém jazyce	200 ks

Tvorba textu by byla v kompetenci DSO Ladův kraj spolu s jednotlivými objekty CR. Grafický návrh a tisk brožur by byl zadán firmě, která se na tisk těchto materiálů specializuje.

Finanční analýza¹³⁹:

- Grafický návrh Kč 4100,-
 - Překlad do anglického i německého jazyka Kč 6400,-
 - Náklady výroby (papír, tisk) Kč 7,50/ks, tedy Kč 11 250,-
-
- Cena celkem Kč 21 750,-

Při počtu 8 stran ve formátu A5 by cena za 1 brožuru dosáhla částky 14,50 za 1 ks.

Informační tabule v okolí památek

V návaznosti na vytvořené brožury by byly umístěny informační cedule u těchto památek, které by stručně informovaly o historii a zajímavostech jednotlivých objektů. Dále by odkazovaly k návštěvě dalších památek v regionu. V současnosti takto existují informační tabule, které propagují mikroregion a nabízejí seznam objektů možných k návštěvě. Tyto cedule by však byly umístěny přímo u jednotlivých objektů. Byly by vytvořeny ze dřeva, aby korespondovaly s prostředím a navazovaly na již vytvořené poutače k Cestě kocoura Mikeše. Příprava a tvorba textu na poutacích by byla opět v kompetenci TIC Ladův kraj.

Zároveň by byly vytvořeny informační tabule u silnic, které by na přítomnost jednotlivých atraktivit upozorňovaly.

¹³⁹ Informace potřebné pro finanční analýzu byly získány z internetových stránek <http://www.moudrypreklad.cz/?cmd=cenik> (únor 2006) a od firmy provádějící přípravu a tisk propagačních materiálů.

Webové stránky Památníku Josefa Lady

V současnosti je propagace památníku velice omezená. Propagace na internetových stránkách je nedostatečná. Památník nedisponuje samostatnými internetovými stránkami. Bylo by vhodné takové stránky vytvořit. Zde by byly uvedeny informace o otevírací době, ceně vstupného, fotogalerie a další zajímavosti. Bylo by vhodné využít nabídku některé z široké řady profesionálních firem. K vytvoření webových stránek je potřeba investice mezi 5 000 – 15 000. Cena se liší podle rozsahu a náročnosti. Další výdaje se týkají také údržby.

Jednodenní zájezd „Za krásami Ladova kraje“

Jednou z možností zvýšení návštěvnosti jednotlivých objektů je sestavení jednodenního zájezdu po nejvýznamnějších památkách, které se v mikroregionu nacházejí. Cílovou skupinou by byli tuzemci, kteří touží po rozšíření svých vědomostí a poznání kraje, jež byl Josefu Ladovi celoživotní inspirací. Dále by byl produkt nabízen skupinám seniorů a také školám pro školní výlety. Propagace by byla zajištěna v rámci DSO Ladův kraj. Pořádání zájezdu by bylo v kompetenci vybrané CK, která by nad ním převzala i kontrolu.

Stručný popis zájezdu.

Zveme Vás na jednodenní zájezd pro krásách regionu, který učaroval Josefu Ladovi. Odjezd v ranních hodinách luxusním autobusem Karosa LC 735/736. Zúčastníme se exkurze v pivovaru ve Velkých Popovicích, kde poobědváme ve stylové restauraci U Velkopopovického kozla, poté se vydáme do Hrusic. Prohlédneme si rodnou vesnici Josefa Lady, navštívíme Památník Josefa Lady. Vydáme se po stopách vědy v Astronomickém muzeu Vojtěcha Šafaříka. Návrat je naplánován v pozdních odpoledních hodinách.

Časový harmonogram:

Přesný harmonogram by závisel na místě odjezdu. Pro účely diplomové práce bylo jako odjezdové místo vybrána Praha.

9:00 Odjezd z Prahy

10:00 – 11:30 Exkurze v pivovaru ve Velkých Popovicích

11:30 – 12:30 Oběd v restauraci U Velkopopovického kozla

12:30 – 13:00 Přesun do Hrusic

13:00 – 14:00 Prohlídka Památníku Josefa Lady v Hrusicích

14:00 – 16:00 Astronomická observatoř Ondřejov – Astronomické muzeum Vojtěcha Šafaříka
16:15 – Návrat do Prahy

Finanční analýza

Kapacita autobusu Karosa je 45 osob. Dopravce si stanovil cenu 22 Kč za 1 km¹⁴⁰ a čekací lhůta je 120 Kč za 1 hodinu čekání. Uvedené ceny jsou bez DPH 19%. V ceně zájezdu je zahrnut oběd 150,- a vstupné na jednotlivé památky. Průvodce, který podniká na živnostenský list, je zajištěn po celou dobu zájezdu a jeho smluvní odměna činí 1000 Kč. V kalkulaci je zahrnuto riziko neobsazenosti zájezdu 10 %. Obchodní marže cestovní kanceláře je ve výši 15 %. Uvedené ceny jsou pouze orientační a mohou se měnit podle situace. Rozhodujícím faktorem je místo odjezdu. V případě školního zájezdu nebo zájezdu v rámci seniordomů lze počítat s mnohými slevami.

Kalkulace nákladů na skupinu

Doprava 2600,-

Průvodce 1000,-

Celkem 3600,-

Na 1 osobu (při obsazenosti 40 osob) 90,-

Kalkulace nákladů na 1 účastníka

Oběd 150,-

Vstupné:

Pivovar 60,-

Památník 40,-

Ondřejov 40,-

Celkem 290,-

Celkové náklady na 1 účastníka 380,-

Marže 57,-

DPH z marže 10,80

Cena celkem 447,8

Celková cena po zaokrouhlení 450,-

¹⁴⁰ Cenu za dopravu poskytla společnost ČSAD Střední Čechy, kterou uveřejňuje na svých internetových stránkách <http://www.csad-sc.cz/index.php?id=25> (únor 2006), ceny jsou platné pro rok 2006.

V případě zájmu by bylo možné vytvořit i víkendový nebo vícedenní zájezd. Cena by pak byla navýšena ještě o ubytování a další navštívené památky. To by také přispělo k prodloužení délky pobytu účastníků.

11. ZÁVĚR

Území leží jen několik kilometrů za Prahou, ale díky množství lesů a relativně čistému životnímu prostředí nabízí tato oblast mnoho možností jak pro kulturně-poznávací cestovní ruch, tak pro sportovně-rekreační cestovní ruch. Díky vytvoření Dobrovolného sdružení obcí Ladův kraj se obcím v regionu otevřely možnosti spolupráce a koordinace při získávání prostředků na obnovu a rozvoj CR.

Oblast bohužel nedisponuje kulturními atraktivitami vyšších řádů. Mezi nejvýznamnější atraktivity lze zařadit Památník Josefa Lady a Astronomické muzeum Vojtěcha Šafaříka. Oblast prošla zajímavým historickým vývojem, který dokládají dvě zříceniny v Říčanech a Zlenicích. V průběhu tvorby diplomové práce se bohužel potvrdila domněnka, že v oblasti převažuje jednodenní návštěvnost, která je zapříčiněná návštěvníky z blízkého okolí. Pro zvýšení návštěvnosti jednotlivých památek byl navrhnout jednodenní zájezd „Za krásami Ladova kraj“, který lze podle zájmu rozšířit i na více dní.

S rozvojem cestovního ruchu souvisí také realizační faktory. Jednou z možností prodloužení délky pobytu návštěvníků je vybudování dostatečné materiálně-technické základny. Důležité je hlavně hlavně ve vybudování dostupného ubytování pro návštěvníky ze středních příjmových vrstev. Řada hotelů se v současnosti zaměřuje na kongresovou turistiku, která probíhá v hlavním městě Praha. Turisté velmi vnímají špatnou dopravní infrastrukturu v oblasti - zejména nekvalitní povrch silnic.

Cílem diplomové práce bylo navrhnout možná zlepšení pro oblast cestovního ruchu. Je potřeba především zvýšit počet návštěvníků a prodloužit délku jejich pobytu. Jak také vyplynulo z dotazníkového šetření, dosavadní propagace se jeví jako neefektivní. Většina návštěvníků se o mikrorregionu dozvědělo od svých přátel a příbuzných.

Na základě marketingové situační analýzy Ladova kraje byla navržena možná zlepšení. Budoucnost oblasti je ve zvýraznění zdravého životního prostředí na venkově. Vybudování materiálně technické infrastruktury pro venkovský cestovní ruch by mělo napomoci k prodloužení délky návštěvy. Potenciálním návštěvníkům by měly v orientaci v mikrorregionu také pomoci navrhnuté propagační materiály a poutače v okolí památek. Ke zvýraznění Památníku Josefa Lady by měly dopomoci kvalitně vytvořené internetové stránky, které by přitáhly široký okruh návštěvníků.

V budoucnosti bude velmi důležité vytváření stále nových produktů, které do této oblasti přilákají větší množství návštěvníků a Ti se zde také ubytují a budou tak čerpat i další doplňkové služby. Tato možná zlepšení mohou mít ekonomický přínos, včetně možnosti vytvoření dalších pracovních míst.

12. SUMMARY

Territory lies just a few kilometres behind Prague, but thanks quantity of forests and relatively clean living environment offers this region possibility for culturally-cognitive tourism and sports-recreational travelling. Region unfortunately doesn't dispose of cultural atractivities of higher order. Among the most atractivities belong Memorial of Josef Lada and Astronomical museum of Vojtěch Šafařík. Region passed through interesting historical development, which remind two remainders in Říčany and Zlenice. Problem of this area is ephemeral visit rate. For enhancement the visit rate it was arranged one-day tour "Behind beauty of Lada's region". It is possible to extend according to interests. With development of tourism interrelates realization factors too. One possibility how to increase the length of visitor's stay is construction of sufficient material-technical hinterland mainly erection of moderate accommodation for visitors. There is a low quality of traffic infrastructure, especially broken road's surfaces in the area.

Main objective of diploma work was propose of perhaps improvements for regional tourism namely to enhancement of attendance and extension of visitor's stay.

On the basis of marketing situation analysis of Lada's region was designed general improvement. The improvement of area's future is in overstriking healthy living environment in the country. Erection material-technical infrastructures for regional travelling would help to extension of length of visitor's stay. Advertising materials and guide signs would help with orientation of tourists in the region. The internet pages creation would help to overstriking of Josef Lada's Memorial. It would be necessary to produce more information, which could capture more people in the future.

13. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

Literatura:

- Burian, V., Tichák, T.: Velkopopovický kozel, Olomouc 1993, 95 s.
- Česká centrála cestovního ruchu: Cestovní ruch v regionech ČR, Ostrava 2003, 80 s.
- David, P., Soukup, V.: 777 kostelů, klášterů, kaplí České republiky, Praha 2002, 308 s.
- David, P. a kol.: Průvodce po Čechách, Moravě a Slezsku – Dolní Posázaví, Praha 2004, 150 s.
- David, P., Soukup, V.: 555 památek lidové architektury ČR, Praha 2000, 184 s.
- Durdík, T.: Ilustrovaná encyklopedie Českých hradů, Praha 1999, 733 s.
- Hlaváček, L.: Josef Lada. Praha 1986, 129 s.
- Horáková, H.: Strategický marketing, Praha 2001, 150 s.
- Churaň, M.: Kdo byl kdo v našich dějinách ve 20. století, díl 1 A - M, Praha 1998, 467 s.
- Kirářová, A.: Marketing destinace cestovního ruchu, Praha 2003, 173 s.
- Kocourek, J. a kol.: Český atlas, Střední Čechy, Praha 2001, 238 s.
- Kolektiv autorů: Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, díl 7 Praha a okolí, Praha 1988, 221 s.
- Kolektiv autorů: Kapitoly z dějin Říčan, Říčany 1997, 531 s.
- Kolektiv autorů: Mnichovice: kniha o historii, pamětihodnostech, přírodě a ostatních zajímavostech města, Mnichovice 2000, 59 s.
- Kolektiv autorů: Muzea a galerie v České republice, Praha 1999, 222 s.
- Kolektiv autorů: Všeobecná encyklopedie Diderot ve 4 svazcích, díl 2 G - L, Praha 1997, 700 s.
- Kunský, J.: Československo fyzicky zeměpisně, Praha 1974, 251 s.
- Kyzlík, F. a kol.: Říčany, Praha 1975, 120 s.
- Lada, J.: Kronika mého života, Praha 1974, 364 s.
- Lomič, V. a kol.: Okolí Prahy, Olympia 1983, 253 s.
- Luřavská, V., Němec, J. a kol.: Okolí Prahy, Praha 2000, 144 s.
- Orieška, J.: Technika služeb cestovního ruchu, Praha 1999, 135 s.
- Pásková, M., Zelenka, J.: Cestovní ruch – výkladový slovník, Praha 2002, 448 s.
- Sedláček, A.: Hrady, zámky a tvrze království českého, díl 15, Praha 1998, 340 s.
- Vaníček, J.: Studijní materiál Jihočeské univerzity, 2002, nestránkováno

Periodika:

Svěží vzduch kousek od Praha – Říčany, Náš region, 2006, č. 8, s. 1

Další prameny:

Doporučení upravující základní ukazatele pro kategorizaci hostinských a ubytovacích zařízení vydané Ministerstvem hospodářství, Českým statistickým úřadem, Českou centrálou cestovního ruchu a. j., 1994.

Informační brožura Vítají Vás Ladovy Hrusice vydaného Okresním muzeem Praha-východ

Informační brožura Kameny a Hvězdy vydaný Astronomickým ústavem Akademie věd ČR, 1998.

Informační prospekt Cesta kocoura Mikeše vydaný Dobrovolným svazku obcí Ladův kraj, Mladá Boleslav 2004.

Informační prospekt Hrusice: Průvodce stálou výstavou modelů A. Jedličky, Praha 1999.

Informační prospekt Ladův kraj Ubytování vydaný Dobrovolným svazkem obcí Ladův kraj, 2003.

Informační prospekt Okres Praha východ chráněná území, vydaný Okresním muzeem Praha-východ

Informační prospekt Říčanský hrad Městského úřadu v Říčanech.

Strategický plán rozvoje Dobrovolného sdružení obcí Ladův kraj

Výroční zprávy Okresního muzea Praha - východ za rok 2004 a 2005

Internetové zdroje:

[http://cs.wikipedia.org/wiki/kamenice_\(okres_praha-v%c3%bdchod\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/kamenice_(okres_praha-v%c3%bdchod)) – Město Kamenice

<http://hrady.dejiny.cz/ricany/> - Historie zříceniny hradu v Říčanech

<http://hrusice.pragmatic.cz/historie.html> - Internetové stránky o obci Hrusice

<http://kunice.realitniportal.cz/ou/kostel.php> - Kostel sv. Máří Magdalény v Kunicích

<http://literatura.kvalitne.cz/lk.htm> - Informace o Josefu Ladovy

http://mujobchod.atlas.cz/shop/category.aspx?id_cat=7&id_language=19&id_shop=468 –
Ceník stojanů na kola firmy Rekova

<http://priroda.kr-stredocesky.cz> – Příroda ve Středočeském kraji

<http://www.asu.cas.cz> – Astronomický ústav Ondřejov

<http://www.cestlice-obec.cz/histor.htm> - Obec Čestlice historie

<http://www.csad-sc.cz/index.php?id=25> – Ceník přepravy společnosti ČSAS Střední Čechy

<http://www.czso.cz> – Český statistický úřad

<http://www.galerie9.com/cz.htm> - Galerie 9

<http://www.kozel.cz> – Pivovar ve Velkých Popovicích

<http://www.kr-stredocesky.cz/index.asp?thema=1867&category=> - Doprava ve
Středočeském kraji

<http://www.laduv-kraj.cz> – Ladův kraj

<http://www.mnichovice.info/mestsky-urad/struktura-uradu/infocentrum.html> - Informační
centrum Mnichovice

<http://www.ompv.cz> – Okresní muzeum Praha-východ

<http://www.ricany.cz> – Město Říčany – historie, pamětihodnosti, muzea, informační
centrum

<http://www.ropid.cz/> - Regionální organizátor Pražské integrované dopravy

<http://www.stirin.cz> – Hotel Štířín

<http://www.zlenice.cz> – zřícenina hradu Zlenice (Hláska)

14. PŘÍLOHY

Seznam příloh:

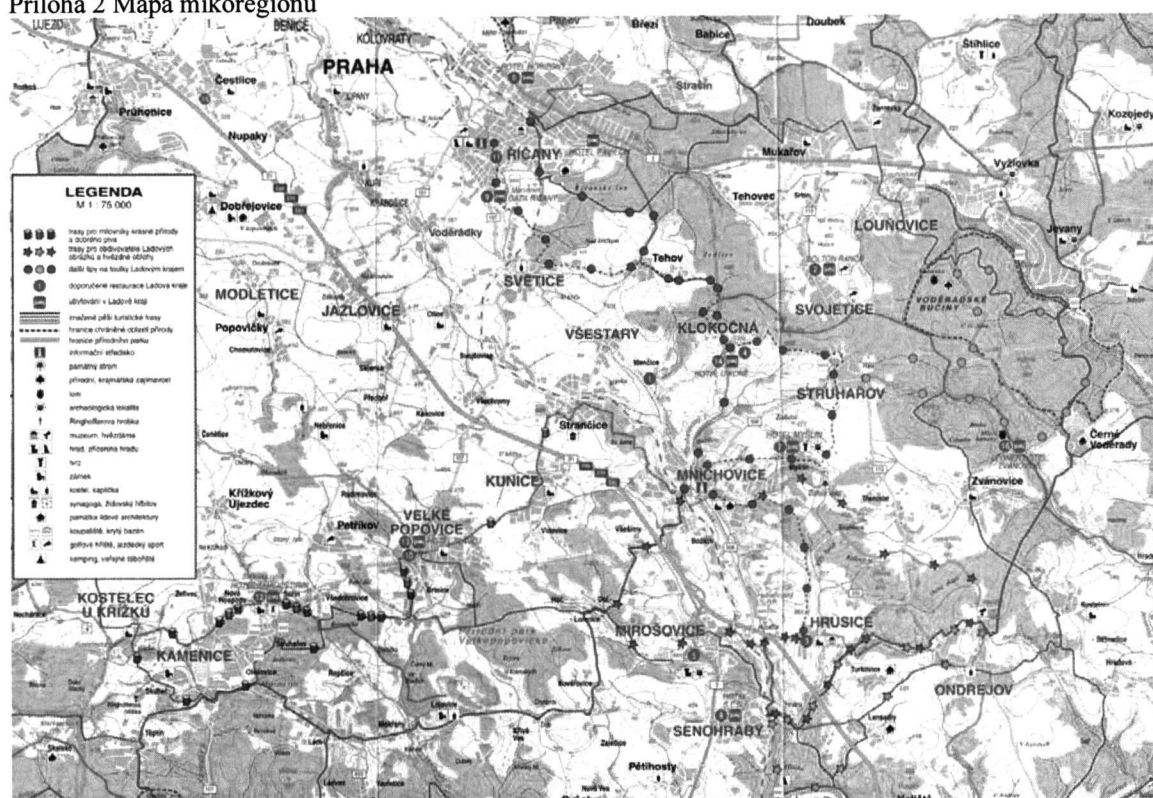
- Příloha 1 Logo mikroregionu
- Příloha 2 Mapa mikroregionu
- Příloha 3 Dotazník
- Příloha 4 Zřícenina hradu Zlenice
- Příloha 5 Zřícenina hradu Zlenice
- Příloha 6 Pivovar ve Velkých Popovicích
- Příloha 7 Pivovar ve Velkých Popovicích - interiér
- Příloha 8 Hrobka barona Ringhoffera
- Příloha 9 Zřícenina hradu v Říčanech
- Příloha 10 Vesnická památková zóna Lensedly
- Příloha 11 Zámek Kamenice
- Příloha 12 Zámek Štiřín
- Příloha 13 Památník Josefa Lady Hrusice
- Příloha 14 Interiér Památníku Josefa Lady
- Příloha 15 Astronomický ústav v Ondřejově
- Příloha 16 Astronomické muzeum Vojtěcha Šafaříka
- Příloha 17 Středočeský kraj – obce s rozšířenou působností
- Příloha 18 Mikroregiony České republiky
- Příloha 19 Mapa potenciálu Středočeského kraje
- Příloha 20 Tarifní pásma a přehled příměstských linek PID

LADUV KRAJ
Zdroj: <http://www.laduv-kraj.j>



LAĐUV KRAJ

Příloha 2 Mapa mikoregionu



Zdroj: <http://www.laduv-kraj.cz>

DOTAZNÍK

Vážení návštěvníci mikroregionu Ladův kraj. Jsem studentkou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích katedry cestovního ruchu v Táboře. Ráda bych Vás požádala o zodpovězení následujících otázek. Tento dotazník poslouží jako podklad pro mou diplomovou práci a je zcela anonymní. Děkuji za spolupráci.

1. Jaký je hlavní důvod Vaší návštěvy?
 - ☐ dovolená/výlet
 - ☐ návštěvy přátel a příbuzných
 - ☐ léčebný pobyt
 - ☐ pracovní nebo služební záležitosti
 - ☐ soukromé záležitosti
 - ☐ jiné
2. Navštívil/-la jste již tento mikroregion v posledních pěti letech?
 - ☐ jsem zde poprvé
 - ☐ byl jsem zde několikrát
 - ☐ jezdím sem často
3. Hodláte zde přenocovat?
 - ☐ ano
 - ☐ ne
 - ☐ ještě jsem se nerozhodl
4. V případě, že ano, kde budete nocovat?
 - ☐ penzion
 - ☐ u přátel / příbuzných
 - ☐ hotel
 - ☐ kemp
 - ☐ chata, chalupa
 - ☐ ubytování v soukromí
 - ☐
5. Jak dlouho se v tomto regionu zdržíte?
 - ☐ jeden den
 - ☐ více dní
6. Kde jste se o možnosti navštívit tento region dozvěděli?
 - ☐ reference od přátel
 - ☐ v cestovní kanceláři
 - ☐ v informačním centru
 - ☐ rozhlasu, televize
 - ☐ tištěné materiály
 - ☐
7. Jaký dopravní prostředek jste pro cestu do tohoto regionu využili?
 - ☐ osobní automobil
 - ☐ autobus
 - ☐ vlak

- ☐ kolo
- ☐

8. Jak cestujete?

- ☐ sám
- ☐ organizovaný zájezd
- ☐ s rodinou, přáteli

9. Chystáte se navštívit anebo jste již navštívil/-la některou z následujících kulturně-historických atraktivit cestovního ruchu:

- ☐ Hláska u Senohrab
- ☐ Památník Josefa Lady v Hrusicích
- ☐ Říčanský hrad
- ☐ Zámek Štířín
- ☐ Kostel sv. Martina v Kostelci u Křížků
- ☐ Ondřejovská hvězdárna
- ☐ Pivovar Velké Popovice
- ☐ Městské Mudruňkovo vlastivědné muzeum
- ☐ Jiný

10. Co se Vám na mikroregionu nejvíce líbí?

.....
.....

11. Co Vás nejvíce zklamalo?

.....
.....

12. Pohlaví

- ☐ muž
- ☐ žena

13. Věk

- ☐ do 18 let
- ☐ 19-30
- ☐ 31-50
- ☐ 51 a více

14. Jakého stupně vzdělání jste dosáhl / -la?

- ☐ základní
- ☐ vyučen
- ☐ střední
- ☐ vysokoškolské

15. Vaše trvalé bydliště (kraj)?

.....

Děkuji Vám za poskytnutí informací.
Přeji hezký den.

Příloha 4 Zřícenina hradu Zlenice



Zdroj: archiv autorky

Příloha 5 Zřícenina hradu Zlenice



Zdroj: archiv autorky

Příloha 6 Pivovar ve Velkých Popovicích



Zdroj: www.kozel.cz

Příloha 7 Pivovar ve Velkých Popovicích - interiér



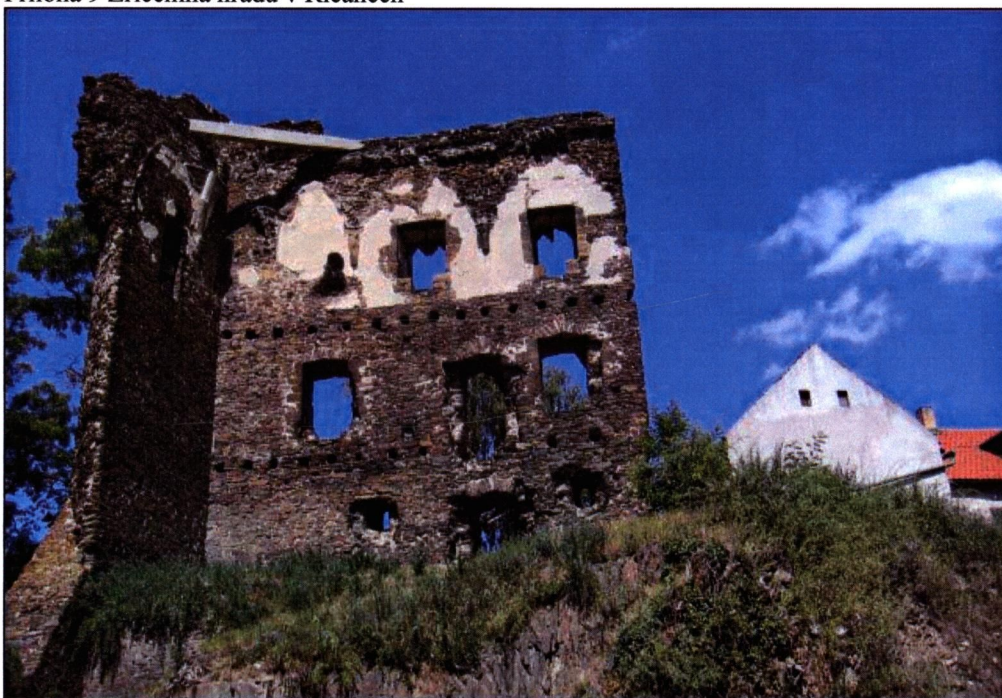
Zdroj: www.kozel.cz

Příloha 8 Hrobka barona Ringhoffera



Zdroj: archiv autorky

Příloha 9 Zřícenina hradu v Říčanech



Zdroj: www.ricany.cz



Příloha 10 Vesnická památková zóna Lensedly



Zdroj: www.laduv-kraj.cz

Příloha 11 Zámek Kamenice



Zdroj: archiv autorky

Příloha 12 Zámek Štířín



Zdroj: <http://www.stirin.cz>

Příloha 13 Památník Josefa Lady Hrusice



Zdroj: www.obec-hrusice.cz



Příloha 14 Interiér Památníku Josefa Lady



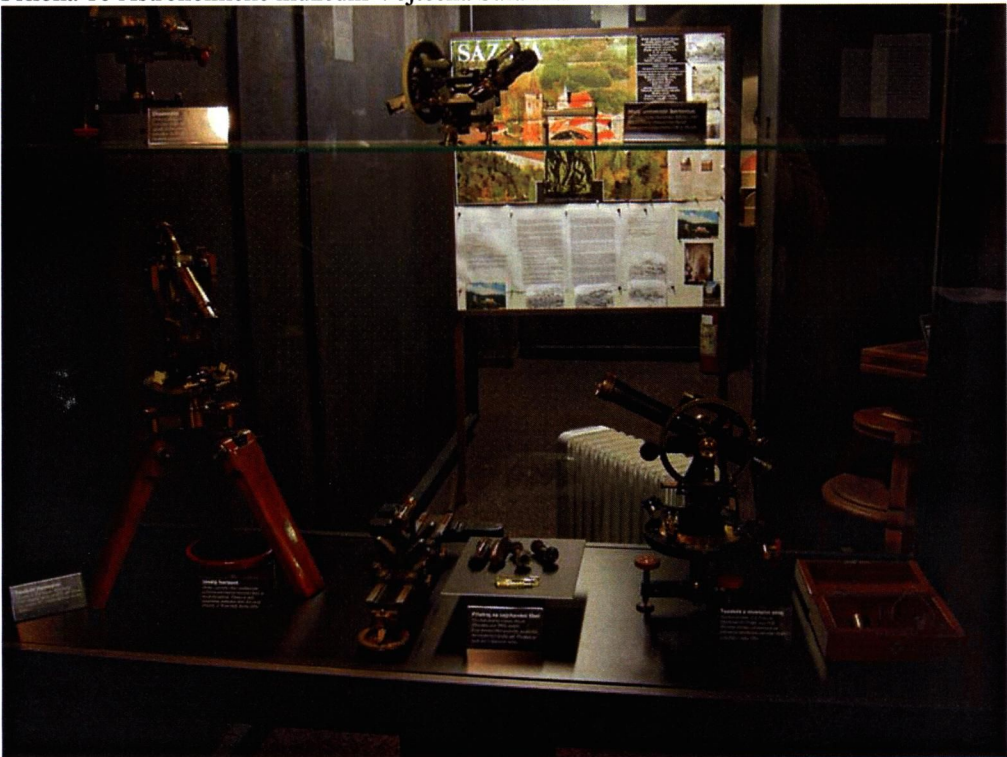
www.hrusice.pragmatic.cz

Příloha 15 Astronomický ústav v Ondřejově



Zdroj: archiv autorky

Příloha 16 Astronomické muzeum Vojtěcha Šafaříka



Zdroj: archiv autorky

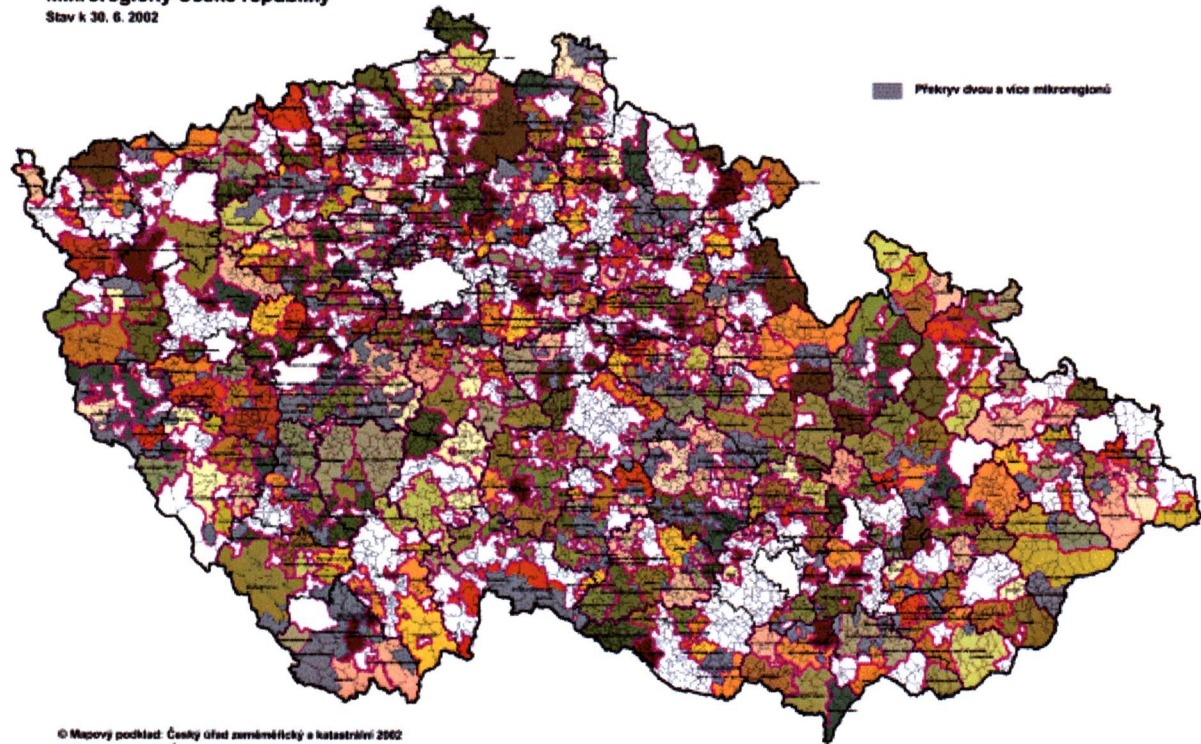
Příloha 17 Středočeský kraj – obce s rozšířenou působností



Zdroj: <http://www.kr-stredocesky.cz>

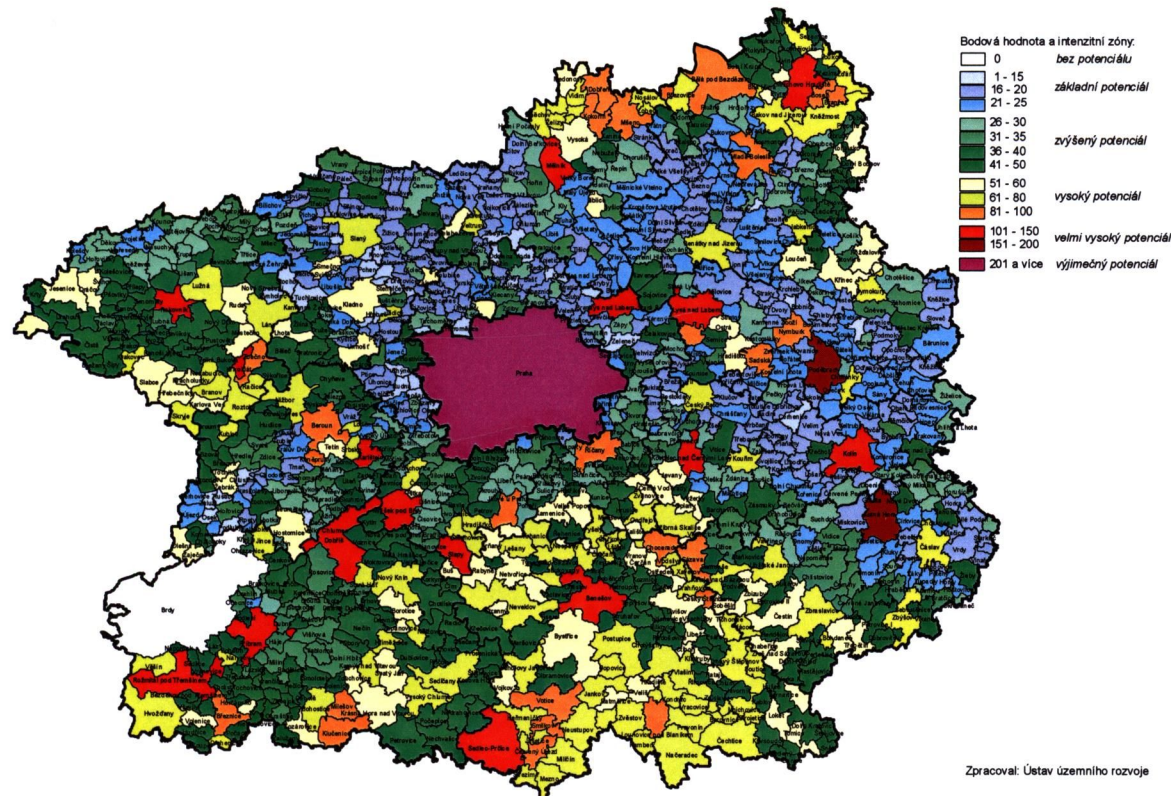
Příloha 18 Mikroregiony České republiky

Mikroregiony České republiky
Stav k 30. 6. 2002



Zdroj: <http://www.uur.cz>

Příloha 19 Mapa potenciálu Středočeského kraje



Zdroj: <http://www.kr-stredocesky.cz>

